

Vlaams
Parlement

vergadering **10**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 23 november 2016

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	6
VERONTSCHULDIGINGEN	6
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	6
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Bart Van Malderen betreffende de stijgende waterfactuur – 987 (2016-2017) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	6
ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de kloof tussen werkzoekende jongeren en de VDAB	7
ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitbreidingsplannen voor de luchthaven van Zaventem	11
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aangekondigde stijging van de drinkwaterprijzen	14
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over mediawijsheid als antwoord op de verspreiding van nepnieuws	19
ACTUELE VRAAG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de bestedingsverplichting van de VRT in de onafhankelijke audiovisuele sector	22
ACTUELE VRAAG van Cathy Coudyser aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de sociaal-economische positie van de kunstenaar	
ACTUELE VRAAG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de resultaten van het onderzoek naar de sociaal-economische positie van de professionele kunstenaar in Vlaanderen	25
ACTUELE VRAAG van Jenne De Potter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vraag van de universiteiten om een versoepeling van de taalregeling voor buitenlandse docenten	29
ACTUELE VRAAG van Jelle Engelbosch aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de toekomstige prijsstijgingen op de huurmarkt	
ACTUELE VRAAG van An Christiaens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de verwachte forse stijging van de huurprijzen op de private huurmarkt	33

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de plannen voor een vermindering van het aantal rijstroken van de E40 Leuven-Brussel op Brussels grondgebied	
ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de oostelijke toegang tot Brussel via de E40	
ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het voornemen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om het aantal rijstroken op de E40 te verminderen tussen Sint-Stevens-Woluwe en het centrum van Brussel	
ACTUELE VRAAG van Rik Daems aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het plan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om het aantal rijstroken op de E40 vanaf Kraainem te verminderen	38
ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de tekorten in de ouderenzorg	
ACTUELE VRAAG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het stijgend tekort aan rusthuisbedden, centra voor kortverblijf, dagverzorgingscentra en dienstencentra	44
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	50
ONTWERP VAN DECREET van de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap en van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse rechtspersonen zonder raad van bestuur voor het begrotingsjaar 2015 – 23 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	50
Artikelsgewijze bespreking	51
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Kazachstan, anderzijds, ondertekend te Astana op 21 december 2015 – 861 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	51
Artikelsgewijze bespreking	57
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en tot opheffing van het decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds – 898 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	57
Artikelsgewijze bespreking	67
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Wilfried Vandaele, Willem-Frederik Schiltz, Bruno Tobback en Johan Danen betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid – 992 (2016-2017) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	67

ONTWERP VAN DECREET betreffende de tijdelijke werkervaring, het regelen van stages en diverse bepalingen in het kader van de zesde staatshervorming – 922 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	67
Artikelsgewijze bespreking	85
VOORSTEL VAN DECREET van Sonja Claes, Lies Jans, Freya Saeys, Griet Coppé, Peter Persyn en Danielle Godderis-T'Jonck houdende wijziging van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, wat de opname door woonzorgcentra van bepaalde personen buiten de erkende capaciteit betreft – 837 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	85
Artikelsgewijze bespreking	88
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Martine Taelman, Tine van der Vloet, Vera Jans, Caroline Croo, Katrien Schryvers en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende het opnemen van de assistentiehond in de refertelijst die als bijlage gaat bij het IMB-besluit van 13 juli 2001 – 672 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	88
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Bart Van Malderen betreffende de stijgende waterfactuur – 987 (2016-2017) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	90
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Wilfried Vandaele, Willem-Frederik Schiltz, Bruno Tobback en Johan Danen betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid – 992 (2016-2017) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	91
Bespreking	91
ONTWERP VAN DECREET van de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap en van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse rechtspersonen zonder raad van bestuur voor het begrotingsjaar 2015 – 23 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	108
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Kazachstan, anderzijds, ondertekend te Astana op 21 december 2015 – 861 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	108
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en tot opheffing van het decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds – 898 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Aangehouden stemmingen	109
Hoofdelijke stemming	110

ONTWERP VAN DECREET betreffende de tijdelijke werkervaring, het regelen van stages en diverse bepalingen in het kader van de zesde staatshervorming – 922 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5 Aangehouden stemmingen	110
VOORSTEL VAN DECREET van Sonja Claes, Lies Jans, Freya Saeys, Griet Coppé, Peter Persyn en Danielle Godderis-T'Jonck houdende wijziging van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, wat de opname door woonzorgcentra van bepaalde personen buiten de erkende capaciteit betreft – 837 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	111
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Martine Taelman, Tine van der Vloet, Vera Jans, Caroline Croo, Katrien Schryvers en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende het opnemen van de assistentiehond in de refertelijst die als bijlage gaat bij het IMB-besluit van 13 juli 2001 – 672 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	112
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Wilfried Vandaele, Willem-Frederik Schiltz, Bruno Tobback en Johan Danen betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid – 992 (2016-2017) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	112
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	112
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	114
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	114

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.06 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Gwenny De Vroe: ambtsverplichtingen;

Ingeborg De Meulemeester, Vera Jans, Stefaan Sintobin: familieverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Katrien Partyka, Tine Soens, Francesco Vanderjeugd: gezondheidsredenen.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 60/8)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Bart Van Malderen betreffende de stijgende waterfactuur – 987 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Joris Vandenbroucke bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Voorzitter, dames en heren, ik zou willen vragen om de agenda van de plenaire vergadering aan te vullen met een voorstel van resolutie van mijn fractie betreffende de stijgende waterfactuur. U moet weten, collega's, dat we aan de vooravond staan van een nieuwe forse tariefverhoging van de drinkwaterprijzen. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de tariefplannen.

De voorzitter: U kunt dat straks verder toelichten.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Ik wou gewoon even kort toelichten dat minister Schauvliege al heeft aangekondigd dat ze op 24 december, met Kerstmis, de Vlamingen gaat verblijden met hoe hoog de tariefstijging zal zijn. Voorzitter, het is onmogelijk om ons voorstel van resolutie nog te behandelen voor 24 december. Er zijn goede redenen om vandaag een beslissing te nemen en aan minister Schauvliege op te roepen om die tarieven niet te laten stijgen.

De voorzitter: 24 december, zegt u? Of november? Hebben we dan geen vergaderingen meer voor 24 december?

Joris Vandenbroucke (sp-a): Op 24 december zal er worden gecommuniceerd over de tariefstijging. Vandaag wordt beslist over de tariefplannen. Het zou nuttig zijn om vandaag te beslissen om ...

De voorzitter: Krijgen we de tekst van dat voorstel?

Joris Vandenbroucke (sp·a): Die tekst is ingediend.

De voorzitter: Dan wordt de tekst rondgedeeld. We zullen straks beslissen over het voorstel tot spoedbehandeling.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de kloof tussen werkzoekende jongeren en de VDAB

De voorzitter: Ik wil u allen nog eens oproepen om geen tekst te gebruiken bij uw actuele vraag, dat maakt het debat veel boeiender. Dat geldt ook voor de ministers trouwens.

De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, dames en heren, vorige maandag was er een studienamiddag van De Ambrassade over de zoektocht van jongeren naar werk. De Ambrassade heeft 33 jongeren uitgebreid bevroegd over hun specifieke zoektocht. Sommigen waren op zoek naar hun eerste job, anderen zaten aan hun vierde job. De conclusies waren opvallend.

Het zijn dingen die we in het verleden al vaker hebben horen terugkeren, ook nu zat er een lijn in. De drie belangrijkste conclusies voor mij waren de volgende. Jongeren hebben vaak het gevoel als ze op zoek gaan naar werk, dat ze niet persoonlijk begeleid worden maar een soort kant-en-klaar pakket aangeboden krijgen van VDAB waarmee ze aan de slag moeten. Een soort copy-paste wordt doorgestuurd, en dat houdt redelijk weinig rekening met het profiel en de wensen van de jongere.

Een tweede conclusie was dat heel wat jongeren met veel enthousiasme heel veel brieven versturen naar werkgevers – twintig à dertig brieven – en heel weinig antwoord en feedback krijgen. Beeldt u zich dat in, minister: u bent afgestudeerd en komt op de arbeidsmarkt, vol engagement en u verstuurt de ene brief na de andere. Ik herinner me nog goed dat ik een tiental jaar geleden voor het eerst moest solliciteren. Ik heb twintig brieven verstuurd en twee antwoorden gekregen. Dat werkt ontzettend demotiverend voor een jongere.

Een laatste conclusie die vaak terugkwam, was de vraag bij jongeren: is die VDAB een instantie waar ik mezelf kan zijn en al mijn vragen kan stellen, of is dat vooral een controleorgaan dat erop moet toezien of ik wel genoeg mijn best doe om een job te vinden? Jongeren weten niet goed welke richting ze daar uit moeten.

Minister, een zoektocht naar werk bevat hoop en perspectief, hoop op een carrière en perspectief op die eerste job. Te vaak zien we nu dat het ook een traject is met demotivatie, frustratie en onduidelijkheid. Er is een kloof tussen VDAB en jongeren. Minister, wat gaat u doen om die kloof te overbruggen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Annouri, u hebt zelf het kader geschetst. Het was een onderzoek bij 33 mensen. Je kunt niet zeggen dat dat echt representatief is.

Verder vind ik dat VDAB eigenlijk een fantastisch instrument heeft gecreëerd. Zij doen aan cocreatie met de jongeren: ze gaan samen met de jongeren bekijken

op welke manier hun dienstverlening het best aan die jongeren wordt overgemaakt. Ik vind dat wel sterk. Er zijn weinig diensten binnen de Vlaamse overheid die dat op die manier doen. Zo werd onder meer de Mentor-app gemaakt. Dat is een heel mooie zaak.

Voor alle duidelijkheid, ik neem wat De Ambrassade naar voren heeft gebracht, au sérieux. Ik heb onmiddellijk naar VDAB gebeld en gevraagd hoe zij dat zien, wat we daarmee kunnen aanvangen, want elk signaal is een belangrijk signaal. Mij is duidelijk gezegd dat de raad van bestuur van VDAB een gesprek zou organiseren met De Ambrassade. Ik vind dat eigenlijk nog belangrijker dan dat VDAB zelf dat zou doen, omdat dan andere opmerkingen, zoals die dat werkgevers niet reageren, ook kunnen worden meegenomen. Het is dus goed dat ze elkaar ontmoeten en naar elkaar luisteren. Het is dan aan de raad van bestuur van VDAB om te bekijken hoe die daarop reageert, maar ook aan de sociale partners, die de raad van bestuur zijn, om te bekijken hoe ze reageren.

Eerlijk gezegd, ik vind dat VDAB enorm veel doet, ook qua bekendmaking van hun dienstverlening. Heel recent nog heeft VDAB nog een digitaal steunpakket naar voren gebracht. Op 14 dagen waren er 28.000 unieke hits. Ze gaan echt mee met die sociale media. Ze hebben infofilmpjes op de sociale media. Ze richten zich naar de schoolverlaters. Wat zij doen, zou voor veel andere overheidsdiensten een voorbeeld kunnen zijn. Anders gezegd, perfectie is een streven. We streven dat nog altijd na, zeker en vast ook bij VDAB, maar ik vind wel dat ze het goed doen.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Dit is inderdaad geen representatief onderzoek, maar het is wel een participatief onderzoek in de breedte. U zegt zelf ook dat u die opmerkingen zeer serieus neemt. Het gaat me er niet om kritiek te geven op VDAB. Het gaat me wel om de perceptie die de jongeren hebben van wat VDAB doet. Dus, los van alle trajecten die ze zelf opstellen, hoe kijken jongeren naar VDAB? Dan zie je dus dat die gevoelens die ik net heb beschreven, al vaker zijn bevestigd, in andere onderzoeken. Dat blijft een pijnpunt. In die zin is het heel goed dat VDAB nu dat gesprek zal aangaan met De Ambrassade. Een ander punt dat echter ook heel vaak naar voren kwam, en u zult dat misschien ook al wel eens hebben gehoord, is dat men jonge werknemers zoekt, maar tegelijkertijd verwacht dat mensen 30 jaar werkervaring hebben. Dat werkt zo niet. In die zin lijkt het me misschien ook een goed idee om werkgevers te stimuleren om jongeren aan te nemen, bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat er vanaf 25 of 50 werknemers 2 nieuwe jonge werknemers worden aangeworven. Kunt u iets doen om dat te stimuleren? Kunt u iemand belonen als hij jongeren aanwerft?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Vanwege onze fractie dank ik De Ambrassade voor het voeren van dat participatief onderzoek. Er is niets zo frustrerend als sollicitatiebrieven versturen die niet-beantwoord blijven, als meedoen aan een eerste, tweede, derde ronde en geen tot weinig feedback krijgen. Jongeren, maar in het algemeen alle mensen die zich engageren op onze arbeidsmarkt, moeten we omarmen. Dat gaat trouwens niet alleen over jongeren, maar ook over oudere werknemers. Minister, daarom vragen we u om via de raad van bestuur een warme oproep te doen aan onze werkgevers om dat ter harte te nemen, want dat is inderdaad een belangrijk pijnpunt.

Collega Annouri, onze fractie past voor quota over wie men zou mogen aanwerven en wat dan ook. We hebben wel een aantal stimulerende maatregelen, zoals een doelgroepenkorting voor laag- en middelgeschoolde jongeren, maar we gaan niet zelf aan werkgevers gaan opleggen wie ze al dan niet mogen aannemen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Sonja Claes (CD&V): Minister, op 22 januari 2015 is er na de sluiting van Ford Genk in Limburg een rondetafel geweest over de Jongeren-SALK. Toen hebben 25 organisaties die met jongeren werken, aanbevelingen geformuleerd, en eigenlijk waren die gelijklopend met wat er vandaag uit de bevraging naar voren komt. U hebt toen ook gezegd dat u het probleem erkende en ter harte nam. Vandaag maken jongeren echter gelijkaardige opmerkingen. Ik ben er echt van overtuigd dat het imago van VDAB bij jongeren een probleem is. Om cocreatie mogelijk te maken, is er heel veel vertrouwen nodig, en dat is vandaag onvoldoende aanwezig. Ik ben er echt van overtuigd dat VDAB ook vandaag nog aan dat vertrouwen moet werken en daar moet u VDAB op aanspreken.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, de bevindingen uit het rapport van De Ambrassade geven mij een dubbel gevoel. VDAB heeft de voorbije jaren heel wat inspanningen geleverd. Het onderzoek wijst echter op een aantal, niet te ontkennen werkpunten en ik ben heel blij dat VDAB het gesprek met De Ambrassade aangaat om daar dieper op in te gaan. We mogen echter ook van de jongeren zelf inspanningen verwachten. Het zelf uitzoeken, het zelf initiatief nemen, vormt net een belangrijke leerschool.

Uit het rapport onthoud ik vooral de aanbeveling om te komen tot duurzame begeleiding naar een job die past bij hun interesses en competenties. Vooral midden- en hogeschoolden blijven nog op hun honger zitten. Ik heb dit probleem vorig jaar in een actuele vraag signaleerd.

Een van de positieve elementen uit het rapport is het werken met externe partners, via tenders of samenwerking met de ondernemingswereld. Vandaar mijn bijkomende vraag: zult u verder op dergelijke partnerschappen inzetten?

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, het is belangrijk dat u de aanbevelingen van De Ambrassade ter harte neemt, want ze wijzen op bepaalde structurele problemen op onze arbeidsmarkt. Ze zijn een signaal van de jongeren. Zoals collega Annouri aangeeft, wijzen deze jongeren inderdaad op de te grote kloof tussen jongeren en de dienstverlening van VDAB.

Ik wil nog op twee aandachtspunten wijzen die ook op de studiedag aan bod zijn gekomen. Een eerste is het effectief bestrijden van discriminatie met het belang van de praktijktesten. Een tweede is het feit dat jongeren veel te lang in zeer preciaire statuten blijven vastzitten. Ze worden gezien als hippe jobhoppers, maar dat is uit bittere noodzaak, omdat ze eigenlijk geen perspectief hebben op duurzaam werk. Daardoor moeten ze hun loopbaan op een zeer preciaire manier starten.

Minister Philippe Muyters: Ik ben heel blij met de reacties die ik krijg, en ik wil op enkele reageren.

Mijnheer Annouri, u begon met te zeggen dat men ervaring vraagt van jonge mensen. Ik ben daar volop mee bezig, namelijk met werkervaring tijdens de opleiding via stages. Straks kunt u gerust het ontwerp van decreet betreffende de tijdelijke werkervaring mee goedkeuren, en dan hebben we op dat punt alweer een stap vooruit gezet. We zijn er dus mee bezig en u kunt de plannen straks een steuntje in de rug geven.

Stimuleren we jongeren? Dat is inderdaad exact wat we doen, niet alleen voor de laaggeschoolden, maar ook voor de middengeschoolden, die, zoals u zegt,

mevrouw Talpe, het soms een beetje moeilijk hebben. Het doelgroepenbeleid was vroeger alleen voor laaggeschoolden, nu ook voor middengeschoolden.

Mijnheer Ronse, u sprak over de feedback van de werkgevers. Daar ben ik het helemaal mee eens, en ik wil graag dat de werkgevers die verantwoordelijkheid ook opnemen, maar ik zal het nooit opleggen. Doe ik dat wel, dan krijgen sollicitanten alleen nog een algemeen antwoord, dat voor iedereen hetzelfde is. De werkgeversorganisaties mee stimuleren, in het belang van de jongeren, om hen beter te begeleiden, daar kan ik mij helemaal achter zetten.

Mevrouw Claes, de tevredenheid over de cocreatie is 80 procent. Als jongeren aan cocreatie doen over hoe je dingen bekendmaakt en hoe dat daarna in de markt wordt gezet, levert dat 80 procent tevredenheid op. Dat is nog 20 procent te laag, maar het gaat in de goede richting. Vertrouwen scheppen vergt altijd tijd. Je kan ook jaren vertrouwen creëren en het op één dag verliezen. Ik ben het helemaal met u eens dat we daaraan moeten blijven werken.

Mevrouw Talpe, ik ben 100 procent voor maatwerk. U vroeg ook naar de externe partners. Het is een element van het beleid dat VDAB en ikzelf ook duidelijk beseffen: dat we niet alleen een antwoord kunnen bieden op alle uitdagingen van de arbeidsmarkt. We moeten dat samen met partners doen. Het is goed als men ook tevreden is over de externe partners. Soms is dat hier nog bekritiseerd. Ik ben heel blij dat het nu positief wordt beoordeeld.

Mevrouw Kherbache, u was aanwezig op de studiedag. U hebt daar wellicht ook gehoord dat Ambrassade de berichtgeving daarover enigszins nuanceerde en niet zo negatief was over VDAB als de berichtgeving die naar voren werd gebracht. Ik zie u bevestigend knikken. Het is goed dat te merken. We moeten uiteraard werken rond discriminatie. Ik doe dat in de mate van het mogelijke, maar een gedeelte van die materie is nog federaal. De relatie tussen werkgever en werknemer is nog altijd bepalend voor het aanwerven. Niettemin blijf ik gaan voor die campagne om iedereen bewust te maken van zijn rechten en plichten.

U zegt dat jongeren vinden dat ze te lang in preciaire statuten blijven zitten. Ook dat komt straks aan bod, met de tijdelijke werkervaring. Ik ben blij dat u ook vindt dat het niet kan dat jongeren, bijvoorbeeld tot hun dertigste, blijven hangen in preciaire statuten om daarna niets in handen te hebben, om de jongerenbonus even te vermelden. Ik ben blij met uw steun voor mijn standpunt en voor de filosofie dat dergelijke statuten nuttig kunnen zijn om werkervaring op te doen, maar dat jongeren daarna moeten kunnen doorstromen. Daarop is mijn beleid gericht. Het is voor mij de eerste keer dat ik zo openlijk van u hoor dat u daar inhoudelijk achter staat. Ik ben daar blij mee en ik dank u daarvoor.

Imade Annouri (Groen): Minister, u hebt een unieke gave: in elk wederwoord hoort u een bevestiging van wat u zelf zegt. Dat is bewonderenswaardig.

Jongeren zijn realistisch en leven niet in een utopie. Ze verwachten niet dat ze bij de allereerste sollicitatie meteen een job zullen hebben. Ze hebben het die maandag ook niet gehad over welke trajecten er allemaal zijn bij VDAB, wel over welk gevoel ze hebben als ze terechtkomen bij VDAB. Dan zie je dat die jonge, geëngageerde mensen die op zoek gaan naar hun allereerste job en naar hun allereerste werkervaring toch vaak een traject doorlopen van demotivatie en frustratie en dat ze dan niet goed weten waar ze naartoe moeten. Mijn boodschap is dat we die jongeren hoop en perspectief moeten geven, de hoop dat ze een mooie carrière kunnen uitbouwen op onze arbeidsmarkt en het perspectief dat ze zo snel mogelijk een goede job zullen hebben die bij hen aansluit. Dat is uw verantwoordelijkheid en daar zullen we u op blijven wijzen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de uitbreidingsplannen voor de luchthaven van Zaventem

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, collega's, in de loop van vorige week, toen minister Schauvliege met haar vliegtuig vanuit Marrakesh landde in Zaventem, stonden de kranten vol over de plannen van luchthavenuitbater Brussels Airport Company (BAC) met betrekking tot de luchthaven van Zaventem. BAC maakte op dat moment zijn Masterplan 2040 bekend. Wie zijn wij om iets te hebben tegen dat bedrijf, tegen die onderneming, die ambitie en visie toont en die vooropstelt om de werkgelegenheid van 60.000 mensen vandaag op te tillen naar 120.000 tegen 2040? En dat in een regio waar Brussel met 500.000 werklozen zit. Daar kunnen wij toch niet tegen zijn? Het is toch absurd dat wij dit een strobreed in de weg zouden leggen?

Minister, er is natuurlijk meer. Er is de leefbaarheid van de gemeenten rond de luchthaven. Onmiddellijk na het bekendmaken van het masterplan reageerden Boerenbond, inwoners en de gemeentebesturen die vandaag worden getroffen door de mogelijke verlenging van de 25L en het aanleggen van een taxibaan.

Waarom wordt er vandaag een voorstel gedaan om de capaciteit richting Oost-Brabant uit te breiden? Dat is duidelijk. Elke luchtvaartmaatschappij die boven Brussel vliegt, betaalt torenhoge boetes. Er is geen uitweg voor de luchthavenuitbater. Er is vandaag geen andere oplossing dan de luchthaven uit te breiden naar Oost-Brabant.

Minister, ik zou hetzelfde kunnen vragen als mevrouw Van Volcem: wat gaat u daaraan doen? Dat ga ik niet doen. Minister, is het masterplan conform de geluids- en gewestplannen die u vandaag hanteert? Hoe ziet u die uitbreiding?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Nevens, uw vraag is een beetje dubbel. Aan de ene kant geeft u aan dat het gaat om een strategisch plan van de luchthaven dat een aantal mogelijke pistes bevat. Aan de andere kant vraagt u of dit conform is met de huidige geluidsactieplannen en de gewestplannen. Beide zijn tegenstrijdig. Het gaat om een strategisch plan van een luchthaven, die op lange termijn nadenkt waar hij naartoe wil. De bedoeling heb ik begrepen, want het is een initiatief van de luchthaven zelf.

De bedoeling is dat de luchthaven met dat strategisch plan in consultatie gaat en aan de belangrijkste stakeholders maar ook aan het ruime publiek vraagt wat zij daarvan vinden.

Kan dit? Zijn daar bezwaren tegen? De Vlaamse Regering is natuurlijk ook een van de belangrijke stakeholders. Het is belangrijk dat we binnen de Vlaamse Regering een goed standpunt voorbereiden. Dat gaat niet alleen over geluid en ruimte. Het gaat over veel meer. Het gaat over het inbedden in de omgeving, mobiliteit, de Vlaamse Rand, werk en economie. In eerste instantie moeten wij als Vlaamse Regering een gemeenschappelijk standpunt formuleren over dat strategisch plan. Dat zal wellicht ook in de Vlaamse Regering gebeuren, gecoördineerd met alle beleidsdomeinen.

Wat nu de geluidsactieplannen en het gewestplan betreft, spreekt het voor zich dat een plan conform de geldende ruimtelijke voorschriften moet zijn. Als er iets concreets wordt voorgelegd, moet dit ook voldoen aan de milieueffectenrapportage. Ik heb hier in dit halfroond maar ook in de commissie al meerdere keren

gezegd dat er een evenwicht moet worden gevonden en dat de inbedding in de omgeving en de leefbaarheid rond de luchthaven voor mij als minister bevoegd voor leefmilieu, natuur en ruimte cruciaal zijn. Dat blijft ook mijn antwoord. Dat zal ook de manier zijn waarop wij dit dossier beoordelen.

Het gaat hier over een strategische visie, waar nog een definitief plan uit moet volgen. De Vlaamse Regering zal daarover een standpunt formuleren. Ik kan dat uiteraard nu nog niet doen.

Bart Nevens (N-VA): Minister, ik snap dat dit voorbarig is en dat u vandaag nog geen uitspraak kunt doen over de inhoud van de plannen van BAC. We vinden het echter belangrijk dat er voor de inwoners rechtszekerheid wordt gecreëerd. We zijn allang vragende partij om op federaal niveau een Vliegwet te creëren, maar die is er nog altijd niet. Wij stellen voor: 'first things first', eerst een Vliegwet en dan praten over een eventueel masterplan voor de luchthaven. Het is toch de omgekeerde wereld dat we een probleem dat zich in Brussel voordoet, moeten oplossen in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Dit dossier kan enkel door een bril met twee glazen worden bekeken: enerzijds economie en mogelijke tewerkstelling en anderzijds de leefbaarheid. Je kunt niet een van de ogen dichtknijpen.

We hebben met het Toekomstforum van de burgemeesters akte genomen van het participatietraject dat BAC aanbiedt en waarover alle betrokkenen in dialoog willen gaan. Vlaanderen moet attent blijven en Brussel goed in het oog houden, maar vooral ook het federale niveau. We willen weten hoe we gaan vliegen met Schauliege, maar die heeft al een aantal initiatieven genomen. Ik vind dat we namens het parlement en de regering aan minister Bellot moeten vragen wanneer hij zijn 'boulot' zal doen.

De voorzitter: Ik moest even doordenken, mijnheer Doomst. (*Gelach*)

De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Mijnheer Nevens, ik moet eerst iets rechtzetten. U hebt daarnet 400.000 werklozen bij gecreëerd. Het is zeker niet de regio met de minste werklozen, maar het zijn er 99.365 en geen 500.000.

Het is evident dat zowel Brussel als Vlaanderen van een goeddraaiende luchthaven in Zaventem economisch profijt kan halen. Leefbaarheid is inderdaad, zoals de heer Doomst zei, het andere oog waardoor we moeten kijken. Onze fractie is er erg in geïnteresseerd tegen wanneer de Vlaamse Regering met dat eensgezind standpunt komt en wanneer ze met de collega's uit Brussel zal samenzitten. We kunnen nu naar elkaar kijken en voor de zoveelste keer proberen om er een communautair dossier van te maken, maar voor ons is dit een dossier van economisch belang en leefbaarheid. Willen we een bedrijf dat wil investeren en participatie en draagvlak creëren, ondersteunen? Of zullen we vanop deze tribune ruzie blijven maken en zeggen dat het de ander zijn fout is dat iets al dan niet vooruitgaat?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, ik vind uw antwoord een beetje vaag. Ik hoor van iedereen – en ik ben het daarmee eens – dat we in dezen een balans moeten vinden tussen enerzijds economische noodzaak en tewerkstelling en anderzijds leefbaarheid.

De manier waarop de luchthaven zelf – maar in het verleden ook anderen – er een kunst van maakt om steeds meer burgers ongerust te maken, is wel de

laatst mogelijk manier om dit op een goede wijze te kunnen doen. De luchthaven heeft met deze plannen eigenlijk verklaard dat ze in een visie zit waarbij ze verder sluipend wil uitbreiden richting oosten om Brussel te ontlasten. In de hele regio tussen Brussel en Leuven en ten noorden van Leuven is er ongelooflijk veel weerstand tegen het feit dat men dit al ziet gebeuren, vaak op een sluipende, al dan niet officiële manier. Dit draagt alleen maar bij aan het verder laten groeien van de ongerustheid, en daar moet een einde aan komen.

Ik hoop dus dat de Vlaamse Regering klaar en duidelijk een standpunt zal innemen. Is men van plan of bereid te accepteren dat men, met hulp van de federale overheid en Brussel, de luchthaven naar het oosten opschuift? Ik beloof u dan bijzonder veel verzet en bijzonder veel problemen, ook voor de tewerkstelling, en dat zou erg jammer zijn.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Collega's, de Vlaamse Rand is een heel erg mooie regio, maar ook een regio met ongelooflijk veel uitdagingen. Een daarvan is de luchthaven. De luchthaven zorgt voor werkgelegenheid, maar zorgt er ook voor dat mensen 's nachts niet kunnen slapen, dat gesprekken meermaals stokken vanwege het lawaai en dat er gezondheidsproblemen zijn.

De voorbije week is er gesproken over onteigeningen, over nog meer geluids-overlast, over nog meer milieuoverlast, over dorpen die gewoonweg onleefbaar worden. Dat is absoluut onaanvaardbaar.

Minister, Groen kijkt naar u. U bent Vlaams minister van Leefmilieu. U hebt hier een belangrijke verantwoordelijkheid. Mijnheer Nevens, wij kijken ook naar u. U en uw partij hebben de minister van de Vlaamse Rand, een uitzonderlijke positie in deze Vlaamse Regering. Ook u hebt hefbomen in handen. Ik ga er dus van uit dat zowel CD&V als N-VA hefbomen in handen hebben om de Vlaamse Rand leefbaar te houden, te maken, en dat dat ook gebeurt. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Collega's, de luchthaven van Zaventem zorgt natuurlijk al decennialang voor onrust. Die onrust heeft spijtig genoeg niet alleen te maken met vliegtuiglawaai, maar ook met politieke onduidelijkheid en politiek gehacketak. Minister, de enige manier waarop de luchthaven een draagvlak kan hebben, is wanneer er een perspectief is dat vliegtuighinder naar beneden gaat, dat vliegtuigbewegingen niet van de ene dag op de andere zomaar veranderen en dat alle inwoners gelijk worden behandeld, onafhankelijk of ze in het Vlaamse Gewest of in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wonen.

Minister, bent u het eens met die criteria: vliegtuighinder naar beneden, rechtszekerheid en een gelijkwaardige behandeling voor alle burgers in dit land?

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik heb de indruk dat ik word aangesproken over een strategisch plan van de luchthaven waarbij geen directe betrokkenheid is van de Vlaamse Regering. Er wordt gevraagd naar ons standpunt. Ik zeg daarop dat we dit zorgvuldig gaan voorbereiden, dat we dat gaan doen vanuit Economie, vanuit Werk, vanuit Mobiliteit, vanuit de Vlaamse Rand, vanuit Leefmilieu, vanuit Ruimte. We zullen dat zeer zorgvuldig doen en we zullen dat zo snel mogelijk proberen te doen.

Het is natuurlijk zo dat ook wij pleiten voor rechtszekerheid – dat is al heel vaak aan bod geweest in de commissie en in de plenaire vergadering –, niet alleen voor de omwonenden maar ook voor wie wil investeren in die belangrijke economische pijler in de Brusselse en de Vlaamse Rand. Rechtszekerheid is cruciaal, en

wij staan daar ook achter. Daarom vind ik dat de enige manier om dit dossier duurzaam op te lossen, is te komen tot een stevig samenwerkingsakkoord met alle betrokken gewesten en met de federale overheid. Er moet een Vliegwet komen die duidelijkheid geeft.

Er is al een gesprek geweest met de bevoegde minister Bellot. Zowel uw partij, mijnheer Nevens, als mijn partij en andere partijen die in de Federale Regering zijn betrokken, brengen op diezelfde manier die boodschap over in de Federale Regering. Een Vliegwet: ja. Er wordt gewerkt aan een samenwerkingsakkoord. Het stemde mij bijzonder positief dat minister Bellot bij zijn aantreden vrij snel heeft gezegd dat voor hem een samenwerkingsakkoord over de luchthaven cruciaal is en dat een Vliegwet op een correcte manier moet worden uitgevoerd.

Uiteraard zal ik mijn verantwoordelijkheid nemen als minister van Leefmilieu, die moet zorgen dat de overlast op een correcte manier wordt beoordeeld. Daarom heeft de Vlaamse Regering de geluidsactieplannen aangenomen, en die zal ze verder uitvoeren. Daar ijvert en gaat de Vlaamse Regering voor.

Als u me vraagt om een inhoudelijke beoordeling te geven op basis waarvan vergunningen kunnen worden verleend, dan gaat dat niet. Het strategisch plan voldoet daar ook niet aan. Dat plan is bedoeld om een ruime inspraak en participatie te hebben. Het is net de bedoeling van de Vlaamse Regering om ons standpunt te geven. Ik zal daar niet op vooruitlopen, dat moeten we goed voorbereiden en er een correcte reactie op formuleren.

Bart Nevens (N-VA): Collega's, voor mij is het duidelijk: vandaag zijn bepaalde zaken niet ingevuld. Er is geen rechtszekerheid voor de mensen die vandaag rond de luchthaven wonen, de problemen van het verleden zijn niet opgelost, ook niet met het geluidsactieplan dat vandaag voorligt. Isolatiepremies, onteigeningen, eventueel met planbaten: er zijn nog zaken die vandaag een oplossing van het probleem van de geluidshinder rond de luchthaven van Zaventem in de weg staan, ook met het nieuwe masterplan. De lusten en de lasten moeten over Brussel en Vlaanderen worden verdeeld, maar ook dat is vandaag niet ingevuld.

Ik heb nog een boodschap van de inwoners van Kortenberg en Steenokkerzeel, van de natuurverenigingen, van de landbouwers. Zij hebben mij de boodschap gegeven, zij sturen het masterplan terug. We vliegen over Brussel en dat is de enige manier waarop de luchthavenuitbater hier vandaag een serieus plan kan voorleggen, namelijk als de lusten en de lasten verdeeld zijn over Brussel en heel Vlaanderen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de aangekondigde stijging van de drinkwaterprijzen

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, er lijkt maar geen einde te komen aan de stijging van de waterfactuur. Voor een gemiddeld gezin is die prijs in de voorbije jaren al flink toegenomen. Het gaat om een stijging van 30 procent op vijf jaar. Als de nieuwe tariefplannen worden goedgekeurd op 1 januari volgend jaar, zal die prijs opnieuw toenemen en de volgende jaren zal er opnieuw een prijsstijging in de pijplijn zitten. Dat blijkt ten minste uit de tariefplannen die u intussen hebt ontvangen van de watermaatschappijen.

Nochtans stijgt ook het aantal gezinnen met schulden door de oplopende energie- en waterfactuur de voorbije twee jaar met 8 procent. De vrees is dat die groep

nog zal groeien door de nieuw aangekondigde prijsstijgingen. Bizar genoeg is de nieuwe tariefstijging het gevolg van het feit dat de Vlaming in principe minder water verbruikt, waardoor die watermaatschappijen minder inkomsten hebben. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat de Vlaming meer moet betalen terwijl hij minder verbruikt. Dat kan niet de bedoeling zijn, ook niet van de nieuwe tariefstructuur die u vorig jaar hebt ingevoerd.

De Vlaming wordt ervan bewustgemaakt dat hij spaarzamer en duurzamer met water moet omspringen. Maar als hij dat inderdaad doet, krijgt hij als beloning een hogere factuur in de bus voor water. Dat lijkt me onbillijk, onredelijk en onrechtvaardig. Dat is ook de reden waarom het verzet in de samenleving tegen de nieuwe tariefstijgingen zo groot is.

Minister, gaat u die nieuwe prijsstijgingen tegenhouden? Zult u uw invloed daarvoor aanwenden? Wat zult u doen om in elk geval de prijs voor water betaalbaar te maken of te houden?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Water is een basisrecht en moet voor iedereen betaalbaar zijn. Sinds de zesde staatshervorming heeft Vlaanderen de bevoegdheid om die waterfactuur gestalte te geven. Juist omdat wij overtuigd zijn dat de waterfactuur betaalbaar moet zijn en dat het om een basisrecht gaat, hebben wij twee jaar geleden de structuur van de waterfactuur hervormd. Wat hebben dat budgetneutraal gedaan.

Door die hervorming is de waterfactuur niet gestegen, we hebben die structuur uniformer gemaakt en we hebben, en dat is uniek, een sterke sociale bescherming ingevoerd. We hebben ervoor gezorgd dat mensen met een minimuminkomen maar 20 procent van de waterfactuur moeten betalen. Het gaat in totaal over 500.000 Vlamingen die deze korting krijgen en over een korting van 50 miljoen euro.

Wat ligt er nu op tafel? Het gaat nu over tariefplannen die de verschillende drinkwatermaatschappijen hebben ingediend en die lopen voor de volgende zes jaar, dus van 2017 tot 2023. Het gaat hier om publieke entiteiten waar de gemeenten in vertegenwoordigd zijn. Deze gemeentelijke vennoten hebben deze tariefplannen goedgekeurd. Die tariefplannen zijn dit jaar in openbaar onderzoek gegaan en daar zijn weinig opmerkingen op gekomen. Het parlement heeft beslist dat die nieuwe tariefplannen in geval van een prijsstijging niet politiek worden beoordeeld, maar dat ze worden beoordeeld door een onafhankelijke waterregulator. Dat is zo beslist en goedgekeurd door het parlement.

Die plannen zijn dus goedgekeurd door de gemeentelijke vennoten, zijn in openbaar onderzoek gegaan en liggen nu voor bij de onafhankelijke waterregulator, die moet beoordelen of die plannen en tarieven billijk zijn en of de doorrekening aan de klant op een correcte manier verloopt. De manier waarop dat moet gebeuren, ligt vast en verschilt per drinkwatermaatschappij. Er staat ook een termijn op.

U vraagt me om vanuit de politiek in te grijpen bij die onafhankelijke regulator. Wij moeten de beslissing van die regulator afwachten. Dat is zo bepaald en daar bestaan geen andere mogelijkheden.

Uiteraard willen wij onze verantwoordelijkheid nemen. Wij zijn ook een beroepsinstantie: wanneer er een beroep is, zullen wij dus een uitspraak moeten doen. Daarnaast kunnen wij via de waterstatistieken jaarlijks de evoluties opvolgen, bijvoorbeeld wanneer mensen de waterfactuur niet meer kunnen betalen. Wij zullen dit grondig evalueren en indien nodig bijsturen.

Mijnheer Janssens, u zegt me dat u hebt gehoord dat de waterfactuur stijgt omdat er minder water zou worden verbruikt. Dat klopt niet. Ik ben niet verantwoordelijk voor wat de drinkwatermaatschappij op de televisie komt vertellen, maar het klopt niet dat het waterverbruik daalt. Individueel, per gezin daalt het waterverbruik, maar er komen wel gezinnen bij. Het is dus niet waar dat een drinkwatermaatschappij haar prijzen moet verhogen omdat er minder waterverbruik zou zijn. Dat klopt niet, en de statistieken wijzen dat ook niet uit.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, wat ik vooral concreet van u vraag, is dat de Vlaming niet alweer wordt geconfronteerd met een prijsstijging en met een nieuwe verhoogde factuur. Wanneer u de globale waterfactuur bekijkt, verwijst u naar de prijzen voor drinkwater.

Maar er zijn ook andere elementen. De prijs van drinkwater is minder dan de helft, zo'n 40 procent, van de totale waterfactuur. Anderzijds zijn er ook nog elementen waar de Vlaamse Regering wel vat op heeft en die de voorbije jaren een negatief effect hebben gehad door de maatregelen van deze Vlaamse Regering. Het gaat dan over de impact van de vennootschapsbelasting voor de intercommunales, waarvan de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) zei dat het drinkwater er duurder door zou worden, omdat dat wordt doorgerekend aan de consument. Het gaat over de verhoging van de saneringsbijdrage en dergelijke meer. Dat zijn maatregelen van deze Vlaamse Regering waardoor de waterfactuur inderdaad hoger wordt.

En wat dat laatste betreft: de bijdrage voor de zuivering van het water is wel uw bevoegdheid. Kunt u garanderen dat er in deze legislatuur geen verhoogde bijdrage meer zal worden ingevoerd voor de zuivering van water?

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, u hebt met uw hervorming wel degelijk de waterfactuur verhoogd, vooral voor singles en kleine verbruikers. U hebt het gratis water per gedomiceerde afgeschaft en u hebt het vast recht verhoogd. Kom hier dus niet zeggen dat de waterfactuur niet gestegen is, want cijfers wijzen uit dat het vooral voor die doelgroep van kleine verbruikers en alleenstaanden wel is gebeurd.

U distantieert zich nu van De Watergroep. Minister, u bent bevoegd voor De Watergroep. U hebt als Vlaamse Regering de voorzitter van De Watergroep aangeduid. U hebt regeringscommissarissen in De Watergroep. En u hebt de helft van de leden van de raad van bestuur van De Watergroep aangeduid. Dus als u niet akkoord gaat met hun uitspraken, distantieer u er dan van. Vandaag zijn mensen er immers van overtuigd dat als ze minder water verbruiken, ze financieel worden gestraft. Ik wil de vraag van de collega dus nog even herhalen. U bent bevoegd voor De Watergroep. Gaat u dan ook akkoord met de tariefstijging van meer dan 30 procent die nu op uw tafel ligt? Als dat niet zo is, distantieer u er dan van en steun onze drie voorstellen die we zo meteen in een voorstel van resolutie aan het parlement voorleggen en die ervoor zorgen dat de waterfactuur weer betaalbaar en eerlijk wordt. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, nog niet zo lang geleden werd het verbruik van een basishoeveelheid water beschouwd als levensnoodzakelijk. Maar helaas zijn de tijden veranderd. Er waren indertijd maatregelen om elk gezin te laten genieten van een basishoeveelheid water tegen een betaalbare prijs. Uw regering heeft een andere visie. Zij rekent alle kosten door in de factuur. Zelfs het armoedebeleid rond water wordt doorgerekend in de factuur. Dat vinden wij als Groen pervers.

U zegt dat u voor een grote groep mensen corrigeert. Dat klopt, maar wat gaat u doen voor de groep mensen die daar net boven zit? Voor hen is die factuur immers een zeer zware dobber.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, het is niet alleen de prijs per liter water die vandaag de doorslag geeft in de waterfactuur, maar ook de saneringsbijdrage en het bedrag dat de watermaatschappijen vandaag innen om de saneringsbijdrage te ontvangen. Het is ook de overheadkost, de exploitatiekost, die watermaatschappijen vandaag meerekenen in de factuur voor de eindverbruiker.

Hoe staat het met de benchmark, de efficiëntietrajecten die conform het regeerakkoord door de drinkwatermaatschappijen en de rioolnetbeheerders moeten worden uitgestippeld? Zijn daar al resultaten van? Kunnen die resultaten eventueel de pil verzachten voor de eindverbruiker?

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Collega's, het is belangrijk om twee zaken duidelijk van elkaar gescheiden te houden. Ten eerste: de tariefplannen van de drinkwatermaatschappijen worden ingediend bij de onafhankelijke water-regulator. Het is die regulator die zal oordelen over de tariefplannen. Ten tweede: de nieuwe componenten van de drinkwaterfactuur. Er komt een evaluatie in 2017. Minister, op welke manier zullen de waterarmoede-problematiek en de sociale flankerende maatregelen die in de nieuwe drinkwaterfactuur zitten, mee opgenomen worden in die evaluatie?

Minister Joke Schauvliege: Collega's, alles wordt op een hoopje gegooid. Mijnheer Beenders, het klopt dat deze Vlaamse Regering heeft beslist dat de gratis kubieke meters water die ter beschikking werden gesteld, worden afgeschaft, vanuit het principe dat aan de eerste druppel water die uit de kraan komt een kostprijs is verbonden. Als je voor iedereen 15 kubieke meter water ter beschikking stelt, dan wordt dat door iedereen meebetaald. Dat weet u. Het wordt verrekend in het deel van de factuur dat iedereen betaalt. Dat geeft het valse gevoel gratis te zijn, aangezien je het ook meebetaalt.

Wij zijn voor een heel ander systeem gegaan. Wij laten vanaf de eerste druppel betalen, maar we voeren een heel sterke sociale correctie door en we voeren ook een gezinscorrectie door. Dat is budgetneutraal. Ik herhaal het nog eens en ik zal het nog honderd keer zeggen: dit is een budgetneutrale oefening.

U zegt dat het voor een aantal gevallen duurder geworden is. We zijn naar een andere verdeling gegaan. Waar vroeger inderdaad iedereen meebetaalde voor de singles, zijn we nu voor een meer sociaal beleid en gezinsbeleid gegaan. Dat is een keuze die deze Vlaamse Regering heeft gemaakt. Maar inderdaad, het gaat om een budgetneutrale oefening.

Mijnheer Danen, uw opmerking heeft mij wat verrast. U zegt dat ik sociale correcties doorvoer en dat die worden doorgerekend in de factuur. Dat is natuurlijk nooit anders geweest. Ik heb in jullie verkiezingsprogramma heel duidelijk gelezen dat jullie heel sterk gaan voor het principe 'de vervuiler betaalt'. Dat is nu net wat wij hebben gedaan met die hervormde waterfactuur: als je water verbruikt, is daaraan ook een saneringskost verbonden, moet het ook worden gezuiverd. Het is dan ook logisch dat je daarvan bewust wordt gemaakt en dat je daarin meebetaalt.

Het klopt dat de watertarieven moeten worden beoordeeld door een onafhankelijke waterregulator. Mijnheer Beenders, ik heb helemaal niet de intentie om

me daarin politiek te gaan mengen. Het is hier anders beslist in het parlement. Nu komt u mij vragen, tegen materies die in dit parlement werden goedgekeurd in, dat ik mij zou gaan moeien met de waterregulator, die een onafhankelijke instantie is. Ik vind dat eerlijk gezegd nogal verregaand. Ik ga er ook van uit dat die onafhankelijke waterregulator de ingediende plannen op een correcte manier zal beoordelen en daarover een uitspraak zal doen.

U vraagt mij wat ik van die tariefstijging vind. Ik kan u daarop niet antwoorden. Ten eerste ligt dat dossier niet op mijn bureau. Ten tweede kan ik die afweging op dit moment niet maken omdat ik die elementen niet heb liggen. Het gaat erover welke kosten eraan verbonden zijn en hoe je die kunt doorrekenen. Dat is iets wat de waterregulator op een correcte manier zal doen. Zoals ik daarnet zei, zijn wij ook een beroepsinstantie.

Mijnheer Nevens, die benchmark is uiteraard zeer belangrijk. We zijn daar volop mee bezig. We hebben de eerste resultaten. Die worden via een aanbeveling aan de drinkwatermaatschappijen overgemaakt. Uiteraard zijn wij bereid om die resultaten met jullie te delen. Ik ben het eens met iedereen die voor performante drinkwatermaatschappijen pleit. We hebben ervoor gekozen om dat publieke entiteiten te laten, met gemeentelijke vennoten. Op die manier wordt de basisvoorziening voor water voldoende gegarandeerd. Ik ben de eerste die ervoor zou pleiten om naar meer rationalisatie op dat vlak te gaan en ervoor te zorgen dat dat meer gestroomlijnd loopt op het terrein. Ik ben dus absoluut voor meer herstructurering van die drinkwatermaatschappijen. Misschien is de tijd onder-tussen rijp om daartoe over te gaan.

Mevrouw Taeldeman, u vroeg of dat ook zal worden meegenomen. Het antwoord daarop is: ja. We zullen een grondige evaluatie maken en ervoor zorgen dat we die sociale correcties goed doornemen en doorlichten.

Mijnheer Janssens, we rekenen maar een klein stukje van die saneringsbijdrage door. Het grootste deel wordt in Vlaanderen nog gedragen uit algemene belastingmiddelen. Die rekenen wij niet door aan de klant, die worden algemeen betaald door de grote pot. Het is niet onze intentie om die saneringsbijdrage vanuit Vlaanderen de komende jaren op te trekken of minder te betalen vanuit algemene middelen.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, anderhalf jaar geleden, namelijk op 22 april 2015, zei u hier, in antwoord op een vraag van een partijgenoot van mij: 'Wanneer drinkwatermaatschappijen hun tarieven willen aanpassen, hebben wij de sleutel in handen om te zeggen of dat al dan niet goed is.' Nu zegt u, wanneer we u vragen wat u van de nieuwe tarieven vindt: 'Ik heb daar geen mening over. Ik ben dan wel de bevoegde minister en dit dossier komt sowieso op mijn bureau terecht, maar ik heb daar helemaal geen mening over.' De rest van de samenleving, die de kranten leest, heeft daar wel een heel duidelijke mening over, en zegt: 'Het kan niet dat wij na de zoveelste kostprijsverhoging, na de zoveelste belastingverhoging van de Vlaamse en de Federale Regering, nu alweer meer zullen moeten betalen voor de prijs van water, voor een basisrecht.' U zegt inderdaad dat water een basisrecht is, en toch vraagt u aan de mensen om daar meer voor te betalen.

Ik vraag u: stuur De Watergroep terug naar af. Stuur de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering in De Watergroep terug naar af en zeg dat u niet tolereert dat de mensen alweer geconfronteerd worden met een prijsverhoging, met een stijging van de factuur voor water, waarvan u zegt dat het een basisrecht is. Als dat inderdaad zo is, zorg er dan voor dat niemand in de kou blijft staan omdat hij of zij de waterfactuur niet kan betalen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over mediawijsheid als antwoord op de verspreiding van nepnieuws

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Wij leven in een democratie, waar vrijheid van meningsuiting centraal staat. We leven daarnaast in een maatschappij waarin sociale media, door de digitale omwenteling, steeds meer een belangrijke informatiebron worden. Dat is een voordeel, want men krijgt een enorme toegang tot informatie en een grotere pluraliteit aan informatie vanuit verschillende hoeken. Maar er zijn ook nadelen aan verbonden. Als we kijken naar de brexit of naar de verkiezingen in de Verenigde Staten, dan zien we dat er heel veel nepnieuws wordt verspreid. Door de sociale media komt dat nepnieuws bijzonder snel bij de mensen thuis binnen. De Nederlandse Omroep Stichting (NOS) heeft berekend dat er in België en Nederland vijftig tot zestig nieuwssites zouden zijn die nepnieuws zouden verspreiden dat via de sociale media toegang vindt in de huiskamers.

Censuur is uitgesloten. We zijn een democratie, geen dictatuur. De vraag is dus op welke manier we er als maatschappij voor kunnen zorgen dat de mensen die in deze maatschappij leven, op een goede, kritische manier omgaan met het nieuws dat bij hen terechtkomt. Welke handvatten hebt u daarvoor aan te reiken?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Die vraag zal ons allen vermoedelijk in de toekomst nog meer bezighouden. We hebben nog maar het begin gezien. Het is ook iets zeer menselijk: enerzijds kunnen sommige mensen niet weerstaan, soms om economische, soms om politieke redenen, om valse berichtgeving te verspreiden. Dat is van alle tijden, maar de instrumenten zijn veel krachtiger geworden. Maar wij zijn zelf ook allemaal mensen, en hoe kritisch we ook zijn, we willen altijd onze vooroordelen bevestigd zien. Dat is een valkuil waarin ieder van ons wel eens kan trappen, zo is dit weekend nog gebleken bij een kerstboom die in brand stond en waar iedereen al allerlei zaken bij begon te fantaseren die kant noch wal raakten. Het is wel een zeer succesvolle hoax gebleken.

We kunnen drie dingen doen: we moeten blijven inzetten op het kritisch maken van mensen, van burgers, van jongeren via mediawijsheid. In aansluiting van het debat van vorige week, als ik me niet vergis, wil ik zeggen dat we daar altijd maar meer op inzetten. Het Kenniscentrum voor Mediawijsheid komt op kruissnelheid. Geef dat de nodige tijd. Het centrum is bezig met een nieuw kader te bieden voor Kranten in de Klas, dat Nieuws in de Klas wordt, waar dergelijke zaken kunnen worden besproken. Verschillende tienduizenden leerlingen in Vlaanderen nemen aan het programma deel. Het centrum is bijkomende tools aan het ontwikkelen om naast Nieuws in de Klas die problematiek in scholen aan bod te kunnen brengen. Het centrum is ook aan een databank bezig waar allerlei vragen rond dat onderwerp kunnen worden gesteld. Met andere woorden, ik ga ervan uit dat het centrum erin zal slagen om de komende jaren de mensen mediawijzer te maken.

Twee, ook bij de journalisten zelf leeft er ongenoegen omdat de 'echte' journalisten dit helemaal niet graag zien gebeuren, omdat daarmee hun reputatie ook besmeurd wordt. De interne regulering, de zelfregulering, kan hopelijk ook haar werk doen. We hebben middelen vrijgemaakt om een extra personeelslid aan de journalistenvereniging toe te wijzen voor dit soort journalistiek rond de echte journalistiek, om die mensen met raad en daad bij te kunnen staan.

Drie, misschien moeten we nog een stap verder gaan. Ik wil laten onderzoeken in welke mate de huidige wetgeving op de valsheid in geschrifte zonder meer van toepassing is of zou zijn op het verspreiden van dergelijke valse informatie.

Misschien moet dit verder worden uitgewerkt, puur juridisch, maar op die manier kunnen we dan toch – dat is natuurlijk federale wetgeving en toepassing – laten zien aan de mensen die dit soort praktijken toepassen, dat we dit als maatschappij niet tolereren.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Ik vind dat laatste bijzonder interessant, minister. De andere zaken hebben we inderdaad vorige week al aangehaald in verband met MediaNest en mediawijsheid dat we massaal inschakelen in het onderwijs. Het is natuurlijk niet alleen in het onderwijs van belang, ook met andere ministers zult u moeten overleggen. Ik denk aan Welzijn.

We moeten inderdaad nagaan wat er juridisch mogelijk is met het begrip 'valsheid in geschrifte'. Kunt u daarover overleg plegen met uw federale collega's? Ik kijk uit naar de aanpak hiervan.

Het gevaar is dat we in een censuurmaatschappij terechtkomen. Hoe gaan we daar goed mee om zodat we de evenwichten kunnen bewaren?

Facebook, een wereldspeler, heeft een tool die het mogelijk maakt voor landen als Turkije en China en andere om censuur toe te passen. Zo krijgen ze toegang tot die markt, wat maakt dat we ons nog meer dan vroeger daarvan moeten onderscheiden en als democratie sterk moeten staan. De mogelijkheid tot meningsuiting moet centraal staan.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Dank u, mijnheer De Gucht, voor uw terechte vraag. De problematiek van fake news houdt ons al een paar weken bezig. Nu ook Mia Doornaert uit de bocht is gegaan en zich heeft laten misleiden door een hoax is het ineens een parlementaire vraag waard. Des te beter zou ik zeggen.

Met mediawijsheid alleen gaan we deze problematiek niet oplossen. De echte uitdaging wordt precies hoe we op sociale media inspelen. Het is het eerste medium voor jongeren voor het vergaren van nieuws. Jongeren gaan ervan uit dat het nieuws hen wel zal vinden als het interessant genoeg is. Ze vinden het via Facebook. Als dat gebeurt, moeten we erover kunnen waken dat dat nieuws correct is en betrouwbaar. Het idee van valsheid in geschrifte is goed, maar we moeten het in de eerste plaats zelf kunnen regelen, of de mediabedrijven zoals Facebook.

Ze doen het al vandaag, minister. Hoe gaat u die socialemediabedrijven ertoe kunnen aanzetten om eens te praten met die vier Amerikaanse studenten die in 36 uur tijd een tool hebben ontwikkeld om fake nieuws van echt nieuws te onderscheiden?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Een interessante vraag, mijnheer De Gucht. Het verbaast me een beetje dat Open Vld komt pleiten om dingen te verbieden. *(Opmerkingen van Jean-Jacques De Gucht)*

We begrijpen dat hoor. *(Opmerkingen van Jean-Jacques De Gucht)*

Het was een grapje!

De leugens van Mia Doornaert, als het leugens zijn – maar ze moet niet eens uit de bocht gaan om mijn tenen te doen krullen, maar dat terzijde – of de leugens die verteld werden tijdens de Amerikaanse verkiezingen, door Trump en andere kandidaten, bewijzen vooral dat het er zal op aan komen, we lezen het ook in onderzoeken rond erotische sites en kinderen die worden bedreigd, dat we onze jongeren wapenen om om te gaan met leugens en onwijsheid op internet. De tijd dat we alles kunnen beheersen als ouder ligt achter ons, hen wapenen, daar gaat het om.

Mijnheer De Gucht, in die zin sluit ik me wel bij u aan, en ook bij mevrouw Segers, als u ervoor pleit om ook in het onderwijs te investeren in krachtige mediawijsheid, zodat men kan omgaan met die vloed aan informatie en men leert hoe men de waarheid van de leugen kan onderscheiden. Ik roep ook de collega's van Onderwijs daartoe op.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, jongeren leren omgaan met de enorme informatiestroom, hen weerbaar maken, hun het kaf van het koren leren scheiden is buitengewoon belangrijk. In die zin is het ook een goede stap dat het project Kranten in de Klas is verruimd tot Nieuws in de Klas.

U gaat het Vlaamse Kenniscentrum Mediawijsheid evalueren in de loop van 2017, dacht ik. Hebt u ter zake al een concreet traject voor ogen?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, dit is inderdaad een heel belangrijke vraag. Dat bewijst het feit dat we het de vorige keer ook al hebben gehad over mediawijsheid. Ik lees ook net op deredactie.be dat toch wel de belangrijkste politica van Europa, bondskanselier Angela Merkel, vandaag een hele verklaring heeft afgelegd over vals nieuws op sociale media dat leidt tot de verspreiding van radicale ideeën en populisme. Dat sluit dus helemaal aan bij het verhaal van de collega.

Mediawijsheid is één ding. Ik denk ook dat de grote socialemediabedrijven zich daar zelf enigszins aan moeten houden. Minister, vorige week hebt u zelf zoiets gezegd, net als mevrouw Segers. Ik wil daar echter nog een punt aan toevoegen. We geven elk jaar een deel van het belastinggeld aan onze VRT, dat volgend jaar deredactie.be zal omvormen tot een nieuw nieuwsplatform, vrtnieuws.be. Dat zou toch voor honderd procent betrouwbaar moeten zijn. Minister, onderschrijft u dat ook onze openbare omroep ter zake een belangrijke rol te spelen heeft?

Minister Sven Gatz: Ik constateer dat men kamerbreed pleit voor het blijven inzetten op mediawijsheid. We gaan dat doen.

Mijnheer Vandaele, met het Vlaamse Kenniscentrum Mediawijsheid zal ik volgend jaar bekijken hoe het traject van de volgende beheersovereenkomst kan worden afgelegd. Ik heb vorige week ook aangekondigd dat we een manier moeten vinden om de impact te meten, om te zien of de mensen na verloop van tijd ook daadwerkelijk mediawijzer zijn geworden. Daar werken we dus aan. Dat wil ik in de commissie samen met u verder bekijken.

Mevrouw Brouwers, naar aanleiding van het nepnieuws in de VS heeft de openbare omroep toch een aantal zeer bevattelijke artikels online geplaatst over hoe men daarmee moet omgaan, over hoe men dat herkent. Op dat vlak heeft ze haar rol dus zeker gespeeld. Ik neem aan dat ze dat in de toekomst ook zal doen.

Mevrouw Segers, ik wil eerst die mogelijkheid bekijken van nepnieuws als valsheid in geschrifte, als strafbaar feit. Dat hoeft niet zo lang te duren. Moeten daarvoor wetten worden aangepast of niet? Dan zal ik, ook samen met de Federale Regering, bekijken of het aan mij is om rechtstreeks met de heren en dames van Facebook contact op te nemen, dan wel of we dat samen met andere ministers van de Federale Regering doen. Ik wil dit dus zeker vervolgen. Ik weet ook wel dat we nepnieuws niet noodzakelijk de wereld uit zullen helpen door dat expliciet strafbaar te stellen, maar we kunnen wel een duidelijk signaal geven, als beleid, maar ook als samenleving, dat dit onze samenleving dreigt te vergifigen en dat we het dus een halt moeten toeroepen. Alleen al het feit dat we dat doen en de zelfregulering van de media ter zake toch enigszins mee hebben, kan toch

wel voor een tegenreactie zorgen. Ik neem dus aan dat we daar nog op zullen terugkomen.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Mijnheer Caron, liberalen vertrekken altijd vanuit de liberale waarden die een democratie sterk maken. U hoeft dus niet bang te zijn dat we censuur bovenaan zullen plaatsen. Allesbehalve zelfs, we zullen censuur altijd bestrijden.

Ik kijk eveneens uit naar de evaluatie die er zal komen in de loop van 2017. Misschien kan het ook een goede zaak zijn om te bekijken op welke manier we onze mediabedrijven, zowel de private als de publieke, kunnen versterken om ook in te spelen op die sociale media in de nieuwsgaring die zij hebben en die hopelijk de juiste nieuwsgaring is, zodat dat op een goede, juiste manier bij de verschillende lagen van de bevolking en bij de verschillende leeftijdsgroepen terechtkomt via die sociale media, opdat ze daar nog meer op inzetten, opdat dat niet gewoon via hun websites of via een twitterbericht zou zijn, maar inderdaad ook veel vlotter via die sociale media bij onze jeugd terechtkomt. Dat lijkt me ook een uitdaging voor onze mediabedrijven in Vlaanderen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de bestedingsverplichting van de VRT in de onafhankelijke audiovisuele sector

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, in de huidige beheersovereenkomst met de VRT legt de Vlaamse Regering een sterke nadruk op het samenwerken met of uitbesteden aan de onafhankelijke productiesector, zeg maar de productiehuisen. In de vorige beheersovereenkomst bedroeg de bestedingsverplichting 25 procent van het totale budget. Wat er precies bij hoorde, was echter niet zo helder omschreven. In de praktijk durfde de VRT wel eens dingen zoals het gebruik van eigen studio's en het ter beschikking stellen van eigen personeel, als externe besteding meetellen.

In de nieuwe beheersovereenkomst is dat punt verduidelijkt. Enkel wat de VRT echt aan de externe productiehuisen betaalt, wordt meegeteld. De bestedingsverplichting bedraagt nu minimaal 15 procent, oplopend tot 18,25 procent in 2020.

Bekijken we de bestedingen van de VRT van 2013 tot en met 2015 en passen we daar de nieuwe criteria op toe, dan blijken de bestedingen van de VRT in de onafhankelijke productiehuisen terug te lopen in de plaats van toe te nemen. In 2013 werd nog 77,7 miljoen euro geïnvesteerd, in 2014 was dat 74,5 miljoen euro en in 2015 71,5 miljoen euro. We zien dus dalende cijfers en houden voor 2016 een beetje ons hart vast. Dat is niet wat de regering en het parlement beoogden. We hebben ook een resolutie goedgekeurd met een heel duidelijke passage over de externe bestedingen.

Is het voor u een verrassing, minister, dat de investeringen in externe productiehuisen door de openbare omroep teruglopen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Vandaele, vorig jaar rond deze tijd hebben we inderdaad de onderhandelingen met de VRT over de nieuwe beheersovereenkomst afgerond. We hebben de VRT in moeilijke financiële omstandigheden – zoals u weet, daalt de dotatie – duidelijk moeten maken dat ze vanaf 2016 een stijgend percentage van haar dotatie aan externe programma's moet besteden. Niet omdat

de VRT zelf geen goede programma's maakt, maar omdat het de bedoeling van mezelf en van deze regering is om ook de mediasector rond de VRT te versterken. We hebben hen daarvan kunnen overtuigen en ze komen dit nu nauwgezet na.

Uiteraard begint de bestedingsverplichting vanaf dit jaar en ik heb zowel aan uzelf als aan de leden van de commissie en aan de publieke opinie heel duidelijk gemaakt over welke bedragen het gaat. Ik ben daarbij voorzichtig geweest en heb gesproken over een budget van enkele miljoenen in 2016 dat tegen het einde van de beheersperiode tot 14 miljoen euro zal oplopen. Nu blijkt dat het dan om meer dan 17 miljoen euro zal gaan, en dat is een goed cijfer. De bestedingen van de VRT in externe programma's die tot en met 2015 jaar na jaar terugliepen, zullen vanaf dit jaar weer toenemen. We zijn met andere woorden de afspraken nagekomen, zowel met het parlement als met de VRT. Ik benadruk trouwens dat de VRT die afspraken ook nauwgezet uitvoert. Over hoeveel middelen er bijkomend naar de privésector zullen gaan, is helder gecommuniceerd. We hebben dit bovendien gedaan in financieel moeilijkere tijden. Ik denk dat alle zaken die u ons hebt gevraagd en die wij aan de VRT hebben gevraagd, wel degelijk zijn nagekomen. Op dat punt zijn er helemaal geen verrassingen.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, u hebt natuurlijk gelijk dat een dalende dotatie, een verminderend budget ook een rol speelt. Zoals ik het nu zie, loopt echter de besteding in externe producties sneller terug dan het budget. Als er volgens u echter hoop op verbetering is voor 2016, dan nemen we dat aan en houden we dat in de gaten.

Af en toe word ik echter wat verontrust. We weten dat de VRT moet besparen en daar waren we het allemaal ook over eens. Onlangs hoorde ik de baas van de VRT echter in één volzin op de radio besparingen en een daling van het personeelsaantal aankondigen én de herziening van de hele huisstijl van de openbare omroep. Dan frons ik toch wel even de wenkbrauwen. We weten allemaal dat zo'n operatie heel veel geld kost. Ze werd ook door een Brits bureau voorbereid, en dat heeft vast ook niet helemaal gratis gewerkt.

Af en toe moeten we wat nuanceren. Als die openbare omroep bespaart, mag het wat mij betreft niet op die externe producties zijn.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik neem aan dat het zinvol is dat de VRT een deel van het Vlaamse creatief talent in onafhankelijke productiehuizen gebruikt. Dat is goed, laat daar geen twijfel over bestaan.

Mijnheer Vandaele, ik vind het wel een beetje flauw dat u vandaag in de krant zegt dat de minister een foute berekening heeft gemaakt. Wat blijkt? De drie voorbije jaren is eigenlijk meer besteed dan de bestedingsverplichting voor de komende jaren. Het is daarenboven merkwaardig dat door de lagere dotatie er ook aan lager percentage uitbesteed wordt aan onafhankelijke productiehuizen. Dit is al een compromis, denk ik. Een krachtige onafhankelijke sector, maar ook een krachtige VRT en een goede balans tussen die twee lijkt mij de juiste weg. Hoe lastig het ook is, de norm voor uitbestede programma's moet stijgen, maar de VRT moet zelf ook nog krachtig zijn. Eerlijk gezegd vind ik het niet oké dat u de VRT nog dieper in het vlees van haar eigen creatief talent wil doen snijden.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, u weet dat we ook voor een verhoging zijn van het aandeel externe producties vanuit de VRT. Dat is opgenomen in de beheersovereenkomst, die nog maar pas van kracht is. Het was een beetje eigenaardig om daar vandaag al een hele berekening van te lezen in de krant, die

nu door de heer Caron wordt tegengesproken. De beheersovereenkomst zullen we jaarlijks evalueren nadat ze ook effectief een jaar gelopen heeft.

Er loopt een studie van Econopolis over de evaluatie van de bestaande stimuleringsmaatregelen voor de audiovisuele sector. Is in die studie al dan niet ook aandacht voor externe producties door de VRT?

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Ik treed de heer Vandaele bij dat het de bedoeling is om de productiesector te versterken. Ik stel ook samen met u vast dat de VRT zegt dat de besteding naar 19 procent zou gaan in 2016. We moeten de VRT het voordeel van de twijfel gunnen omdat de evaluatie er vandaag niet is. Ik stel vast dat ze binnen dit besparingstraject zeggen dat de besparing niet zal worden afgewenteld op de onafhankelijke productiehuizen, wat ik een belangrijke boodschap vind. Tegelijk heeft de beheersovereenkomst een debat dat al lang aansleept kunnen beëindigen.

Minister, als het gaat over de VRT en de productiehuizen moeten we de rechtenverdelingen niet vergeten. Ik weet dat daarover onderhandelingen bezig zijn. Hoe verlopen die onderhandelingen en verwacht u hier vooruitgang in?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): De berekening van het aandeel dat de VRT investeert in onafhankelijke audiovisuele producties is een technische kwestie en het voelt een beetje raar om die discussie hier in de plenaire vergadering te voeren. Ze is al lange tijd voorwerp van discussie. Het is goed dat door uw vraag nu blijkt dat de VRT al meer doet dan ze eigenlijk had moeten doen. De echte vraag is hoe we voor onze Vlaamse bevolking en voor de kijkers de kwaliteit van de reeksen zullen blijven garanderen, zoals we ze gewoon zijn en waar we tuk op zijn. Hoe gaat de VRT haar aandeel daarin kunnen blijven behouden, als we weten dat de besparingen die de VRT momenteel draagt van 22 miljoen euro zullen oplopen tot 39 miljoen euro in 2019? Hoe zal ze dan nog die 18 procent kunnen garanderen? Dat zal druk zetten op die audiovisuele sector die voor minder geld diezelfde kwaliteit zal moeten afleveren. Dan komen we terug bij de discussie rond de arbeidsvoorwaarden binnen die sector. We beginnen nu dus de gevolgen te zien van de hele besparingsronde van de VRT.

Minister Sven Gatz: Ik wil nogmaals benadrukken dat de afspraken tussen het parlement en de regering worden uitgevoerd. We volgen niet alle resoluties op, zoals u weet, maar die resolutie wel. Dat geldt ook de afspraken tussen de minister van Media en de VRT.

Mevrouw Segers, ik wil u bijtreden: de VRT zit in de externe besteding wat voor op het schema. Ik wil er nog eens aan herinneren dat ik ongeveer een jaar geleden heel helder heb gecommuniceerd dat we vanaf 2016 gingen beginnen met bijkomend een aantal miljoenen euro externe bestedingsplicht. Ik heb toen gezegd: 14 miljoen euro. Dat blijkt nu 17 miljoen euro per jaar te zijn aan het einde van de beheersovereenkomst. Dat zal allemaal gehonoreerd worden. Ik kan alleen maar zeggen dat in dezen de VRT volledig doet wat van haar wordt gevraagd. De externe productiesector zal daar ook wel bij varen. In principe zal datgene wat de kijker in zijn huiskamer te zien zal krijgen, nog altijd van hoge kwaliteit zijn.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik heb alleen gezegd dat als de VRT zich strikt houdt aan het percentage dat nu in de beheersovereenkomst staat, we lager uitkomen dan vroeger. Dat, mijnheer Caron, is wat ik gezegd heb. Minister, als ze beter doen, des te beter. Daar zijn we blij mee.

Mijnheer Caron en mevrouw Segers, als het over snijden in het vlees gaat: de VRT heeft enkele jaren geleden, ook in tijden van krapte, een derde net

opgestart. Ondertussen is dat gestopt. Maar wat hoor ik nu in de wandelgangen? Er zijn opnieuw plannen om met een extra net te komen. Dat is toch niet te geloven! U hebt het over in het vlees snijden. Blijkbaar is dat niet het geval, anders zou ik die dingen niet horen in de wandelgangen. U weet dat ik een groot verdediger ben van de openbare omroep voor de buitenwereld, ook in mijn partij en ook in dit parlement. Maar, collega's, ik heb niet graag het gevoel dat er met mijn voetjes wordt gerammeld. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Cathy Coudyser aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de sociaal-economische positie van de kunstenaar

ACTUELE VRAAG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de resultaten van het onderzoek naar de sociaal-economische positie van de professionele kunstenaar in Vlaanderen

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Voorzitter, minister, gisteren werden in Muntpunt de resultaten van de studie naar de sociaal-economische positie van de kunstenaar voorgesteld. Die studie is, denk ik, uniek in Vlaanderen. Het is zeer goed dat zij werd gevoerd. De conclusies zijn natuurlijk genuanceerd en per categorie van kunstenaar anders. Volgens mij is dit nog een debat in de commissie waard.

Twee zaken vallen mij op. Enerzijds combineren de kunstenaars hun artistieke prestaties heel dikwijls met coaching, met lesgeven, en soms zelfs met een andere job, bijvoorbeeld in de horeca. Daar is niets mis mee. De kunstenaars zijn op dat vlak trendsetters in een nieuw arbeidsmarktbeleid. In heel veel andere sectoren wordt er ook gecombineerd. Anderzijds is de sociaal-economische positie van de kunstenaar zeker nog voor verbetering vatbaar. Daar zijn oplossingen voor.

Minister, in een reactie hebt u al verwezen naar oplossingen die op het federale niveau kunnen worden genomen, maar vooral ook naar oplossingen die binnen uw bevoegdheden vallen. Daarbij zijn er twee zaken die volgens mijn fractie het onderstrepen waard zijn. In het Kunstendecreet, en straks in de nieuwe beheersovereenkomsten voor de grote kunstinstellingen, zal er zeer nauw op worden toegezien dat de contracten met de kunstenaars worden uitgevoerd en begeleid. Daarbij zal zeer veel aandacht uitgaan naar de juridische en zakelijke begeleiding van de starters en de startende kunstenaars. Minister, iets wat u allang hebt aangekondigd, is de omvorming van het Kunstenloket tot Cultuur-loket. Het Cultuurloket is voor de hele sector belangrijk omdat het ook de bedoeling heeft om juridisch en zakelijk te begeleiden. Ook zijn er de Cultuurbank die daarin zou worden ingekapseld, en de kunstenaarstoelagen.

Minister, welke maatregelen zult u nog nemen om die sociaal-economische positie te verbeteren? Wanneer zult u werk maken van het oprichten en operationeel maken van het Cultuurloket?

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp.a): Gisteren werden inderdaad de resultaten van de studie naar de sociaal-economische positie voorgesteld. Die bevestigen eigenlijk al wat rekto:verso een tijdje geleden in een studie naar voren bracht: de situatie van de kunstenaars is precair en zorgwekkend.

Uit de studie blijkt dat 45 procent van de kunstenaars wil stoppen. In de podiumkunsten is dat 60 procent. Een op vijf kan ook niet rondkomen met zijn artistiek werk. Deze cijfers moeten ons serieus doen nadenken. Er is één hoopvol element in deze studie: ondanks alles haalt de kunstenaar tevredenheid uit zijn artistieke werk. Dat komt omdat hij met drive en passie werkt. We weten dat passie kwetsbaar maakt, met alle gevolgen van dien.

Minister, wat zult u echt doen om de financiële en economische positie van de kunstenaar te versterken?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Het glas voor mevrouw Coudyser is halfvol en voor mevrouw Idrissi is het halfleeg, en ik zal het nu tot op de bodem ledigen.

Alle gekheid op een stokje, de kunstenaar en zijn of haar positie is mij dierbaar. Wat wij gisteren vernomen hebben uit de studie over de sociaal-economische positie in de breedte, geeft weinig verrassingen. Dat is goed en slecht nieuws tegelijk. Ik ben het eens met mevrouw Idrissi dat er redenen tot zorgen zijn, maar ik ben ook blij dat ze aangeeft dat, ondanks niet altijd gemakkelijke werk-omstandigheden, het overgrote deel van de kunstenaars de vrijheid koestert om te kunnen doen wat hij of zij wil. Dat bleek ook uit enkele getuigenissen in de media, en dat mag ons toch een beetje vrolijk stemmen.

Er zijn een heleboel dingen die we kunnen doen en er is niet één antwoord. Ik zal proberen het wat te synthetiseren. Ik denk aan meer middelen in de kunstensector. Zo zijn er publieke bijkomende middelen naar aanleiding van het Kunstendecreet, meer bepaald 10 miljoen euro voor de werking van de organisaties en de grote kunstinstellingen, waarvan 2 miljoen euro voor de projectsubsidies. Dit geld vloeit voor een heel groot deel rechtstreeks terug naar de kunstenaars. Ik hoop ook dat er privaat geld kan bijkomen met de federale tax shelter voor de podiumkunsten in 2017. Deze dingen kunnen erop wijzen dat er vanaf 2017 wat meer ademruimte komt.

Daarnaast proberen we ook een aantal dingen af te dwingen. We zeggen heel duidelijk dat kunstenaars correct vergoed moeten worden, niet alleen aan onze grote kunstinstellingen maar aan al onze organisaties. We hebben inderdaad minder organisaties, maar ze beschikken statistisch nu wel over 400.000 euro per organisatie tegenover 300.000 euro vroeger. Daarmee kunnen ze hopelijk wat beter werken en kunnen ze de kunstenaars ook beter betalen. We zullen daar met de administratie op blijven toezien. Daarnaast vragen we aan een aantal kunstinstellingen uitdrukkelijk om meer in te zetten op samenwerking met individuele jonge, beginnende kunstenaars maar ook met anderen om ervoor te zorgen dat ze in die grote huizen maximaal aan bod komen.

Ik wil ook samen met minister Greoli van de Franse Gemeenschap het gesprek aangaan binnen de Interministeriële Conferentie voor Cultuur. Zoals u weet, bestond dit niet. Sinds 1970 hebben wij de stappen naar een federaal en later een confederaal land gezet. Nooit waren de ministers van Cultuur formeel bijeengekomen voor een overleg van samenwerkingsfederalisme. Dat gebeurt nu wel. Ik wil samen met minister Greoli en minister De Block kijken welke zaken we kunnen verbeteren. Zal dit allemaal onmiddellijk kunnen? Neen, maar ik neem het rapport ter harte.

Ik hoop dat we om het jaar deze toestand kunnen herbekijken, daarom niet altijd met dezelfde onderzoeksresultaten. We moeten kijken welke vooruitgang we boeken om zoveel mogelijk kunstenaars een beter bestaan te geven, rekening houdend met het feit dat ze over het algemeen heel tevreden zijn – en dat is ook goed – over hun artistieke vrijheid.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, u hebt niet op een vraag van mij geantwoord.

Minister Sven Gatz: Inderdaad, excuseer, ex abundantia cordis...

U had een vraag over het cultuurloket. Er is al het kunstenloket dat in de kunstensector vrij goede zakelijke, administratieve en technische dienstverlening geeft. We willen dat ook uitbreiden naar de erfgoedsector, naar het hele cultuurveld dus. We zullen daarvoor samenwerken met SCWITCH en Flanders DC. We zullen dat op poten zetten in een minidecreet dat we u zullen voorleggen. Daar is alvast de machtiging tot oprichting van het cultuurloket opgenomen. We zullen volgend jaar zeker nog drie tot zes maanden nodig hebben om dat allemaal op poten te zetten. Dan kan vanaf januari 2018 het cultuurloket volledig operationeel zijn met betere ondersteuning voor de kunstenaars.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Er zijn inderdaad verschillende oplossingen mogelijk. We moeten er constant aandacht voor hebben en constant monitoren of de situatie van de kunstenaar verbetert, want er zijn zeker nog mogelijkheden.

Wat het Cultuurloket betreft, wil ik u danken voor het concretere antwoord. Er is natuurlijk al lang sprake van en het is zeker een instrument dat zeer belangrijk is. Ik zou nog eens willen aandringen om er met bekwame spoed aan verder te werken.

Yamila Idrissi (sp.a): Ik begrijp de verwarring van mevrouw Coudyser over het Cultuurloket. U hebt gisteren een persbericht met een hele resem maatregelen aangekondigd, van het Cultuurloket tot de taxshelter. Ik ben blij dat u een beetje tot het inzicht bent gekomen dat het niet dat is wat de kunstenaar vandaag eigenlijk nodig heeft. Wat de kunstenaar vandaag nodig heeft ook, is meer financiële armslag. U hebt de afgelopen jaren de projectsubsidies afgekald, afgekald, afgekald, waardoor de financiële positie van de kunstenaar is verminderd, verminderd, verminderd. Ik hoop dus dat er meer financiële ruimte komt en dat u er echt voor gaat ijveren. U zult ons dan als bondgenoten vinden.

Het is goed dat u met uw collega naar de Federale Regering zult gaan om een aantal knelpunten rond het kunstenaarsstatuut aan te pakken.

Ik denk dat de sector ook een verantwoordelijkheid heeft in die correcte verloning. Ik heb begrepen dat het Overleg Kunstenorganisaties (oKo) een charter gaat opmaken waarin een richtlijn zal staan rond een billijke vergoeding. Minister, ik denk dat dat ook een piste is.

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, ik denk dat u veel kunstenaars blij hebt gemaakt toen u zei dat u deze studie ter harte wilt nemen. Het is ongelooflijk belangrijk dat we, om te vermijden dat we in de toekomst ook een hypotheek leggen op het cultuur- en kunstenlandschap, dringend moeten investeren. Ergens las ik: 'Het kunstenaarsberoep wordt geassocieerd met werk- en inkomensonzekerheid.' Daardoor weifelen heel veel mensen om de stap te zetten naar kunstenaar en hun ambitie waar te maken. Het is dus heel terecht om de studie ter harte te nemen. Ik ben blij dat u zegt welke initiatieven u binnen uw eigen bevoegdheid zult proberen te nemen maar ook dat u naar de federale overheid zult stappen. Heel wat knelpunten rond het statuut moet de federale overheid oplossen.

Minister, welke elementen neemt u op korte termijn mee? Is dat inderdaad administratieve complexiteit of in het bijzonder ook – wat recent opdook – de pensioenproblematiek, want dit kan cruciaal zijn?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Mevrouw van de socialistische partij, het Kunstenloket is niet nodig en de taxshelter is ook niet echt nodig, maar wat je moet doen, is armslag geven aan die kunstenaar. Komaan. De realiteit is dat de audiovisuele sector vandaag zo sterk staat door de taxshelter. De reden dat de podiumkunsten in de toekomst zo sterk zullen staan, is door de taxshelter. Dat is gewoon een realiteit. Kijk naar de cijfers en kijk naar welke private spelers erbij zijn gekomen en welke ongelooflijke drive er bij de verschillende mensen in de audiovisuele sector is gekomen. Het is gewoon een foute opmerking, die kan worden gecatalogeerd onder 'nepnieuws', waarover ik daarnet iets heb gezegd.

Minister, er zijn beurzen om er internationaal verder aan te werken. Ga in overleg met de minister van Onderwijs om te maken dat er mogelijkheden zijn voor de kunstenaars om zich bij te scholen, om hen te ondersteunen. U kunt residenties in het buitenland en projectsubsidies verder uitbreiden.

Minister, als u dan toch samen zit met de verschillende collega's om fiscaal tussen te komen, dan is het misschien interessant om ook over de btw-tarieven tussen te komen, want dat versterkt ons in Vlaanderen en België ten opzichte van het buitenland en dat versterkt ook de kunstenaar in het buitenland.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, dat de kunstenaar op een ijskoude zolderkamer in eenzaamheid en honger de grootste creatieve talenten kan ontwikkelen, is natuurlijk een mythe. Geen kwart van de kunstenaars heeft een leefbaar inkomen. Om dat wat op te schroeven, moet hij al les geven en er andere klussen bij doen. Het is niet rooskleurig.

Minister, ik wil nog twee punten aanhalen. Ik zou graag hebben dat u bij de federale overheid aandringt op een robuuster sociaal statuut voor kunstenaars. Ik wil niets zeggen over subsidies, maar wel over de correcte verloning van kunstenaars. U bent daar ook gevoelig voor. Het is een voorwaarde in het Kunsten-decreet, maar eigenlijk houden we er weinig toezicht op. Ik stel voor, niet bij wijze van repressie maar van steekproef, dat de administratie onderzoekt hoe onze eigen kunsthuizen daar al dan niet correct mee omgaan. Ik ben zelf verantwoordelijk voor een kunsthuis en wij doen dat, maar dat doen ze zeker niet allemaal. Dat moeten we echt afdwingen voor onze kunstenaars.

Minister Sven Gatz: Mevrouw Idrissi, u suggereert met betrekking tot wat oKo wil bijdragen aan het debat, om te werken met richtbedragen die gangbaar zijn in de sector – al dan niet in vormen die te absoluut zijn, want dat wordt daar vaak toe herleid – en gekoppeld aan de toenemende controle die de heer Caron suggereert en die ik zeker genegen ben. Ik ben dus bereid dat gesprek met oKo aan te gaan om te kijken hoe we daarin verder kunnen gaan. Gisteren heb ik aangekondigd dat het de bedoeling is dat de administratie steekproefgewijs of in globo zegt dat een goede en correcte verloning van een kunstenaar belangrijk is.

Mevrouw Bastiaens, of ik wil of niet, ik moet in elk geval de pensioenproblematiek hoog op de agenda van een federaal gesprek zetten. Er zijn federale ontwikkelingen gaande die zorgen baren. We moeten er op tijd bij zijn om dat in goede banen te leiden voor kunstenaars en dat gaan we zeker al doen.

Mijnheer De Gucht, uw fiscale insteek is goed. Ik wil die ook meenemen. Dat zijn al twee punten van huiswerk waar u geregeld naar mag vragen.

Mijnheer Caron, ik wil ook het sociaal statuut van de kunstenaar verbeteren. Zowel in verdediging, als er iets fout gaat in pensioen, als in aanval kunnen we

iets doen met de btw-regeling voor de beeldende kunstenaars. We zullen ook wat bijkomend moeten doen in de algemene zin, maar geef me nog even tijd. Ik wil hier ook een gemeenschappelijk platform met minister Greoli over creëren. Niet dat ik de oorlogstrom ga roeren en het kabinet van Maggie De Block zal binnenstuiken, maar het is goed dat ik samen met de minister van de Franse Gemeenschap, met wie de relaties zeer goed zijn, met gelijkaardige vragen en eisen rond de tafel ga zitten.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, de resultaten van de studie hebben ons nog eens wakker geschud om er werk van te maken op alle niveaus en domeinen waar we dat kunnen. U hebt daar onze steun voor. Het is goed dat we daar met vereende krachten aan voortwerken.

Yamila Idrissi (sp.a): Zonder kunstenaars, geen cultuur. Dat is de essentie van een beschaafde samenleving. Die zorgt ervoor dat haar kunstenaars voldoende financiële armslag kunnen hebben om te doen wat ze denken te moeten doen. Sp.a is ervan overtuigd dat u nog een tandje kunt bijsteken. Als u voorstellen op tafel legt die de positie van de kunstenaar verbeteren, dan gaan we die steunen. Maar u moet wel een tandje bijsteken. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jenne De Potter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de vraag van de universiteiten om een versoepeling van de taalregeling voor buitenlandse docenten

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Minister, over de taalvereiste van buitenlandse professoren in ons hoger onderwijs is in dit parlement al heel wat gediscussieerd. Het huidige decreet, dat dateert uit 2012, voorziet in een regeling dat wanneer een buitenlandse docent vast benoemd wil worden aan een Vlaamse universiteit, hij of zij voor een taaltest niveau B2 moet slagen. Die docent heeft drie jaar tijd om dat taalniveau te bereiken. Wanneer we een kwalitatief hoger onderwijs willen, is een zeer goede kennis van het Nederlands een absolute vereiste. Nederlands is de onderwijstaal maar ook de bestuurstaal, is belangrijk voor de integratie in het onderwijsveld en de hogescholen, om te discussiëren met collega's, te kunnen deelnemen aan deliberaties enzovoort. Dat uitgangspunt staat als een huis.

Om die reden is in de Codex Hoger Onderwijs ingeschreven dat universiteiten en hogescholen zelf voldoende inspanningen moeten doen om begeleiding en cursussen Nederlandse taal te geven. We mogen echter niet blind zijn voor de realiteit en doof voor de vragen die leven. Volgens heel wat scholen en universiteiten en volgens de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) is die taalvereiste een rem op de internationale mobiliteit en haken daardoor een aantal internationale professoren af om zich in Vlaanderen te vestigen. Dat is een rem op de noodzakelijk buitenlandse expertise in ons hoger onderwijs.

Minister, u hebt gezegd dat u die taalregeling wilt evalueren. Wat is uw visie daarop? Wat zijn de voorstellen om tot een aangepaste taalregeling in het hoger onderwijs te komen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De taalregeling voor professoren situeert zich op twee niveaus. Ten eerste moet men zeer goed de taal beheersen die men doceert. Dat kan het Nederlands zijn maar bijvoorbeeld ook het Engels. Daar scoren onze professoren heel goed, bijna iedereen haalt niveau C1.

Het tweede niveau is de bestuurstaal. Professoren en onderzoekers die bij ons aan de slag gaan, maken deel uit van het personeel en functioneren mee aan de universiteit. Zij moeten zich op een bepaalde manier integreren binnen het Vlaanderen waarin zij werken. Om die reden is in 2012 in het decreet de regel ingevoerd waarin we vragen dat professoren ook de bestuurstaal zouden beheersen. Binnen de drie jaar moeten zij het niveau B2 halen. Die termijn om dat niveau te halen, is nu afgelopen en het academiejaar is gestart. Ik heb de noodkreet gelezen waaruit blijkt dat niet iedereen dat niveau haalt. Dat verrast me op zich wel een beetje omdat het toch gaat over mensen die bijzonder knap zijn inzake aanpassingsvermogen in de materie die zij doceren. Ik ben dan ook niet van plan om die taalregeling af te schaffen. Ik vind het heel belangrijk dat men zich integreert, en taal is de sleutel tot integratie.

Ik ben zeker bereid om eens te kijken naar de modaliteiten. Vorig jaar was er plots een vraag om de taalvereiste te vervangen door een integratietraject dat zou worden doorlopen. Dit jaar wordt er wat meer tijd gevraagd om het niveau te halen. Het eerste wat we nu moeten doen, is ervoor zorgen dat onze inspecteurs en regeringscommissarissen het verslag brengen van wie wel en wie niet de test heeft gehaald. Dan kunnen we ook bekijken hoe groot het probleem is en beslissen hoe we dat kunnen remediëren. Van afschaffen kan geen sprake zijn, maar ik ben wel bereid na de evaluatie te remediëren, daar zijn verschillende mogelijkheden voor. Maar ik ben ook vragende partij om eerst goed na te gaan wie wel en wie niet het niveau behaalt. Er is een verschil tussen een professor die 10 procent les geeft of hier maar twee maanden per jaar is en toch benoemd is, en iemand die voltijds functioneert in het korps. Ik wacht de cijfers en de precieze omstandigheden af waardoor mensen er niet in slagen niveau B2 te halen.

Jenne De Potter (CD&V): Minister, u zegt terecht dat een grondige kennis van het Nederlands, ook als bestuurstaal, cruciaal is en dat het afschaffen van de taalregeling uit den boze is, dat was trouwens niet het voorwerp van mijn vraag. We moeten echter wel aandacht hebben voor de internationalisering van ons hoger onderwijs. Wanneer we een echte kenniseconomie in Vlaanderen willen opbouwen en internationale topexperten naar Vlaanderen willen halen, dan moeten we nagaan of de modaliteiten niet hier en daar moeten worden aangepast.

Zult u ook in gesprek gaan met de instellingen uit het hoger onderwijs om te kijken of zij hun inspanningen op het vlak van begeleiding, ondersteuning en vorming van buitenlandse gastdocenten kunnen opvoeren? Ik denk dat daar ook wel een mogelijkheid zit.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, er zijn al belangrijke dingen gezegd, maar ik stip ze toch nog even aan. Ook de instellingen hoger onderwijs hebben aangegeven dat ze ondubbelzinnig het belang van hoogstaand Nederlands, zowel als bestuurstaal als als onderzoekstaal, willen vooropstellen. Ik ben daar zeer blij mee. We hebben andere tijden gekend.

Het is juist dat er wordt gezegd dat die bestuurstaal cruciaal is. Beeld u in, collega's. Deliberaties van studenten gebeuren in het Nederlands. Onderwijscommissies in het Nederlands. Faculteitsraden in het Nederlands. Het gaat inderdaad over docenten en professoren die hier een vaste benoeming krijgen, op kosten van de belastingbetaler. Dan is het ook logisch dat die zich integreren. Alle instellingen onderschrijven dat. Dat is een goede zaak.

We moeten dat debat goed zuiver houden, collega De Potter. U spreekt over gastdocenten. Gastdocenten zijn hier niet van toepassing. Dit gaat over vastbenoemden. Dat valt er dus buiten.

Minister, collega's, naast de taalvereisten zijn er ook nog andere zaken om professoren naar hier te halen: loon, omkadering en dergelijke meer. We moeten ons ervoor hoeden op één punt te focussen. Als N-VA willen we zeker kijken om, als we kunnen, daarmee aan de slag te gaan.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, het is belangrijk om stil te staan bij het gebruik van die bestuurstaal. Als collega Daniëls het over een vaste benoeming heeft, hebben we het niet over de eerste drie jaar. Ik ben er wel gevoelig voor als de universiteiten aan de alarmbel trekken en wat meer flexibiliteit vragen. We moeten op zijn minst luisteren naar wat de precieze problemen zijn.

Op het niveau van de salarissen zijn we al niet hyperconcurrentieel met bepaalde andere Europese landen. We willen toponderzoekers aantrekken, want we moeten de Vlaamse universiteiten niet tegen elkaar uitspelen. We moeten een internationaal profiel hebben dat sterk genoeg is. Voor de reputatie van die instellingen is het belangrijk om niet geblokkeerd te worden door regelgeving, maar om regelgeving te hebben die soepel genoeg is zodat men geen kwaliteit verliest. En laten we eerlijk zijn: de academische wereld in Vlaanderen gebruikt uiteraard voor een groot stuk het Nederlands, maar ook het Engels is er zeer gangbaar. Je kunt dus niet zeggen dat men zich niet integreert als men het Engels meester is. Daarom zijn wij vanuit onze fractie vragende partij voor een luisterend oor en een eventuele versoepeling.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Vanuit onze fractie steunen wij zowel de vraag naar de kennis van het Nederlands en de garantie daarop bij de buitenlandse professoren, als de vraag naar flexibiliteit voor het leren van de taal. Een Duitstalige professor bijvoorbeeld zal in drie jaar wellicht veel gemakkelijker het vereiste niveau B2 Nederlands kunnen verwerven, terwijl dat voor een bekwame professor uit China veel minder evident zal zijn. Daarom staan wij voor die flexibiliteit, vooral om ervoor te zorgen dat wij dat internationale academische toppersoneel blijven aantrekken en naar ons land krijgen.

Er is voor ons wel nog één voorwaarde verbonden aan die flexibiliteit. Elke student moet ook bij elke prof zijn recht kunnen doen gelden om zijn examens desgewenst in het Nederlands af te leggen. Er moet dus een garantie zijn voor de beide partijen, zowel voor de professoren als voor de studenten. Dat standpunt kunnen wij volgen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, dit is iets wat u eigenlijk al lang hebt aangekondigd en waar nog niet echt werk van is gemaakt. Bij het begin van de legislatuur hebt u in uw beleidsnota aangekondigd: "Ik evalueer de huidige taalregeling met het oog op dit evenwicht en bekijk of de administratieve last ervan in verhouding staat met de beoogde doelstellingen: het aantrekken en tewerkstellen van internationale toponderzoekers."

Op 26 maart 2015 volgde er een discussie. We wilden toen aanpassingen doen bij het verzameldecreet. U hebt toen gezegd dat u daar een discussie over wilde voeren, dat ten gronde aanpakken en dan eventueel met een autonoom decreet die aanpassingen doen. U hebt toen ook aangegeven dat we moeten opletten dat we niet voor te veel planlast zorgen, voor een overkill aan controle, voor drempels die we invoeren om die topacademici met bijzondere expertise en kennis aan te trekken. U loopt hier dus wat achterop, minister. Ik vraag me af wanneer we die discussie ten gronde zullen voeren.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Meuleman, ik ben het totaal oneens met uw opmerking. Het decreet is ingevoerd in 2012. Wat betreft de bestuurstaal was er drie jaar de tijd. Die termijn is net verstreken. *(Opmerkingen van Elisabeth Meuleman)*

Mevrouw Meuleman, ik ben aan het woord. U hebt daarnet ook zeer uitgebreid het woord gekregen. Het zou aangenaam zijn, mocht u luisteren en niet, doordat u spreekt, mij niet meer horen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

De termijn is net voorbij. Nu moeten we eerst bekijken hoeveel professoren het hebben gehaald en hoeveel niet. Ik wil niet dat de inspanningen die werden geleverd door een aantal proffen en nog niet vastbenoemde mensen, plots allemaal worden weggevaagd omdat we de normen willen veranderen en de ingevoerde regeling onmiddellijk willen veranderen.

Ik herhaal: er zijn twee niveaus. Er is de onderwijstaal, waarover er ook heel wat commotie is geweest. Wat hebben we gezien? Een enorm aantal haalt het niveau. Of je nu in het Nederlands, Frans of Engels lesgeeft, qua onderwijstaal scoren we bijzonder goed.

Het tweede niveau is de bestuurstaal. Ook hier zou het best kunnen dat de resultaten zeer goed zitten. We weten het echter nog niet. De regeringscommissarissen zijn de evaluatie aan het maken. Ik heb gezegd dat ik bereid ben om bij te sturen. Gelukkig hebben we vorig jaar niet plots bijgestuurd. We kunnen dat doen op twee manieren. Vorig jaar zei men: 'Je moet dat in de vuilbak gooien en aan een integratietraject werken.' Dit jaar zegt men: 'Nee, het is misschien toch een goed idee om het zo te doen, maar geef wat meer tijd.' Ik sta open voor de beide opties.

Mevrouw Brusseel vraagt om het gesprek te voeren met een open geest. Ik zal dat doen, binnen de contouren die zelfs door sp.a werden geschetst, maar met de harde cijfers in de hand en met een blik naar wie het niet haalt. Zoals de heer Vandenberghe zegt, zou het kunnen dat iemand uit een niet-Engelstalig continent veel meer moeite heeft dan iemand uit een land dichtbij. Het zou ook kunnen dat iemand die hier maar een of twee maanden per jaar vertoeft en toch is aangesteld, ook wat meer moeite heeft. Het zou kunnen dat iemand die maar voor 10 procent is aangesteld, ook wat meer moeite heeft.

Laat ons nu, na het verstrijken van de termijn, kijken naar de resultaten en dan op een passende wijze remediëren, maar wel met respect voor het grote belang dat we hechten aan het goed beheersen van de onderwijstaal en het zeer goed beheersen van de bestuurstaal.

Jenne De Potter (CD&V): Minister, ik dank u voor uw aanvullende toelichting. Ik denk inderdaad dat we die evaluatie moeten maken. Ik wil niet vooruitlopen.

Ik heb gehoord dat er een vrij grote consensus is om die evaluatie te maken en bij te sturen waar nodig. We willen allemaal buitenlandse professoren naar onze scholen kunnen halen. Het moment is daar om die evaluatie in alle rust en overleg te maken. We kijken uit naar de initiatieven die u daarrond zult nemen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jelle Engelbosch aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de toekomstige prijsstijgingen op de huurmarkt

ACTUELE VRAAG van An Christiaens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de verwachte forse stijging van de huurprijzen op de private huurmarkt

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, afgelopen weekend konden we in de media vernemen dat de verhuurdersorganisatie Verenigde Eigenaars ervoor waarschuwt dat er binnenkort wel eens een prijsstijging van zo'n 10 procent zou kunnen komen op de huurmarkt. Voor alle duidelijkheid: het zou enkel gaan over nieuwe contracten. Vandaag zijn sommige mensen al zeer ongerust over dat soort berichten van prijsstijgingen. Een huurcontract kan niet worden verhoogd tijdens de looptijd. Het gaat enkel over de nieuwe huurcontracten.

Desalniettemin moeten we daar toch mee opletten. Men wijst niet alleen op de nieuwe dakisolatienorm en de dubbelglasnorm tegen 2020. We staan trouwens achter die norm. De woninghuurmarkt moet continu in evolutie zijn. Het kan inderdaad niet meer zijn dat wij woningen op de huurmarkt aanbieden die tochtkoten zijn, waar nooit iets wordt gerenoveerd. Vanuit het parlement staan we dus zeker achter die norm.

Anderzijds kunnen we niet blind zijn voor hun ongerustheid. Het is een schot voor de boeg. De nieuwe huurwetgeving komt eraan. Zij zeggen op voorhand al: 'Pas op wat u daarmee zult doen, want elke beslissing die u neemt, heeft een invloed op de huurmarkt.'

Minister, houdt u bij de verdere uitwerking van de nieuwe huurwetgeving rekening met het risico dat de huurprijzen weleens zouden kunnen stijgen als er nog bijkomende verplichtingen worden opgelegd?

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): We weten het allemaal: de private huurmarkt staat onder druk. Het aanbod is kleiner dan de vraag. De kwaliteit is niet goed. Uit het grote woononderzoek blijkt dat 47 procent van de verhuurde panden niet voldoet aan onze kwaliteitseisen. Bij de huurders is er een grote kwetsbare groep met betaalbaarheidsproblemen, met risico op uithuiszetting. Bij de verhuurders aan de andere kant is de overgrote meerderheid geen professionele verhuurder: 64 procent van de verhuurders verhuurt zelfs maar één pand en heeft moeite met het rendement dat hun investering maar opbrengt.

Dat er geïnvesteerd moet worden in kwaliteit, staat buiten kijf. Dat hogere energienormen gehaald moeten worden, is voor ons een evidentie, maar we worden de laatste dagen geconfronteerd met de Verenigde Eigenaars, de koepelorganisatie van de verhuurders, die aankondigt dat 75 procent van haar leden nu al aangeeft dat ze de extra investeringen zullen moeten doorrekenen aan de huurders, bij wie zich al zo een groot betaalbaarheidsprobleem voordoet.

Er zijn nochtans ondersteuningsmaatregelen voor die investeringen in de hogere energie-eisen. Er zijn energiepremies, die zelfs hoger zijn indien verhuurd wordt aan extra kwetsbare huurders, maar blijkbaar zijn die ondersteuningsmaatregelen voor de verhuurders niet voldoende. We kunnen ons niet permitteren dat

het aanbod nog verder daalt, dat de verhuurders nog meer afstand nemen van de private huurmarkt en hun panden niet gaan aanpassen. We kunnen ons ook niet permitteren dat de huurprijzen nog stijgen op de al heel precare huurmarkt.

Minister, welke maatregelen gaat u nemen? Hoe gaat u nu al kort op de bal spelen, om ervoor te zorgen dat het aanbod gehandhaafd blijft en dat de prijzen niet stijgen?

De voorzitter: Dat is een mooi voorbeeld van twee Limburgse volksvertegenwoordigers die zonder enig papier gedurende twee minuten zinvolle vragen stellen aan de minister.

Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik wil toch wel benadrukken dat we de afgelopen drie weken twee extra commissiezittingen van de commissie voor Wonen hebben ingepland voor de bespreking van de conceptnota private huur. Ik vind het dus een klein beetje vreemd dat ik tijdens de plenaire vergadering opnieuw op dezelfde vragen moet antwoorden. Maar goed, het is het volste recht van het parlement om die vragen te stellen.

Ik wil een en ander in perspectief plaatsen. Er is inderdaad een enquête geweest. Als ik me niet vergis, hebben 1800 verhuurders-eigenaars gereageerd. Als we weten dat we om en bij de 180.000 verhuurders-eigenaars hebben in Vlaanderen, betekent dat eigenlijk een responsgraad van één procent.

Ik treed de heer Engelbosch volledig bij als hij zegt dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen een lopend contract en een nieuw contract, want bij een lopend contract is het absoluut onmogelijk om de huurprijs eenzijdig aan te passen. Natuurlijk is er wel de indexering. Ik was er zelf van geschrokken, maar 58 procent van de eigenaars indexeert en 42 procent doet dat niet. Dat is eigenlijk toch wel een goede zaak. Kan men gewoon een inbreuk maken op een lopend contract? Neen. We hebben het over eventuele nieuwe contracten. U weet dat ik een voorstander ben van langdurige contracten, net vanwege het feit dat er dan zo weinig mogelijk prijsstijgingen uit kunnen voortvloeien. Dat hebben we ook heel uitvoerig besproken bij de toelichting bij de conceptnota private huur. Als er toch een prijsstijging is, moet volgens de Huurwet de vrederechter uitspraak doen. Ik neem aan dat dat ook gebeurt.

We vragen inderdaad, mevrouw Christiaens, behoorlijk wat inspanningen, niet alleen aan verhuurders maar ook aan eigenaars die gewoon zelf in hun eigen woning wonen. Aan verhuurders vragen we inspanningen wat klimaat betreft, energie-efficiëntiedoelstellingen en dergelijke. We geven natuurlijk ook wat terug, u hebt dat al aangehaald in uw vraagstelling. Volgens een federale maatregel geldt er 6 procent btw op energetische renovatie en er zijn REG-premies die worden uitgekeerd door de DNB's. Dat is een goede zaak.

Ik heb eens de proef op de som genomen. U kent de huurschatter. De leden van de commissie Wonen kennen de huurschatter. Zelfs de fractievoorzitter van sp.a kent de huurschatter, maar dat verbaast me niet, mijnheer Vandenbroucke. We hebben eventjes een test gedaan. Als een verhuurder dubbel glas had geplaatst, was er, ten opzichte van de vorige huurprijs, een prijsverhoging van 4 procent. Dat betekent – en het is een beetje gevaarlijk om hier als N-VA'er te zeggen dat ik kan rekenen – voor een huurprijs van 500 euro een stijging met 20 euro. (*Applaus*)

We hebben ook nog gekeken naar dakisolatie. Volgens de huurschatter, die door veel mensen als een waardevol instrument beschouwd, brengt dakisolatie een huurprijsverhoging van 2 procent mee. Met een huur van 500 euro komt men dan aan 510 euro.

Ik wil dat dus allemaal nuanceren. Ik ga niet mee in het verhaal van forse prijsstijgingen, ik niet. Ik wil nog eens benadrukken dat het verschillende voordelen bevat. Eén, voor de huurder, want men moet misschien – bij een nieuw contract, niet bij lopende contracten – wel 10 of 20 euro meer betalen, maar de huurlasten zullen ook aanzienlijk dalen. Twee, het is een voordeel voor het klimaat waar de hele Vlaamse Regering in al haar bevoegdheden inspanningen voor moet doen. Bovendien, als een eigenaar-verhuurder deze aanpassingen doet aan zijn of haar woning, wordt die woning ook gewoon meer waard. Ik denk dat dat absoluut de moeite waard is.

Uit de enquête is ook gebleken – want we zijn nu eigenlijk bezig over wat die 1800 mensen hebben gezegd – dat het nog altijd – dat staat letterlijk in de enquête – zeer interessant is om te investeren in Vlaanderen in onroerend goed. Ik hoop dat zoveel mogelijk mensen dat blijven doen, dat we samen werken aan de klimaatdoelstellingen. Ik hoop dat de mensen beseffen dat de huurfacturen misschien wel een klein beetje duurder worden, maar dat tegelijk de huurlasten veel meer kunnen dalen zodat we een win-winsituatie krijgen.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik dank u voor uw antwoord, minister. Ik dank u om in de commissie de conceptnota over private huur uitvoerig te bespreken. Maar als dit soort berichten in de media verschijnt, kunnen we natuurlijk niet anders dan er de nodige aandacht aan geven.

Het risico op huurprijsstijgingen bevestigt eigenlijk wat de N-VA altijd gezegd heeft, dat we altijd zeer voorzichtig moeten zijn om beslissingen te nemen die een invloed hebben op de huurmarkt. De collega's van Groen en sp.a zijn er altijd als de kippen bij om hier vragen te komen stellen over bijkomende premies en subsidies voor de huurders. *(Opmerkingen van Björn Rzoska)*

Vandaag wordt bewezen wordt dat er een risico is. Zoals wij altijd gezegd hebben: bruuskeer die markt niet, leg daar geen bijkomende verplichtingen op. Ik hoor continu voorstellen die een invloed gaan hebben, vandaag wordt bewezen dat wij gelijk hebben. Wij willen niet de verhuurder beschermen, maar door die huurmarkt stabiel te houden, beschermen wij de huurmarkt en dat is ook gunstig voor de huurder. Dat is wat ik wou zeggen.

Minister, u hebt tijdens de bespreking van de conceptnota gezegd dat u wilt gaan naar het systeem van geconventioneerde huur, dat is een vrijwillige lagere huurprijs mits bepaalde renovaties en bepaalde doelgroepen. Hebt u al enig zicht op de doelgroepen die daarvoor in aanmerking kunnen komen?

An Christiaens (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben het volmondig eens met wat u op het einde zei: het zou moeten gaan om een win-winsituatie. Indien eigenaars-verhuurders investeren in hun pand, wordt het immers ook meer waard. Dat is op termijn dus een voordeel voor de verhuurder. Aan de andere kant is de winst voor de huurder dat die in een meer kwaliteitsvol pand woont en dat, als het specifiek gaat over een investering met betrekking tot de energienorm, zijn energiefactuur zal dalen. Ik vond het resultaat van de enquête van een huurprijsstijging tout court met 10 procent dus ook wel wat kort door de bocht. Onze fractie is het er echter wel mee eens dat, indien de woonkosten gelijk blijven, dat kan worden gecompenseerd. Indien er een lagere energierekening is voor de huurder, dan kan de verhuurder dat compenseren, al dan niet op het einde van het contract, of tussentijds, zoals ook in de conceptnota staat. Er moet echter wel een evenwicht, een rechtvaardigheid zijn, en dat moet worden gecontroleerd.

Minister, u weet dat ik er in de commissie ook al eens op heb aangedrongen om ook te bekijken of de renovatiepremie voor de verhuurder-eigenaar mogelijk kan zijn. Zowel met het oog op de energienorm als met het oog op de slechte kwaliteit zou dat echt een grote opportuniteit zijn. Hoever staat het met dat onderzoek?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik moet u gelijk geven. Er zijn al diverse debatten geweest. De woonmarkt is een zeer complexe markt, maar dit pleidooi bewijst alleen maar dat we de huurinkomsten van de verhuurders absoluut niet moeten belasten, integendeel. Er wordt soms populistisch gepleit voor het belasten van die huurinkomsten, terwijl de helft van de mensen die vandaag hun woning betrekken van die verhuurders, eigenlijk recht heeft op een sociale woning. Ik zeg altijd: de verhuurders vormen vandaag eigenlijk de grootste sociale bouwmaatschappij, die verhuurt zonder enige vorm van subsidie. Ik pleit er dus voor dat men de verhuurders niet zou viseren, dat men hen aanmoedigt om de kwaliteit van de woningen te verbeteren, dat men hen vooral niet extra belast en dat men hen zeker als een partner in het beleid beschouwt.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp.a): Minister, als dat soort aankondigingen de media halen, dan kunnen we alleen maar zeggen dat dat natuurlijk zeer verontrustend nieuws is, als we weten dat er zich nu al in het laagste segment van die private huurmarkt een echte wooncrisis voordoet, dat nu al een derde van de huurders niet voldoende bestaansmiddelen overhoudt na het betalen van de huur. Als we weten dat 13.000 gezinnen met uithuiszetting worden bedreigd, dan is het duidelijk dat zo'n prijsstijging absoluut niet kan. Er zijn urgente maatregelen nodig op die private huurmarkt. U hebt inderdaad een conceptnota opgemaakt. Ik heb toen al gezegd dat die een aantal goede aanzetten bevat, maar dat dat niet volstaat. Men zal echt urgente maatregelen moeten nemen, los van die eventuele prijsstijgingen, om iets te doen aan die private huurmarkt. Het verontrust me dan te zien dat in uw begroting vier vijfde van de middelen voor de preventie van uithuiszetting wordt geschrapt. Als daar dan ook nog eens aangekondigde prijsstijgingen bij komen, dan is het duidelijk dat we nood hebben aan urgente, daadkrachtige maatregelen op die private huurmarkt.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): De noodkreet van de Verenigde Eigenaars was niet de eerste noodkreet, maar de zoveelste over het feit dat de huurprijzen stijgen en blijven stijgen. Onze huurmarkt is er slecht aan toe. Wat ik daar zie, is dat de armoede er heel sterk toeneemt. Ik zie een sterke correlatie tussen die huurmarktprijzen en de armoede. Als ik de vraagstellers dan hoor zeggen dat we het ons niet kunnen permitteren dat het aanbod verder daalt of dat de prijzen stijgen, dan kan ik dat alleen maar beamen. Ik wil toevoegen en benadrukken dat de urgentie groot is, dat de problemen al heel lang aanslepen, dat de noodkreten alsmaar toenemen en dat het vijf na twaalf is. Minister, Groen vraagt dus de conceptnota die inderdaad pas is besproken en waarnaar u ook hebt verwezen, dringend om te zetten in legistiek werk, om ook in de nodige middelen te voorzien en dat liever snel dan traag te doen.

Als uitsmijter wil ik hieraan toevoegen, mijnheer Engelbosch, dat de minister in haar conceptnota de bezorgdheid van sp.a en Groen over de huurpremies deelt. U haalt dus uit naar uw eigen minister en valt haar aan. Dat lijkt me niet correct.

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Ik ben geen lid van de commissie Wonen en het is dan ook goed dat de collega's hier hun bezorgdheid over de geplande stijging met 10 procent uiten.

Die stijging komt niet enkel door kwaliteitseisen of energienormen waaraan moet worden voldaan, maar ook door de toenemende risico's en onzekerheid voor de

verhuurders. Zij mogen, durven, kunnen niet meer verhuren aan wie ze willen of ze worden van discriminatie beschuldigd. Het principe 'baas in eigen huis' is meer en meer uitgehold. Ik heb vele verhalen gehoord van mensen die hun huis geruïneerd terugkregen, en ook verhalen over huurders die geen eurocent betalen en toch zeer moeilijk uit het pand kunnen worden gezet. Verhuurders zijn met andere woorden ook vaak een slachtoffer en hebben vele problemen en noden. Mijn vraag, minister, is dan ook bij de uitbouw van de Vlaamse huurwetgeving duidelijk rekening te houden met deze andere facetten en noden van de verhuurders.

Minister Liesbeth Homans: Ik herhaal wat ik in mijn initieel antwoord heb gezegd. Leggen we bepaalde eisen op? Ja. Zijn er voordelen aan verbonden voor zowel de huurders als de verhuurders? Absoluut. Voor alle duidelijkheid, ik heb niet de indruk dat de heer Engelbosch me heeft tegengesproken. Maar van twee zaken één. We hebben in één maand tijd achttien commissievergaderingen moeten inplannen om al mijn beleidsbrieven te kunnen bespreken. De bijkomende vragen die vandaag worden gesteld – wie komt er in aanmerking voor de conventionele huur, komt er een renovatiepremie voor verhuurders en dergelijke meer – zijn tijdens de afgelopen twee vergaderingen van de commissie Wonen gesteld en morgen word ik verondersteld erop te antwoorden. Dus ofwel ga ik er nu heel diep op in, maar dan wil ik daar wel de tijd voor krijgen, voorzitter. Ofwel doen we dat waar het eigenlijk thuis hoort, bij de bespreking van de beleidsbrief.

Mevrouw Van Volcem, ik hoop dat u ook begrepen hebt dat ik altijd een absolute tegenstander ben geweest van het belasten van de huurinkomsten. Ik heb me daar altijd tegen verzet. Het is echter mijn bevoegdheid niet, het is federale materie. Mijn partij en naar ik begrijp ook de uwe, hebben zich er altijd tegen verzet en ik hoop dat we op dat punt bondgenoten kunnen blijven.

Ook mevrouw Hostekint heeft haar vraag over het Huurgarantiefonds of het Fonds ter preventie van uithuiszettingen vorige week al in de commissie gesteld en ik word verondersteld daarop morgenvroeg te antwoorden. Dus ofwel, voorzitter, houden we dat debat nu in de plenaire vergadering en gaat de commissie morgenvroeg niet door, ofwel antwoord ik morgenvroeg. Aan u de keuze, maar ik antwoord niet twee keer op dezelfde vraag.

De voorzitter: Minister, hier geldt freedom of speech en men mag de vragen stellen die men denkt te moeten stellen. Ik kan moeilijk tegen mevrouw Hostekint zeggen dat ze een bepaalde vraag niet mag stellen omdat ze die vorige week al heeft gesteld. Als voorzitter bewaak ik de freedom of speech.

De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Collega's, volgens mij delen we allemaal dezelfde bezorgdheid. Ik wil het ook niet zo negatief voorstellen. De huurmarkt is de afgelopen jaren gegroeid. We doen hier bijna alsof de markt problematisch is, alsof er geen huurwoningen zijn. We mogen niet ontkennen dat de huurmarkt gegroeid is en dat het niet zo slecht gaat. Ik wil enkel de waarschuwing van de Verenigde Eigenaars doorgeven dat we moeten opletten met wat we doen. Hoe meer normen en verplichtingen we opleggen, hoe zwaarder dat aan de huurders zal worden doorgerekend. Ik hoor u zeggen, mevrouw Hostekint, dat er nu maatregelen nodig zijn en dan gaat het volgens u om het belasten van de huurinkomsten, om een huurindex-sprong en om bijkomende verplichtingen. Dat is net wat we niet moeten doen, want dat wordt aan de huurders doorgerekend. *(Opmerkingen van Michèle Hostekint)*

An Christiaens (CD&V): Dit debat toont eens te meer aan hoe moeilijk het is een evenwicht op de private huurmarkt te vinden. Dat de private huurmarkt moet worden versterkt, is ook aangetoond. Er zitten inderdaad een reeks goede maatregelen in uw conceptnota, minister, en die ondersteunen we mee. Ik denk

dan aan renovatiehuurovereenkomsten en aan tussentijdse prijsstijgingen, maar dat zullen we allemaal morgen bespreken.

Ik denk dat we nu wel kort op de bal moeten spelen en de nodige maatregelen uitvoeren zodat er voor iedereen een betaalbare en kwalitatieve huisvesting kan worden gegarandeerd.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de plannen voor een vermindering van het aantal rijstroken van de E40 Leuven-Brussel op Brussels grondgebied

ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de oostelijke toegang tot Brussel via de E40

ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het voornemen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om het aantal rijstroken op de E40 te verminderen tussen Sint-Stevens-Woluwe en het centrum van Brussel

ACTUELE VRAAG van Rik Daems aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het plan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om het aantal rijstroken op de E40 vanaf Kraainem te verminderen

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Dat verschillende van mijn collega's over dit onderwerp een vraag willen stellen, is al een aanwijzing dat het gaat om een thema dat de gemoederen beroert. Minister, ik heb u eerder dit jaar al een vraag gesteld over het feit dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de E40 wil versmallen van zes naar vier rijstroken, bij het binnenrijden van Brussel vanuit Leuven. Toen werd mij gezegd dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest aan Vlaanderen heeft beloofd dat er eerst een proefopstelling zou komen die als basis voor een evaluatie zou dienen en om te beslissen of het al dan niet een goed idee is. Als politici moeten wij niet vanuit de onderbuik het aantal rijstroken op een snelweg bepalen, maar we moeten in de praktijk zo'n test doen en kijken waar we uitkomen en welke positieve en negatieve effecten er zijn vooraleer we een beslissing nemen.

Die proefopstelling zou er in de zomer van dit jaar komen, maar in de marge van één of andere vergadering is blijkbaar gezegd dat het niet in de zomer van 2016 zou gebeuren, maar in 2017. Maandag kregen we dan van minister-president van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest Vervoort te horen dat er geen sprake meer was van een proefopstelling, maar dat de werken om het aantal rijvakken te verminderen van start zouden gaan begin 2017.

Minister, hoe kunnen we Brussel aan zijn belofte houden en ervoor zorgen dat we vanuit een proefopstelling vertrekken vooraleer we zo'n belangrijke en ingrijpende beslissing nemen op zo'n cruciaal toegangsstuk van Vlaanderen naar Brussel?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, het Reyersplan van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gaat al een zestal jaar mee en het is een mooi stedenbouwkundig plan om de hele omgeving van het Reyerscomplex

aangenamer, leefbaarder en groener te maken. Op zich klinkt dat allemaal veelbelovend.

Eén onderdeel van dat plan beroert al langer de gemoederen, ook al sinds de vorige legislatuur. Dat is het onderdeel Parkway E40, waarbij op het einde van de E40 de rijstroken verminderd worden van zes naar vier. Op dit moment is het zo dat er voor die tunnels, die voor een stuk als poorten fungeren, ook al files staan. Hoe ver zal die filestaart nog verder uitrekken als het daar nog versmalt? Het is nog niet goed in de praktijk uitgewezen wat het antwoord is op die vraag. De beloofde proefopstelling is er niet gekomen. Het is onduidelijk of er vanaf januari wel een proefopstelling zal komen, dan wel of dat al de definitieve werken zijn.

U hebt in de pers laten verstaan dat daarover weinig of geen overleg is geweest met Vlaanderen, maar dit heeft natuurlijk een impact op Vlaanderen. Als die filestaart verder reikt dan de brug van Kraainem, kom je daar in een chaos terecht, want op dat punt moeten heel veel mensen, die vanuit Leuven komen, afslaan richting ring. Tussen Leuven en Brussel is er nu al elke dag uren file en net op dat punt zou je nog meer opstoppingen krijgen met een weerslag die verder richting Leuven voelbaar zal zijn.

Minister, welke initiatieven en maatregelen gaat u nemen om ervoor te zorgen dat de files vanuit de richting Luik en Leuven niet nog langer worden?

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Collega's, het project Parkway, waar de laatste dagen zoveel om te doen is, komt niet uit de lucht vallen, zoals mevrouw Brouwers al zei. Sinds 2010 ligt al een plan op tafel om van de E40 tussen Kraainem en het Reyerscomplex een soort van stadsboulevard te maken, met meer ruimte voor groen, wonen en fietsen, en dit door het aantal rijstroken van twee maal zes te verminderen naar twee maal vier. Dat plan werd al bestudeerd, zowel door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest als door het Vlaamse Gewest.

Minister, u hebt eind november 2014 in de commissie Vlaamse Rand beaamd dat het verminderen van het aantal rijstroken op die plaats geen impact zal hebben op de filevorming om de eenvoudige reden dat dat stuk gelegen is tussen twee flessenhalzen: de plaats waar de E40 de ring kruist en de tunnelmonden.

Collega's, dat is de reden waarom bijvoorbeeld de Vlaamse Automobilistenbond, de Vlaamse Bouwmeester, de Fietsersbond en zelfs Voka voorstander zijn van dit plan. Tegelijkertijd wijzen zij erop dat als je het uitvoert er natuurlijk moet worden geïnvesteerd in de alternatieven. Ik ben het daar helemaal mee eens.

Minister, er bestaat heel wat wrevel over de manier waarop in dit project de samenwerking gebeurt tussen het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. De heer Parys heeft het over uitgestelde proefopstellingen, onverwachte communicatie en dergelijke meer. Dat stoort mij, eerlijk gezegd, ook. Maar de essentie van het verhaal is: hoe staan wij tegenover dit project? Minister, staat u achter die plannen om effectief de E40 op die plaats te versmallen?

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Voorzitter, collega's, eigenlijk bespreken wij het nieuwe parkeerplan van Rudy Vervoort en Pascal Smet. Want Rudy en Pascal, zo een beetje de Jansen en Janssen van de Brusselse Regering, hebben vastgesteld dat er een parkingprobleem rond Brussel is. Zij hebben een heel originele oplossing gevonden: we gaan het aantal rijstroken op de E40 verminderen en automatisch wordt de E40 een parking, want iedereen staat er stil! En dan mag het, Marino,

nog niet regenen of sneeuwen, want dan raad ik u aan om een lunchpakket mee te nemen als u naar Brussel rijdt, om zeker te zijn.

Voorzitter, ik heb me trouwens laten vertellen dat het geen Brussels maar een Antwerps plan is. U kent toch de oude Antwerpse wijsheid 'Wijle zijn van 't Stad en de rest is parking'. Dat is natuurlijk een beetje een grapje, maar het geeft toch aan, minister, dat het een ernstige zaak is.

Wat is het probleem? Je kunt niet eenzelfde volume wagens door minder rijstroken voeren als je daarvoor niet in een alternatief voorziet. Dat is natuurlijk het probleem, wat men ook moge zeggen. Overleg of geen overleg, men is eigenlijk de zaken in de verkeerde volgorde aan het doen. Men moet alternatieven naar voren brengen, en dan kun je, zoals in een aantal steden en gemeenten gebeurt, perfect een andere mobiliteit creëren. En dan kunnen we daar perfect allemaal achter staan. Maar omdat de gevolgen van de maatregelen van Brussel zo groot zijn voor buiten-Brussel, moet dit in samenwerking gebeuren en niet naast elkaar.

Minister, bent u bereid om de structurele samenwerking over mobiliteit tussen Brussel en buiten-Brussel, Vlaanderen, op gang te trekken door permanent aan tafel te zitten, de zaken goed voor te bereiden en de maatregelen in de goede volgorde te nemen? Dan denk ik dat iedereen heel tevreden kan zijn met de hoofdstad van Vlaanderen, Brussel. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De studie van 2011 waarnaar wordt verwezen, toonde aan dat er twee andere flessenhalzen zijn die een grotere impact hebben: de Reyerstunnel en de E40 in Kraainem. Maar anderzijds zegt de studie ook dat de kans op een structurele file verhoogt. De belangrijkste conclusie voor Vlaanderen is dat de druk op het onderliggende verkeers- en wegennetwerk gevoelig zou toenemen.

Daarom heeft de Vlaamse overheid tijdens de laatste bespreking tussen de Vlaamse en de Brusselse administratie in januari 2016 de expliciete vraag gesteld. Zij wilde vooreerst een proefopstelling. Op papier kun je veel beweren, daarom wou zij dat in de praktijk zien. Die proefopstelling zou dan plaatsvinden in de zomer van 2016. Dat is niet gebeurd. De tweede vraag was een volledige berekening van de impact op het onderliggende wegennetwerk. Ook dat is natuurlijk een effect dat geldt voor Vlaanderen.

Sinds dat laatste contact in januari 2016 is er radiostilte. We blijven ondertussen via andere kanalen met het kabinet van minister Smet spreken over andere zaken. Specifiek over dit project hebben we niets meer gehoord tot de recente persverklaringen. Er is ook wel wat onduidelijkheid over: het gaat over vier rijstroken, dan over drie rijstroken en dan weer over vier rijstroken. Quid met de proefopstelling? Dat is onduidelijk. Ik heb ondertussen contact gehad met het kabinet van minister Smet. Hijzelf is helaas geveld door ziekte. Daar is me gezegd dat er nog een studie loopt van Brusselse zijde. Die is nog niet afgewerkt en wordt ten vroegste eind dit jaar verwacht. Over de timing is er volledige onduidelijkheid. Idem wat betreft de proefopstelling. Er is me toegezegd dat minister Smet een en ander zal verduidelijken en toelichten op de eerstvolgende vergadering van het Executief Comité van Ministers van Mobiliteit. Daar zal hij duiden hoe de vork werkelijk in de steel zit.

Die communicatie en de verwarring hebben het effect gehad van een olifant in een porseleinwinkel, waarbij wel wat servies is gesneuveld. We handhaven onze vragen en eisen met betrekking tot de proefopstelling enerzijds en het effect op het onderliggende wegennetwerk anderzijds.

Ik vind de beleidsbrief van minister-president Vervoort verontrustender. Daarin staat dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, of alleszins de minister-president, wil dat er 20 procent minder doorstroming is via de zes grote invalswegen vanuit Vlaanderen naar Brussel. Als ik dat lees, ben ik wel uitermate verontrust. Het 'memorandum of understanding' is op kabinetsniveau tussen minister Smet en mezelf al een jaar klaar. Dat blijft liggen bij minister-president Vervoort. Ik vraag dat dit wordt hernomen. Als men effectief spreekt over het dichtnijpen van de zes levensaders naar dat economische hart dat Brussel nog altijd is, dan heeft dat niet alleen een effect op de Vlaamse pendelaars maar ook op dat economisch hart zelve, dat het moeilijker zal hebben om te blijven kloppen zoals het vandaag klopt. Ik kan me inbeelden dat de dotatie van 500 miljoen euro daar niet voor dient. Daarom willen we echt dat het MoU opnieuw wordt opgenomen. Ik vraag ook aan mijn eigen minister-president om de contacten ter zake weer op te nemen.

Lorin Parys (N-VA): Minister, als ik dat zo hoor, is het jammer dat de Nobelprijs Economie dit jaar al is toegekend, want Jansen en Janssen zouden er zeker voor in aanmerking komen. Als dit de manier is om van Brussel een bruisende, economische metropool te maken door de belangrijkste toegangswegen smaller en moeilijker te maken en een soort van eilandstaat binnen Vlaanderen te creëren, dan begrijp ik er niets meer van. We hebben door de zesde staatshervorming meer dan een half miljard euro extra middelen in Brussel gestopt. Wij dreigen daarvoor langere files, geen overleg en een gewest dat zichzelf economisch buitenspel zet, terug te krijgen. Het wordt nog veel moeilijker dan vandaag om daar business te doen.

We staan achter uw aanpak om ervoor te zorgen dat het overleg zo snel mogelijk opnieuw wordt opgestart. Ik hoop dat het overleg tussen de twee ministers-presidenten snel kan gebeuren. Wanneer mogen we daar resultaten van verwachten? (*Applaus bij de N-VA*)

Karin Brouwers (CD&V): Minister, ik ben nog ongeruster door wat u allemaal hebt verteld: de kans op structurele files verhoogt, de druk op het onderliggende wegennetwerk dreigt toe te nemen, de Brusselaars willen 20 procent minder doorstroming terwijl er nu al bijna geen doorstroming is. Dit is zeer verontrustend. We weten niet goed of er al iets is beslist. De verwarring wordt alleen maar groter. Ik weet niet hoe de Brusselse Regering werkt, maar in elk geval niet echt transparant.

U verwijst naar dat 'memorandum of understanding'. We horen daar al twee jaar van alles over. Of het nu gaat over de Ring rond Brussel, de tunnels, het tramnet of de E40, het is altijd hetzelfde. Dat memorandum is er echter nog altijd niet, dat heb ik hier nog al gezegd.

Alstublieft, ik hoop dat de twee regeringen nu eindelijk gaan samenwerken want dat is de enige oplossing voor de mensen en de pendelaars die Brussel proberen te bereiken, ook voor de economie. Ik doe dus een oproep. Maak er alsjeblieft werk van, samen, niet tegen elkaar. Stop met zwartepieten door te schuiven. Het heeft geen zin. (*Applaus bij CD&V*)

Joris Vandenbroucke (sp.a): Aan de collega's van de meerderheidspartijen die zich zo verschrikkelijk veel zorgen maken over de toenemende files in Vlaanderen naar Brussel en rond Brussel: waar was u toen u een streep kon trekken door Uplace, de bouw van een megacomplex aan het drukste punt van ons land? (*Applaus bij sp.a en Groen. Rumoer*)

Wie heeft er beslist om 3 miljard euro besparingen op te leggen aan de NMBS-groep, waardoor er jaarlijks honderden miljoenen euro minder kunnen worden geïnvesteerd in de alternatieven waarvoor u hier komt pleiten? Als het gewestelijk expresnet rond Brussel op de lange termijn wordt geschoven, is dat omdat u bespaart op de alternatieven. Het is verschrikkelijk hypocriet! Het is verschrikkelijk

hypocriet om u daarover te komen opwinden, terwijl u uw eigen verantwoordelijkheid niet neemt. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

Rik Daems (Open Vld): Collega's, Jansen en Janssen zijn socialisten, goed om te weten. Uw 'memorandum of understanding' is eigenlijk een 'memorandum of misunderstanding'. Een proefopstelling moet je niet maken door de dingen toe te pitsen, maar je moet een proefopstelling maken van een randparking met shuttles. Dan zou je misschien het effect kunnen zien zoals het hoort. Dat is de juiste invalshoek.

Het klopt dat er andere oplossingen zijn. In Amsterdam is men van drie naar zes rijstroken gegaan en heeft men randparkings gemaakt met shuttles en een premetronetwerk. Het is een van de meest verkeersluwe steden van Europa. Dat is een oplossing.

Ik heb toch stilletjes aan mijn buik vol – met alle respect – van 'we gaan eens goed klappen'. Neen. Er is een structurele samenwerking nodig over de mobiliteitsproblematiek in Vlaanderen en Brussel samen. Een structurele samenwerking betekent dat men op permanente basis over dit onderwerp samenzit met de regeringen en samen oplossingen zoekt. Als dat niet kan, voorzitter, zou ik willen voorstellen om de commissies Mobiliteit van het Brusselse Parlement en het Vlaamse Parlement bij elkaar te brengen. Ze komen er misschien nog sneller uit dan hun regeringen.

Burgemeester Tobback van Leuven heeft gisteren beslist dat als het zo verder gaat, de hele Vlaamse administratie naar Leuven mag komen en een beetje naar Mechelen en een beetje naar Vilvoorde. Dan is de hele troela van auto's opgelost. En als dat niet lukt, dan zijn we het zelfs eens dat het Vlaams Administratief Centrum op Uplace komt. Dan is het ook opgelost. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, ik moet eerlijk zeggen dat ik soms een beetje verbaasd ben over het discours dat sommigen hier aan de dag leggen. Ik dacht dat iedereen hier kamerbreed – en we discussiëren soms wel over de modaliteiten – ervan overtuigd was dat we naar een shift moeten komen op het vlak van mobiliteit. Ik dacht dat als we het hebben over steden en stadsvernieuwing – en er zijn hier burgemeesters in het halfrond die trots zijn op hun stad –, hier vaak verkeersluwheid mee samenhangt. Ik dacht dat we er met z'n allen van overtuigd waren dat het misschien in de toekomst beter is om te proberen op een andere manier naar de hoofdstad te reizen en ik weet dat dat niet voor iedereen evident is. Ik dacht dat dat een algemene consensus was.

Nu hoor ik hier dat een aantal partijen zeggen dat het mag, maar niet in Brussel. Naar Brussel moeten we nog altijd met de auto kunnen. Wat me nog het meeste stoort, collega's, is dat er drie partijen staan die vertegenwoordigd zijn in de Brusselse Regering. Mijnheer Daems, uw partij zit in de Brusselse Regering. U komt hier een groot theaterstuk opvoeren, terwijl u zelf in de Brusselse Regering zit. Ik ga ervan uit dat u dan even hard op tafel slaat, ook mevrouw Brouwers, in de Brusselse Regering, want het is aan u om het te doen.

Minister Ben Weyts: Ik ben het eens met een structureel kader voor samenwerking. Daarom hebben mijn kabinet en dat van minister Smet een MoU uitgewerkt, dat zo goed als klaar is en kan worden voorgelegd aan de betrokken ministers-presidenten. Alleen wachten we nog steeds op een moment van overleg in hoofde van minister-president Vervoort. Dat ligt op tafel.

De link met Uplace, NMBS en andere projecten snap ik niet zo goed. Je moet wel eerst kijken naar alternatieven voor je de toegangswegen dichtknijpt. Dat is toch

wel duidelijk. Brussel is een economisch hart. Als je de instroom vanuit Vlaanderen over die zes toegangswegen lapidair met 20 procent vermindert, dan knijp je niet alleen die levensaders dicht, maar werk je ook jezelf als economisch hart in de nesten. Dat willen we allemaal voorkomen. Daarom wil ik dat die gesprekken over dat MoU eindelijk worden gefinaliseerd zodat we verder kunnen. Dat is zowel ten bate van de Vlaamse pendelaars, de Vlaamse economie, de Vlaamse samenleving als die van Brussel. *(Applaus bij de N-VA)*

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik wil u ondersteunen in wat u zonet hebt gezegd. We zijn hier getuige van een Brusselse mikmak. Enkele collega's in het Vlaams Parlement kunnen meewerken aan een oplossing van die situatie. We moeten inzien dat het in ieders belang is dat zowel Brussel als Vlaanderen een goede mobiliteit heeft en dat inzicht moeten we delen. We moeten de kar niet voor het paard spannen. Voor Vlaanderen is het uiteraard heel zuur te zien dat er een half miljard euro van onze centen wordt geïnvesteerd in Brussel en dat we daar langere files voor dreigen terug te krijgen. Dat kan uiteraard niet. Dus, minister, graag overleg en actie. *(Applaus bij de N-VA)*

Karin Brouwers (CD&V): Eenzijdige beslissingen van het ene gewest tegen het andere, dat is niet de goede manier van werken. Minister, u bereidt zich toch best voor op zo'n beslissing en op de flankerende maatregelen.

U zegt dat er alternatieven moeten zijn. Ja, maar daar moeten wij voor zorgen. De NMBS heeft haar deel gedaan. Het GEN tussen Brussel en Leuven – daar gaat het toch over – ligt er, maar de bereikbaarheid van het station van Leuven zou nog sterk kunnen verbeteren door in te zetten op de grote pendelparking Leuven Noord, die rechtstreeks vanuit de E314 zou moeten ontsloten geraken. Die parking is er ook nog niet, maar daar gaat het niet over. We moeten op dat project verder inzetten, op randparkings verder van Brussel, onder andere bijvoorbeeld in Leuven.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Parijs, Londen, Stockholm, Wenen, Milaan, Bordeaux, Utrecht: er is nog een hele rist Europese steden die hebben aangetoond dat het perfect mogelijk is te werken aan een vlotte mobiliteit, meer leefbaarheid, meer ruimte, gezondere lucht en minder auto's. Laat ons alstublieft Brussel en onze eigen Vlaamse steden aan dat lijstje toevoegen.

Collega's, een van de komende dagen gaan we een ambitieuze resolutie goedkeuren over de aanpak van het klimaatbeleid. Daar zullen ook ambitieuze doelstellingen inzake mobiliteit in staan. Laat ons daarvoor de handen in elkaar slaan, minister. Ik ben blij dat u bevestigt dat minister Smet bereid is om dat te doen. Misschien is het nuttig en nodig dat de beide ministers-presidenten van de twee gewesten die samenwerking nog eens in de verf zetten. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Rik Daems (Open Vld): Minister, ik ben blij dat u bevestigt dat er een structurele, aanhoudende samenwerking nodig is om dit probleem aan te pakken. De kans bestaat wel dat het er niet van komt. Dan moet u even nadenken over andere manieren om dergelijke projecten on hold te zetten. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de tekorten in de ouderenzorg

ACTUELE VRAAG van Jan Bertels aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het stijgend tekort aan rusthuisbedden, centra voor kortverblijf, dagverzorgingscentra en dienstencentra

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Waardig ouder worden is belangrijk maar kan dat? Ieder van ons zal later zorg nodig hebben. De eerste daad waar men zorg bij nodig heeft, is doorgaans het aantrekken van de sokken. Het gaat over hulp bij het wassen en aankleden. Wat doet men met mensen met dementie? Hoe gaat men om met ouderen die een zware zorgnood hebben? Een vaak gehoord antwoord op deze vragen is opname in een rusthuis of woonzorgcentrum.

Vandaag lezen we dat er 220.000 plaatsen tekort zijn in de woonzorgcentra. Minister, u zegt dat we minder moeten inzetten op woonzorgcentra en meer op zorg in de thuiscontext. Ik ben het daarmee eens: mensen willen immers langer thuisblijven. Maar dan moet u ook de gevolgen van die uitspraak dragen en inzetten op het langer kunnen thuisblijven. Dat betekent dat u moet investeren in thuiszorg. Het aantal thuiszorguren is in 2015 met 250.000 uren gedaald.

U moet ook inzetten op dagopvang zodat ouderen die nog worden verzorgd door hun familie overdag naar de dagopvang kunnen gaan en daar zorg kunnen krijgen. We merken echter dat slechts een vierde van de gemeenten dagopvang biedt. Er zijn meer dan 350 dagopvangcentra nodig, maar er zijn er slechts 250.

U moet inzetten op lokale dienstencentra waar mensen terecht kunnen voor een babbeltje, gezelschap en hulp. Dat is een heel belangrijk element in de vereenzaming van ouderen. Maar nog geen 30 procent van die lokale dienstencentra is uitgebouwd. Vorig jaar zijn er negen bijgekomen, zonder subsidie van de Vlaamse overheid maar wel dankzij lokale besturen die daarop inzetten.

U moet ook inzetten op kortverblijf. Wanneer mensen die zelf voor hun eigen familielid zorgen er eventjes tussenuit willen, moet dat familielid tijdelijk kunnen worden opgevangen in een centrum. Er zijn meer dan 3000 van zulke centra nodig terwijl nog geen 70 procent van het aanbod is gerealiseerd.

Minister, u moet een paard kiezen om op te wedden. Het is perfect legitiem om te zeggen dat u minder op die rusthuizen wilt inzetten en meer op de thuiszorg, maar dan moet u dat ook doen. Wanneer u niet investeert in die randvoorwaarden, wanneer u niet investeert in de bestaande instrumenten om ouderen langer thuis te houden, dan schuift u alles door naar de mantelzorgers, naar de familie, naar de omgeving, terwijl die omgeving en die familie het al zwaar hebben en onder druk staan.

Minister, hoe zult u zorgen voor voldoende thuiszorg, voldoende dagopvangcentra, voldoende centra voor kortverblijf en voldoende lokale dienstencentra?

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Het was vanmorgen nogal bruusk ontwaken met hallucinante maar spijtig genoeg geen onverwachte cijfers over de tekorten in de ouderenzorg. Kille, koude cijfers voor veel zorgbehoevenden in Vlaanderen.

Er zijn 220.000 bedden tekort in rusthuizen en woon- en zorgcentra of iets meer dan 20 procent, er is bijna 30 procent tekort in de centra voor kortverblijf als

ondersteuning voor bijvoorbeeld mantelzorg, er is bijna 30 procent tekort in de dagverzorgingscentra die mantelzorgers steun moeten bieden en ouderen moeten kunnen helpen opvangen om thuis te blijven. En tot slot is er 62 procent tekort inzake dienstencentra die een aanbod moeten organiseren en moeten zorgen voor een zorgzame samenleving voor onze ouderen die nog thuis wonen. Dat zijn hallucinante cijfers.

Minister, al uw partners in de ouderenzorg – directie, organisatoren, personeel dat overigens morgen gaat betogen tegen de ondraaglijke maatregelen die worden genomen – vragen te investeren in de verschillende vormen van ouderenzorg: de residentiële opvang, de tussenvormen, de ondersteunende diensten die kunnen toelaten dat mensen langer thuisblijven, de thuiszorg en de mantelzorg. Wat zult u concreet doen om aan die schrijnende nood te voldoen? Wat zult u concreet doen voor mensen die nu geen beroep kunnen doen op de ouderenzorg die Vlaanderen moet bieden, voor zwaar zorgbehoevenden die geen plaats hebben en voor hun mantelzorgers die daar mee de dupe van zijn wanneer u geen actie onderneemt?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, misschien eerst een persoonlijke bedenking bij de manier waarop dit nu aan de orde is gesteld. Wij hebben tot deze middag halftwee moeten vragen om alstublieft die 'wetenschappelijke' studie – ik zet dit echt tussen aanhalingstekens – te kunnen krijgen waarop professor Geerts, schepen in Sint-Niklaas, haar stellingen baseert. Ik had een zeer sterk déjà-vugevoel, omdat ik precies hetzelfde scenario enkele jaren heb meegemaakt, namelijk: een geweldige actie in de media, en dan wanhopig zoeken naar de objectieve gegevens waarop dat allemaal gebaseerd is. (*Applaus bij de meerderheid*)

Wij hebben dan om halftwee deze namiddag een 'draft' gekregen van die analyse. En als wij het goed begrijpen – maar nu spreek ik onder voorbehoud, we moeten dat nog eens rustig bekijken – kunt u dat eigenlijk allemaal rustig consulteren op de website van het agentschap, want dat zijn klassiek de soms al twintig jaar oude programmatietechnieken op het niveau van demografische evolutie en de invulling daarvan die hier zijn samengebracht.

Collega's, dat er grote noden zijn in de ouderenzorg en dat we er wellicht inderdaad niet in slagen om die allemaal in te vullen, wil ik echt onderschrijven. Ik ben me daar goed van bewust. Dat is ook de reden waarom je permanent op zoek moet gaan naar bijkomende middelen en investeringen. Maar een academische analyse maken van de behoeften voor de volgende jaren op een pure demografie, zonder rekening te houden met reële zorgnoden, behoeften, laat staan wensen – en die zijn echt wel aan het wijzigen als het over onze Vlaamse senioren gaat – vind ik niet echt een academische oefening.

De Vlaamse Regering heeft al maanden geleden in een veranderingsagenda voor het ouderenzorgbeleid gesteld dat wij naar een andere manier moeten van programmeren van de nodige voorzieningen en diensten. Dat is nodig, omdat we rekening moeten kunnen houden met nieuwe wensen, nieuwe wetenschappelijke mogelijkheden, innovaties en technologische innovaties. We moeten rekening houden met het feit dat de kwaliteit van leven zo geëvolueerd is dat de redeneringen van twintig jaar geleden niet meer van deze tijd zijn. 'Op die leeftijd heb je zoveel mensen die naar het woonzorgcentrum gaan, en dus moet je dat maar extrapoleren bij wijze van wiskundige oefening': dat soort benadering van behoefte-raming voor de volgende jaren is echt niet meer van deze tijd. Dat wordt heel sterk ondersteund, ook in de wetenschappelijke wereld. Dat is de reden waarom wij al een tijdje geleden gestart zijn met dat grondig anders te doen. Het is een zeer sterk aanbodgerichte benadering. Je kijkt gewoon naar het type voorziening dat er nu is, en dan extrapoleer je dat. Als er iets is dat we

weten, is het dat we zullen innoveren in woonvormen, in assistieve technologieën en dat soort zaken meer.

Wij hebben uiteraard een tijd geleden aan ons wetenschappelijk steunpunt gevraagd om die analyses te doen. Die zijn ook nodig, omdat we in het kader van de Vlaamse sociale bescherming naar een meer vraaggestuurde financiering in de ondersteuning van onze ouderen willen gaan, waardoor het perspectief en de keuze van de zorg die men wil inkopen, veel groter is en we dus minder sturen in termen van het aanbod als dusdanig, ook al zal dat voor een aantal types voorzieningen wellicht nodig blijven.

Collega's, natuurlijk zijn wij op dit moment met alle mogelijke middelen aan het investeren in een aantal vormen van aanbod waarvan we weten dat de noden er zijn. Het meest spectaculair gebeurt dat op dit ogenblik in de residentiële ouderenzorg. Als je de laatste solide studie erbij neemt, van het federale kenniscentrum, en je clichéert op de ramingen die daarop zijn gemaakt, weten we ongeveer hoeveel plaatsen in Vlaamse woonzorgcentra er nodig zullen zijn tegen het jaar 2025. Welnu, ik zeg u: als we het groeipad waartoe de Vlaamse Regering heeft beslist, het groeipad dat tussen 2015 en 2018 9800 bijkomende plaatsen in Vlaamse woonzorgcentra zal creëren, doorzetten tot 2025, met een gemiddelde van rond de 1100 woongelegenheden na 2018, gaan wij daar absoluut komen.

En de oefening die nu gebeurt, aan een historisch record van het installeren en financieren van duizenden nieuwe woongelegenheden per jaar, is een absolute oefening om aan een stijgende vraag te kunnen beantwoorden. Het kost ons natuurlijk handenvol geld. Dat bedrag wordt ook uitgetrokken in de begroting. Sterker nog – en dat heb ik hier al herhaaldelijk gezegd –: we weten dat we dat ook zullen moeten laten flankeren door een betere financiering van de zorgzwaarte. Want in tegenstelling tot de momenten dat die programmatietechnieken ontwikkeld zijn, zien we dat onze Vlaamse senioren steeds later naar het woonzorgcentrum gaan en dat de zorgzwaarte stijgt. Een naïeve, mathematische, lineaire redenering naar voren schuiven als antwoord op de ouderenzorg van de toekomst, vind ik eerlijk gezegd erg kort door de bocht. Ik beklemtoon het nogmaals: ondertussen zullen wij onze verantwoordelijkheid niet ontlopen en doen wij die investering.

Collega's, in de periode 2010-2015 is het kortverblijf 103 procent gestegen in capaciteit. Die groei in het kortverblijf zal de volgende jaren onverkort plaatsvinden. Bij dagverzorgingcentra was er tussen 2010 en 2015 een stijging in capaciteit van 116 procent. Bij assistentiewoningen was er een stijging van 36 procent van het aanbod, bij lokale dienstencentra een stijging van 29 procent. Zelfs in de uren gezinszorg zien we, na de uitzuivering en de verschuiving van uren gezinszorg naar aanvullende thuiszorg, dat de stijging van uren in 2016 opnieuw wordt hernomen. Met het budget van 2017 zal dat opnieuw fors toenemen.

We moeten naar een andere ouderenzorg. De regering heeft daaromtrent maanden geleden de veranderingsagenda vastgelegd en heeft u in het parlement uitgenodigd om daarover het debat te voeren. Wij moeten dat inpassen in de Vlaamse sociale bescherming: één inschaling, één loket. Daarmee zijn we volop bezig. Ondertussen zullen we fors blijven investeren om dat aanbod inderdaad op peil te houden.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, dat u professoren voor populistten en naïevelingen uitmaakt, is voor uw rekening.

Eén cijfer dat ik heb gebruikt, namelijk dat van de thuiszorg, komt uit een vraag die ik u heb gesteld, namelijk hoeveel uren er minder zijn. U hebt mij daarop een antwoord gegeven. Nu trekt u dat antwoord in twijfel. Dat is dus een motie van wantrouwen aan uzelf en niet aan een professor.

Minister, u haalt een hele hoop cijfers aan over wat u doet voor rusthuizen. U baseert zich daarbij op de studie van het kenniscentrum. U hebt ongetwijfeld de studie van het kenniscentrum gelezen. Daarin staat heel duidelijk dat dat enkel en alleen voldoende zal zijn indien u tegelijkertijd inzet op de maatregel om mensen langer thuis te houden.

We stellen vast dat dat momenteel niet voldoende is. U investeert extra, maar dat is niet voldoende. U hebt niet genoeg thuiszorg, u hebt niet genoeg dagcentra en niet genoeg kortverblijf. Er is nog een tekort. U moet nog stappen zetten om er te komen. Want als u dat niet doet, zal de last verschuiven naar de mantelzorgers. En die mantelzorgers zitten al aan hun limiet.

Jan Bertels (sp.a): Minister, u komt, net zoals wij, veel op het terrein. U kent het terrein en weet dat er noden zijn. Daarvoor hebt u niet veel studie meer nodig. U weet dat u daarop moet ageren. Er zijn tekorten in de residentiële opvang, in de tussenvorm van opvang en in de thuiszorg, in de ondersteuning van mantelzorg. Dat weet u. Daarvoor moet u niet meer studeren.

Deze week is het de week van de ouderenzorg, seniorenweek. Wij hebben zondag een actieplan gelanceerd waarmee we u willen helpen. Dat actieplan bevat een maximumbedrag voor de rusthuisfactuur. Het bevat een zorgzwaarte-financiering en een ondersteuning van de mantelzorger. Het bevat een uitbreiding van de thuiszorg en een actie voor het wegwerken van de huidige wachtlijsten op verschillende terreinen.

Minister, wat belet u om dat actieplan uit te voeren en er werk van te maken, zonder grote studies te moeten afwachten? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, binnenkort is het exact een jaar geleden dat ik u hier ondervroeg over de onderfinanciering van de rusthuissector. Toen al waren er problemen gesignaleerd over een tekort aan capaciteit, over een tekort aan personeel, over een tekort aan financiering voor flankerende maatregelen voor wat we allemaal willen, namelijk die zorg op maat. Ik ondersteun dat. Ik denk dat alle partijen dat ondersteunen. Via de Vlaamse sociale bescherming moeten we evolueren naar een vraaggestuurde zorg.

Maar dat neemt niet weg – en ik heb de studie die vandaag in de krant is verschenen niet nodig om dat te weten – dat er wel nog wachtlijsten zijn en dat ze niet korter worden, integendeel, dat ze alsmaar langer worden. Op korte termijn moet u extra maatregelen nemen. Het gaat niet enkel over investeringen in infrastructuur, het gaat ook over investeringen in vraaggestuurde zorg, zoals u zelf ook hebt aangehaald.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Mijnheer Bertels, ik vind het grappig dat u zegt dat u onaangenaam verrast was deze morgen. Het is toevallig de week van de ouderen, toevallig heeft sp.a eergisteren haar actieplan rond ouderenzorg geformuleerd, u ook als sp.a'er, en toevallig krijgen we dan deze morgen een studie van een sp.a-schepen in de kranten.

Dat is allemaal louter toevallig, maar dat neemt niet weg dat dit een zeer belangrijk thema is en dat we inderdaad voor grote uitdagingen staan. We hebben de uitdaging van de vergrijzing en de uitdaging van het feit dat Vlaanderen door de zesde staatshervorming bevoegd is voor ouderenzorg. U hebt die uitdaging al opgenomen, minister. Ik moet zeggen dat de Vlaamse Regering meer dan ooit in ouderenzorg investeert. Zeker als we kijken naar de cijfers van de residentiële

ouderenzorg, weten we dat er een problematiek is en dat die moet worden aangepakt. Dat doet de Vlaamse Regering ook. Wat wel belangrijk is voor de toekomst is dat we de platgetreden paden een beetje gaan verlaten en dat we niet alleen maar in bakstenen gaan investeren. Het is zeer belangrijk dat we investeren in mensen, en daarom is de persoonsvolgende financiering voor ons een heel belangrijk onderdeel in het ouderenzorgbeleid. Mijn vraag is: welke stappen zijn daarin reeds gezet?

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Griet Coppé (CD&V): Ik had eigenlijk niet afgesproken met mevrouw Jans, maar ik heb dezelfde insteek. Ik vind het bijzonder spijtig dat net in de week van de senioren veel angst wordt gecreëerd bij de senioren. In de beleidsnota die we volgende week zullen bespreken, staan de cijfers die de ministers heeft aangehaald effectief uitgeschreven. Vandaar dat ik het bijzonder spijtig vind dat iemand met een academische titel vandaag dan toch zoveel onrust strooit bij de senioren in plaats van rust te geven en te vertellen waarin deze regering wel voorziet. Het moet gezegd: er zijn in vele jaren tijd nog nooit zoveel bijkomende middelen naar Welzijn gegaan, ook voor de vergrijzing.

Ik heb wel nog een vraag voor de minister. Ik bemerk dat in bepaalde delen van het land reeds plaatsen zijn die niet kunnen worden ingenomen, waarbij er reeds leegstand is. Daarom moeten we wel eens de oefening durven maken, niet alleen over hoe we de zorg gaan organiseren, maar ook hoe de volgende generatie – ik denk aan de babyboomgeneratie – in de toekomst wil wonen wanneer er zware zorg nodig is.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Dat we voor belangrijke uitdagingen staan, is zeker. Daar zijn we het allemaal over eens. De minister heeft het al aangehaald: tijdens deze legislatuur bouwen we meer dan negenduizend woongelegenheden bij, maar mijn essentieel punt is vooral de verhouding tussen woongelegenheden enerzijds en thuiszorg anderzijds. Deze regering streeft naar een vermaatschappelijking van de zorg. We moeten vooral investeren in centra voor kortverblijf, dagverzorgingscentra en mantelzorgers. Hoe ziet u de evolutie tussen woongelegenheden en thuiszorg?

Minister Jo Vandeurzen: Iedereen is het ermee eens dat de ondersteuning van de eerste lijn een grote prioriteit moet zijn. Daar kunnen wij als Vlaamse Gemeenschap inderdaad belangrijke initiatieven voor nemen. Voor de uren gezinszorg is er opnieuw een grote stijging: 17. Er zijn ook andere initiatieven die de mantelzorg ondersteunen. Ik ben het er absoluut mee eens dat dagverzorgingscentra, dienstencentra en dergelijke, verder moeten worden ondersteund.

We moeten daar creatief in zijn. Er zijn best wel andere mogelijkheden dan dienstencentra om sociale ontmoetingsplaatsen te stimuleren. We moeten ook proberen combinaties te maken. De sociale ruimte die in woonzorgcentra bestaat, die een heel actieve rol spelen in hun buurt, zou toch kunnen dienen als de ontmoetingsplaats van die buurt. Zo zijn er tal van nieuwe mogelijkheden die we onder ogen moeten zien als we de sociale cohesie in onze samenleving willen versterken.

Buurtgericht werken – ik denk niet dat ik velen ervan moet overtuigen – zullen we in de toekomst met meer consistentie moeten doen. We gaan onze regels moeten flexibiliseren om lokale initiatieven ter zake mogelijkheden te geven. Dat is allemaal uitdrukkelijk opgelijst. Dat is momenteel allemaal in operationalisering. U hebt de veranderingsagenda maanden geleden al in het parlement ontvangen, precies omdat we goed beseffen dat het naar de toekomst niet alleen

altijd maar meer van hetzelfde mag zijn. We gaan onze zorg op een andere manier moeten ondersteunen en faciliteren.

Mevrouw Van den Brandt, u hebt gelijk: die hypothese van het kenniscentrum gaat uit van de honorering van de vraag van velen om zolang mogelijk thuis in een vertrouwde omgeving/buurt te blijven. Dat zal betekenen dat we inzake huisvesting andere vormen van wonen, zoals het Abbeyfield wonen, en een andere ruimtelijke ordening nodig hebben. We zullen op veel vlakken moeten innoveren, eigenlijk wordt in vele regio's en lokale besturen al geïnnoveerd, om daarop in te spelen. Het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) en de ziekteverzekering zullen een deel van hun financiering moeten oriënteren op meer ondersteuning van thuisverpleging en alle actoren op de eerste lijn. Dat zal een gemeenschappelijke beweging zijn. Wij moeten onze verantwoordelijkheid opnemen.

Voor de residentiële ouderenzorg gaan we 9800 bijkomende woongelegenheden creëren en financieren in vier jaar tijd. Dat is een enorm hoog tempo. We moeten opletten met extrapolaties, alsof de oplossing van de ouderenzorg erin zou bestaan steeds meer instellingen te bouwen tot in het oneindige. Dat is absoluut niet de oplossing. We doen een inhaalbeweging nu, maar die zal in een breder geheel moeten worden ingebed. (*Applaus bij de meerderheid*)

Elke Van den Brandt (Groen): De teneur is: 'we doen al zoveel'. Dat is waar. U hebt één investering niet genoemd, een investering van 22 miljard euro per jaar. Het is een investering die niet door u gebeurt maar door de burgers. Als we uitrekenen wat mantelzorg, de vrijwillige zorg die mensen voor elkaar opnemen, economisch gezien opbrengt, komen we aan 22 miljard euro. Dat is zeven keer het budget dat u in Vlaanderen gebruikt voor ouderenzorg.

Ja, deze regering investeert, ja er komen budgetten bij, maar er komen ook ieder jaar extra zorgbehoevenden bij. Ieder jaar komen er zo'n vijfduizend mensen met een zorgbehoefte bij, zo blijkt uit cijfers van de Vlaamse Zorgverzekering, een verzekering trouwens die verdubbeld is in prijs.

In de realiteit zijn er steeds meer ouderen die zorg nodig hebben. We pleiten allemaal voor waardig ouder worden, we weten dat mensen de zorg voor elkaar willen opnemen. De Vlaamse Regering moet ook haar deel van de verantwoordelijkheid opnemen en zorgen dat mensen die langer thuis willen blijven, dat kunnen doen. Dat vraagt extra investeringen, meer investeringen dan u nu plant, in al die maatregelen van thuiszorg, van opvang en kortverblijf.

Waardig ouder worden is voor iedereen belangrijk, u moet daar uw deel van doen.

Jan Bertels (sp.a): De beoordeling van een wetenschappelijke studie zal ik overlaten aan de wetenschappers. Blijf bij uw leest. (*Applaus bij sp.a*)

Collega's, we worden allemaal oud, we gaan allemaal oud worden. U en ik, minister. Mijn ouders worden oud, mijn broers en zussen worden oud. (*Opmerkingen*)

We hopen allemaal op een goede oude dag.

Vlaanderen heeft hier als overheid een kerntaak om mee te zorgen voor die mooie oude dag en voor dat waardig ouder worden. Minister, laat ons daar een grote tand bijsteken op de verschillende terreinen van de ouderenzorg die u hebt opgesomd – verschillende terreinen, niet één. U laat daar nu grote steken vallen en dat verdienen onze ouderen niet.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.07 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.22 uur.*

ONTWERP VAN DECREET van de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap en van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse rechtspersonen zonder raad van bestuur voor het begrotingsjaar 2015 – 23 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet van de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap en van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse rechtspersonen zonder raad van bestuur voor het begrotingsjaar 2015.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Lantmeeters, verslaggever, heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Voorzitter, collega's, voor diegene die zucht als hij mij hier ziet verschijnen: ik kan er zelf ook niets aan doen. Ik kan trouwens niet enkel verwijzen naar het verslag. Volgens het Reglement ben ik immers verplicht om verslag uit te brengen.

Op 25 oktober 2016 werd dit onderwerp besproken in de commissie. Voor diegene die geïnteresseerd is, een half uur geleden hebben de diensten van het Vlaams Parlement dit verslag nog eens doorgestuurd. Bij het begin van de bespreking deelde minister Tommelein mee dat het boekjaar 2015 werd afgesloten met een tekort van 299 miljoen euro, 294 miljoen euro beter dan wat werd toegelaten door de Hoge Raad van Financiën (HRF). De bespreking werd voortgezet met een toelichting door het Rekenhof. Het Rekenhof had vastgesteld dat de rekeningen in grote mate klopten, maar had wat opmerkingen omdat er een verdere toelichting over de uitvoeringscijfers ontbrak. Er werd verwezen naar enkele problemen van jaarafgrenzing en het feit dat enkele boekingen niet gebeurden in het jaar waarop diende te worden geboekt. Ook de balans en de resultatenrekening werden besproken. Het balanstotaal voor 2015 sloot af op 37,5 miljard euro, hetgeen het gevolg is van de gestegen materiële en financiële vaste activa. Het Rekenhof had enkele opmerkingen, onder meer over het feit dat een inventaris van alle activa en passiva ontbrak en het feit dat het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU) niet direct werd overgeboekt. Er werden enkele opmerkingen gemaakt over vaste activa die nog in aanbouw waren.

Het eigen vermogen werd toegelicht. Dat was veranderd door een aantal factoren, zoals de uitgaven die werden gedaan door de federale operatoren en de inkanteling van het Pensioenfonds en het Toekomstfonds. Ook maakte het Rekenhof een opmerking omtrent het betaalgedrag van de Vlaamse overheid: een op de vijf facturen werd laattijdig betaald.

Na deze bespreking van de rekeningen van 2015 vond ook de bespreking plaats van de jaarrekening van de Vlaamse rechtspersonen zonder raad van bestuur. Zoals u weet, kan het Rekenhof daaromtrent enkel verslag uitbrengen over de naleving van de single-auditafspraken. Het Rekenhof heeft vastgesteld dat er een sterke verbetering was inzake de inzage van de werkpapieren van de bedrijfsrevisoren. Nochtans waren er ook enkele opmerkingen omtrent boekhoudkundige aanrekeningsregels.

Daarna vond ook een bespreking plaats van de geconsolideerde rekening volgens ESR 2010. Het Rekenhof is daar niet toe verplicht, maar omdat het Vlaams Parlement veel belang hecht aan het vorderingssaldo en de geconsolideerde schuldpositie werd ook dit besproken, rekening houdend met het feit dat de consolidatiekring is uitgebreid met 22 entiteiten. Er werden vaststellingen gedaan door het Rekenhof waaruit blijkt dat de geconsolideerde schuld stabiel is, maar er werden wel enkele opmerkingen gemaakt over de perimeter van de rapportage, opnieuw omdat enkele cijfers van 2013, 2014 en 2015 werden vermengd. De reactie van minister Tommelein op deze opmerkingen van het Rekenhof was dat alles wel in orde zou komen. Hij kondigde aan tegemoet te zullen komen aan die opmerkingen.

Er vond een debat plaats, waarbij collega Bertels vooral opmerkingen van het Rekenhof herhaalde. Collega Rzoska had opmerkingen over de FFEU-middelen en de boeking ter zake, maar had ook een vraag over het verschil met de openstaande fiscale vorderingen in Orafin. Ook collega Schiltz nam het woord over het betaalgedrag. Minister Tommelein antwoordde daarop dat het verschil tussen de openstaande fiscale vorderingen in OraFin en het Vlaams Fiscaal Platform in de toekomst zou worden weggewerkt, maar dat de overheidsdiensten op het ogenblik meer aandacht besteedden aan de inning van de gewestbelastingen.

Hiermee kan ik het verslag beëindigen. *(Applaus van Piet De Bruyn)*

Ik dank collega De Bruyn voor zijn applaus. *(Gelach. Applaus)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 23/1)*

– De artikelen 1 tot en met 15 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Kazachstan, anderzijds, ondertekend te Astana op 21 december 2015 – 861 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Kazachstan, anderzijds, ondertekend te Astana op 21 december 2015.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Van Overmeire, verslaggever, heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Voorzitter, ik breng kort verslag uit over de bespreking van deze partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst. Dit type overeenkomst werd in het verleden vrij vlot en nagenoeg unaniem goedgekeurd, maar die tijd ligt achter ons. Net als over andere overeenkomsten was er ook

over dit ontwerp van decreet een pittig debatje in de commissie, en daarvan breng ik even verslag uit.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om onze goede collega en medeverslaggever Tine Soens, die vandaag door gezondheidsredenen niet bij ons kan zijn, een spoedig en volledig herstel toe te wensen.

De Republiek Kazachstan was tot voor kort een iets minder bekend land. We kenden het vooral door 'Borat', een film waarmee de regering toen niet zo blij was, maar die blijkbaar toch voor een grote boost aan toerisme naar Kazachstan heeft gezorgd. Recent is Kazachstan ook in het nieuws gekomen, maar dan met thema's die niet meteen iets met deze overeenkomst te maken hebben.

In zijn inleidende uiteenzetting schetste de minister-president het karakter van deze traditionele algemene kaderovereenkomst met een politiek gedeelte, een economisch gedeelte en een gedeelte over de samenwerking in verschillende andere domeinen. De overeenkomst bevat de politieke standaardclausules van de Europese Unie inzake mensenrechten, het Internationaal Strafhof, massavernietigingswapens, handvuurwapens en lichte wapens, en terrorismebestrijding. Verder zijn er bepalingen inzake samenwerking op gebieden als gezondheid, milieu, klimaatverandering, energie, belastingen, onderwijs en cultuur, werkgelegenheid en sociale zaken, wetenschap en technologie, vervoer, juridische samenwerking, de rechtsstaat en het bestrijden van witwassen, terrorismefinanciering, georganiseerde misdaad en corruptie. Nog andere bepalingen van de overeenkomst betreffen de handel. Het is met andere woorden een zeer breed en algemeen kader. Dat moet ervoor zorgen dat de ondernemingen in Kazachstan een beter regelgevingskader hebben, en dat zou op zijn beurt voor ondernemingen in de Europese Unie economische voordelen moeten opleveren.

Het is een overeenkomst met een gemengd karakter, waardoor het ook aan ons parlement wordt voorgelegd. Kazachstan is de eerste Centraal-Aziatische partner waarmee de Europese Unie een dergelijke overeenkomst sluit.

Deze overeenkomst vervangt een eerdere overeenkomst uit 1995.

Een aantal collega's namen tijdens de bespreking het woord.

Collega De Croo wees erop dat Kazachstan vroeger het testgebied voor nucleaire wapens van de Sovjet-Unie was. Bepaalde gevolgen daarvan worden nu nog altijd in het Vlaamse Mol onderzocht. Collega De Croo erkende ook dat het regime niet altijd even aanbevelenswaardig is, maar dat geldt voor heel veel landen waarmee we overeenkomsten afsluiten.

Zelf heb ik gewezen op het feit dat deze traditionele algemene kaderovereenkomst gesitueerd is in een groter geopolitiek spel. Kazachstan is centraal gelegen en beschikt over grote voorraden van gas en olie. Rusland, China, de VS en de EU trachten daar allemaal een voet aan de grond te krijgen. Kazachstan wedt daarbij op verschillende paarden tegelijk, en daarom het is voor de EU belangrijk om daar aanwezig te zijn.

De heer Van Besien deelde mee dat Groen tegen dit ontwerp van decreet zal stemmen. Sinds 1991 wordt Kazachstan autocratisch geregeerd door president Nursultan Nazarbaev. Op het vlak van democratie en mensenrechten wordt er niet veel vooruitgang geboekt, en dus vindt de heer Van Besien het verkeerd om dit te belonen door een bestaande overeenkomst uit te diepen.

Mevrouw Turan, die straks nog een betoog zal houden, stelde eerst voor om bij ordemotie de verdere behandeling van dit agendapunt uit te stellen om de Vlaamse Regering toe te laten een afdoend antwoord te geven op een aantal

opmerkingen van de Raad van State, maar de commissie verwierp dit voorstel met 9 stemmen tegen 2. Collega Turan ging dan verder in op de opmerkingen van de Raad van State en wees op de mensenrechtensituatie.

In zijn antwoord gaf minister-president Bourgeois onder meer mee dat handelsakkoorden minstens tot categorie 2 zouden moeten behoren en het best tot categorie 3, waardoor de ministers van de deelstaten wellicht ook vroeger betrokken zouden worden. Hij wees er verder op dat alle opmerkingen van de Raad van State in de memorie van toelichting wel degelijk punt voor punt worden beantwoord, maar dat een aantal pijnpunten behoren tot het domein van de federale bevoegdheden.

De commissievoorzitter ging over tot de stemming, waarbij het ontwerp van decreet werd aangenomen met 9 stemmen tegen 3.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp-a): Het versterkte partnerschap tussen de Europese Unie en haar lidstaten enerzijds en de republiek Kazachstan anderzijds is eigenlijk een versterkte samenwerking met twee belangrijke luiken: het gaat niet alleen om een vrijhandelsakkoord maar ook om internationale samenwerking inzake mensenrechten, democratische principes enzovoort. Alles wat nodig is om een evenwichtig akkoord tot stand te brengen, zit erin. Toch sta ik hier vandaag vanwege een aantal belangrijke principiële bezwaren, maar ook vanwege bezwaren die geformuleerd zijn door de Raad van State.

Ik dank de verslaggever, want die is ermee geëindigd: in de commissie ben ik de bespreking begonnen door mijn collega's en de minister-president te vragen om dit akkoord er niet door te jagen, maar om het minstens uit te stellen om de Vlaamse Regering, de Federale Regering en de andere deelstaten de mogelijkheid te geven om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Raad van State. Zeven belangrijke aanbevelingen en opmerkingen werden geformuleerd door de Raad van State en de Vlaamse Regering neemt er genoeg mee in de memorie van toelichting te stellen dat ze eraan zal werken of dat het gaat om zaken die tot de bevoegdheid van de Federale Regering behoren.

Ik zal twee van de zeven opmerkingen van de Raad van State geven.

De Raad van State zegt dat er een onderzoek moet worden gevoerd naar de conformiteit van het verdrag met de Vlaamse regelgeving. Dat vraagt uiteraard tijd. De Vlaamse Regering zegt: 'We zullen die aanbeveling ter harte nemen, maar niet nu. We zullen dat later doen. Maar vanwege het belang is een snelle ratificatie noodzakelijk.' De vragen die ik heb gesteld aan minister-president Bourgeois, zijn onbeantwoord. Wat is het belang? Waarom moet er een snelle ratificatie zijn, collega's? Het staat nog niet op de agenda in de federale Kamer. Het staat niet op de agenda van de andere deelstaten. Waarom moet het zo snel door het Vlaams Parlement worden gejaagd? (*Opmerkingen van Herman De Croo*)

Is het ondertussen al bij de Kamer, mijnheer De Croo? Dan zal ik het straks wel horen, u zult mij daarop wijzen. Vorige week was het er nog niet.

De tweede opmerking van de Raad van State die ik wil geven, is de verplichting die is opgenomen in het akkoord om elke gerechtelijke uitspraak te publiceren. Dat is heel wat. Er zitten hier juristen en advocaten. We hebben Juridat. Daarin worden sommige gerechtelijke uitspraken gepubliceerd. Maar in België worden niet alle uitspraken gepubliceerd. Die mogelijkheid is er nog niet. De Vlaamse Regering neemt daar akte van en zegt dat dat een probleem is van de Federale Regering. Collega's, zijn we wel met goed bestuur bezig? Hoe is deze Vlaamse Regering bezig? Het is dezelfde meerderheid hier als aan de overkant van de straat die dit eventjes kort uitstelt en die de bezwaren van de Raad van State

wegwerkt. Ik vind het niet kunnen dat er zeven opmerkingen zijn van de Raad van State die worden erkend door de Vlaamse Regering, maar dat ze met betrekking tot twee van die opmerkingen zegt er later aan te zullen werken, terwijl ze van de andere vijf zegt dat het een probleem is van de Federale Kamer omdat het haar bevoegdheid niet is. Dit is geen manier van werken. Dit onbehoorlijke bestuur is volledig de verantwoordelijkheid van deze meerderheid.

Het tweede bezwaar tegen dit akkoord hebben we uitvoerig besproken bij het Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA): de twee systemen die in deze vrijhandelsakkoorden worden opgenomen, leiden ertoe dat er een voorkeursbehandeling wordt gegeven aan bepaalde ondernemers, zelfs een discriminatoire behandeling. U weet dat het Investor-State Dispute Settlement (ISDS) een parallel arbitragesysteem is dat aanvankelijk ook in het CETA zat. Wij hebben daarover zeer uitvoerig gediscussieerd. Uiteindelijk werd dit omgevormd tot het Investment Court System (ICS), waarbij zogezegd onafhankelijke rechters met een beroepsmogelijkheid in het CETA zitten. Ik heb minister-president Bourgeois verscheidene keren horen zeggen dat het CETA een voorbeeld is, dat het ICS-systeem een sterk verbeterd systeem is, en dat dat een minimale vereiste moet zijn voor alle toekomstige akkoorden. Collega's, in dit akkoord met Kazachstan staat het klassieke ISDS as such er nog arbitrair in. Hoe kunt u geloofwaardig stemmen voor een dergelijk akkoord als ook in de beleidsbrief die we gisteren hebben besproken staat dat men wil gaan voor een alternatief voor het ISDS en als minister-president Bourgeois bevestigt dat de toekomst het ICS is? De geloofwaardigheid en de continuïteit ontbreken volkomen.

Laat ons de combinatie met de regelgevende samenwerking bekijken. Collega's, ik heb het verdrag volledig gelezen. Er staan een aantal artikels in die betrekking hebben op de toekomstige regelgevende samenwerking. De regels zullen op elkaar worden afgestemd. Ik vroeg minister-president Bourgeois hoe hij zou garanderen dat er geen 'race to the bottom' is, dat de standaarden niet zullen dalen. Ik heb daar geen antwoord op gekregen. Dit is een opvolgingsakkoord van 1995. Ik vroeg aan minister-president Bourgeois hoeveel ISDS-processen er zijn opgestart naar aanleiding van het vorige akkoord, wie er wie heeft gedagvaard, welke resultaten er werden geboekt, welke boetes er uiteindelijk zijn betaald. Ook daarop heb ik geen antwoord gekregen.

Ik moet toegeven dat de commissies wat betreft deze vrijhandelsakkoorden eenrichtingsverkeer zijn. Ik vrees dat ze dat ook zullen blijven als men geen antwoord krijgt op vragen. Ik wil vandaag sterk benadrukken dat het debat as such wel degelijk onmogelijk wordt gemaakt. Ik heb de kans gekregen om vragen te stellen, maar als ik geen antwoord kan krijgen, kan ik dit niet beoordelen.

Last but not least ben ik ervan overtuigd dat we tegen dit akkoord moeten stemmen vanwege de mensenrechtenschendingen. Er is heel wat inkt gevloeid over mensenrechten wat betreft garanties van de rechtsstaat, wat betreft het democratiseringsproces, maar die waren er in 1995 ook. Ik heb de minister-president in de commissie uitdrukkelijk gevraagd wat de evaluatie was van het vorige akkoord. Ik wil deze evaluatie zien vooraleer we naar een nieuw akkoord gaan. Ik heb die niet gekregen. Ik heb er geen woord uitleg over gekregen.

Ik ben dan zelf gaan zoeken naar informatie over de mensenrechtensituatie in Kazachstan. Heel ver heb ik niet moeten zoeken. Kijk maar naar rapporten van Amnesty International, van Human Rights Watch en naar verslagen van de internationale arbeidsorganisatie ILO. Het zijn geen uitzonderingen. Vrijheid van meningsuiting, persvrijheid, democratisch verzet, vrijheid van religieuze beleving, rechten van minderheden, dat klinkt allemaal bekend in de oren, want spijtig genoeg spreken we daarover met betrekking tot verschillende landen. We kijken er met heel grote bezorgdheid naar. *(Opmerkingen van Karl Vanlouwe)*

Som ze verder op, collega. Wat u vandaag ondertekent, daar gaat het om.

De voorzitter: Mijnheer Vanlouwe, als u graag het woord wilt, vraagt u het dan. Dan kunnen wij ook meeleven met datgene wat u als bezwaren wilt inbrengen.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik wil mevrouw Turan erop wijzen dat er bepaalde landen zijn waar de mensenrechten nog minder worden gerespecteerd. Ik verwijs naar Cuba, Vietnam en Noord-Korea, allemaal socialistische sovjetrepublieken. *(Opmerkingen van Joris Vandenbroucke)*

Daar hebt u precies iets minder problemen mee.

De voorzitter: Mijnheer Vandenbroucke, wat wou u zeggen? *(Opmerkingen van Joris Vandenbroucke)*

Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Bedankt voor uw intellectuele eerlijkheid, mijnheer Vanlouwe. Bedankt dat u kunt lezen. Wat u hebt opgesomd over die landen, heb ik ook gelezen, en ik was even verbouwereerd als u. Even verwerpelijk als u vind ik de mensenrechtenschendingen in Cuba, Vietnam en Noord-Korea. Ik distantieer mij daar volledig van. Ik distantieer mij van gelijkaardige mensenrechtenschendingen in Kazachstan. Ik vraag me af wat voor u het verschil is tussen Cuba, Vietnam en Noord-Korea en Kazachstan. Human Rights Watch maakt dezelfde opmerkingen. Blijf consequent en blijf intellectueel eerlijk.

Mensenrechtenschendingen zijn schering en inslag. Er worden jonge studenten opgepakt. Op 20 april jongstleden, net na de presidentiële verkiezingen, heeft de Europese Unie een persbericht uitgestuurd waarin ze Kazachstan vraagt om werk te maken van de internationale verplichtingen in verband met democratische principes en mensenrechten. Er is dus eigenlijk een zware waarschuwing naar buiten gestuurd. Ook Ban Ki-moon, die daar kortelings op bezoek was, vraagt om de mensenrechten, de rechten van minderheden en de religieuze vrijheden te garanderen. Dames en heren, zeg niet dat u het niet weet. De mensenrechtenschendingen zijn daar een feit.

Collega's, in het akkoord staat er heel veel tekst over mensenrechten, maar we zeggen anderzijds ook dat het een gelijkwaardige partner is. Wat is het nu? Wat doen we met die rapporten over mensenrechtenschendingen? We beschouwen Kazachstan als een volwaardige partner. Waarom is er dan nood aan ISDS?

De conclusie is duidelijk. Opmerkingen van de Raad van State zijn niet weg-gewerkt. Men is niet gaan samenzitten met de federale overheid om de bezwaren weg te nemen. Het is een teken van onbehoorlijk bestuur. Verschillende vragen van parlementsleden, vooral van mij uiteraard, zijn niet beantwoord. Een echt debat over dit dossier is niet mogelijk gemaakt. De hoogdringendheid is mij nog altijd niet duidelijk. De mensenrechtenschendingen blijven.

Collega's, u bent uiteraard vrij om te stemmen hoe u wilt. Ik vraag u om consequent te zijn en tegen deze akkoorden te zijn. Ik ben voor die akkoorden. Ik zal de onderhandelaars dus vragen om opnieuw aan de onderhandelingstafel te gaan zitten en degelijke garanties voor mensenrechten af te dwingen en tot een alternatief voor ISDS in combinatie met regelgevende samenwerking te komen. Dit is nodig, als de volgende generaties nog iets te zeggen willen hebben over de levensstandaarden die we hier ook willen laten gelden.

De sp.a-fractie zal met veel overtuiging en consequent dit akkoord niet goed-keuren. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, het is niet mijn specialiteit en ik heb van de minister-president een blad gekregen met een aantal aantekeningen die ik absoluut niet kan lezen.

Mevrouw Turan, u hebt natuurlijk volledig recht op uw eigen mening. Ik heb toch wel begrepen dat in de commissie van 8 november alle opmerkingen van de Raad van State door de minister-president zijn weerlegd en dat er ook duidelijk is geantwoord op uw vragen. Natuurlijk is het wellicht niet het antwoord geweest dat u had gewenst, maar dat is een ander debat.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp-a): Ik zou minister Homans willen bedanken, maar ik ben niet veel met uw antwoord dat u een blad gekrabbel hebt gekregen dat u niet kunt lezen.

Ik heb de vragen die ik in de commissie heb gesteld, vandaag nog eens herhaald. U zegt dat het mij niet zint, maar ik heb geen antwoord gekregen. Ik weet niet hoeveel ISDS-processen er zijn opgestart naar aanleiding van het vorige akkoord. Ik weet niet wie er wie heeft gedagvaard. Ik weet niet welke schadevergoedingen er zijn betaald. Ik weet nog altijd niet wat de hoogdringendheid is. Ik ken nog altijd de officiële evaluatie van het mensenrechtenrapport niet. Ik heb daar totaal geen antwoord op gekregen. U zegt: 'Ik heb hier wat gekrabbel gekregen.'

Collega's, we hebben het gehad over het CETA en het gebrek aan democratisch debat. Op 8 november stond dit punt op de agenda, en ik heb mijn vragen inderdaad kunnen stellen. Mijn vragen zijn gesteld, maar men blijft mij de antwoorden schuldig. Dit parlement gaat dus geen open debat aan.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, voor alle duidelijkheid: het was een grapje van dat blad met dat gekrabbel. Ik heb hier het verslag van de commissie. Ik heb de voorbereiding van de minister-president die hij tijdens de commissie heeft gebruikt. Mevrouw Turan, ik herhaal wat ik daarnet heb gezegd: u hebt vragen gesteld en er zijn antwoorden op gekomen, maar die antwoorden waren niet naar uw zin, en het is uw volste recht om die niet goed te vinden.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Men mag hier veel zeggen, maar toch niet dat er over dit soort akkoorden geen debat wordt gevoerd in het Vlaams Parlement. Ik herinner me vorige parlementen en vorige commissies van Buitenlandse Zaken, waar in een kwartier tijd over ettelijke vragen werd gestemd. Over akkoorden als het TTIP, het CETA en dit akkoord is er wel degelijk debat. De meningen verschillen, men komt natuurlijk niet tot gemeenschappelijke conclusies, maar men kan niet zeggen dat er geen behoorlijk debat is.

Als de Raad van State opmerkingen heeft, en we stellen vast dat het pijnpunt op het federale niveau ligt en dat het nog moet worden behandeld op dat federale niveau, wat kan de Vlaamse minister-president anders zeggen dan dat die discussie op het federale niveau moet worden uitgeklaard? Dat is nu eenmaal de situatie waarin we ons in deze stand van staatshervorming bevinden.

Over dit ontwerp van decreet is er toch een grondig debat gevoerd. Ik hoop dat alle andere parlementen in dit land en alle andere lidstaten van de Europese Unie dit met dezelfde ernst doen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): We hebben het al vaker gehad over ICS en ISDS. Begin dit jaar hebben we vastgesteld dat Europa en Canada erin zijn geslaagd in goed overleg de onderhandelingen weer open te breken en naar dat ICS-systeem te gaan. We hebben dat toegejuicht als een grote stap vooruit, met beroepsmogelijkheden, onafhankelijke rechters enzovoort, weg van het vroegere ISDS-systeem, dat op een aantal punten minder garanties bood.

Dit is een verdrag waarover waarschijnlijk al heel lang is onderhandeld. Het is ondertekend op 21 december 2015. Het is een ouder verdrag dan het nieuwe verdrag, waarvan we hebben gezegd dat het de nieuwe norm is in het internationaal recht, die voor ons belangrijk is. Het zou niet correct zijn om vroegere verdragen te toetsen aan de nieuwe norm die we met het CETA hebben gezet.

Güler Turan (sp.a): Minister Homans, zoals ik vrijheid van meningsuiting heb – gelukkig maar –, gaan we straks vrij stemmen. Ik wil hiermee reageren op de opmerking dat de opmerkingen van de Raad van State moeten worden opgelost op het federale niveau. Het is ongehoord dat we met de federale overheid niet kunnen samenzitten om die opmerkingen weg te werken, want er zijn er ook bij die zijn geformuleerd voor Vlaanderen.

Ik heb er al twee gegeven, maar ik wil u een derde niet onthouden, omdat die te maken heeft met het parlement. Ik lees twee zinnen voor: "De Raad merkt op dat het akkoord voorziet in enkele bijzondere procedures van wijziging van de bijlage bij de voorliggende overeenkomst." In het akkoord is dus bepaald dat bepaalde artikelen van dat akkoord kunnen worden gewijzigd. Daarvan zegt de Raad van State: "Dit kan ertoe leiden dat België gebonden wordt door dergelijke wijzigingen zonder instemming van de parlementen."

Het is geen politieke partij die dat zegt, het is de Raad van State die zegt dat met dit akkoord het parlement het laatste woord uit handen heeft gegeven. De soevereiniteit die o zo belangrijk is als het op bepaalde dossiers aankomt, geldt niet meer als het over vrije handel gaat. 'Shame on you.'

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 861/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en tot opheffing van het decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds
– 898 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en tot opheffing van het

decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Pira, verslaggever, heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Ik was eigenlijk niet van plan een verslag te brengen, maar er zijn ter zitting een aantal amendementen binnengekomen, en het lijkt me dan ook goed te weten waar het hier precies over gaat.

Het gaat over een ontwerp van decreet waarbij het Stedenfonds wordt afgeschaft en de middelen worden toegevoegd aan de bijzondere financiering voor de centrumsteden van het huidige Gemeentefonds met respect voor de huidige verhoudingen. Dat heeft de minister in de commissie toegelicht.

De heer De Loor vindt het ontwerp van decreet 'much ado about nothing'. Hij zegt dat het ontwerp van decreet slechts een puur technische kwestie behandelt die volledig voorbijgaat aan de vraag of de verdelingsmethodieken van het Gemeentefonds nog aangepast zijn aan de hedendaagse financieringsnoden.

Sp.a staat wel achter de vereenvoudiging, de transparantie en de basisfinanciering en kan zich vinden in de uitgangspunten. De heer De Loor zegt dat de minister, in plaats van de basisfinanciering, de gemeentelijke financiën op diverse fronten onder vuur neemt. Hij verwijst naar het mes dat werd gezet in de sectorale subsidies, de subsidiëring van de gesubsidieerde contractuelen en de afschaffing van de compensatie voor materieel en outillage. Hij vraagt zich af waarom de minister niet ingaat op de vraag van de Raad van State om het verdelingscriterium voor het bepalen van de gemeentelijke aandelen in de aanvullende dotatie aan het Gemeentefonds te herzien.

De heer De Meulemeester bejubelt de vereenvoudiging en transparantie. Bovendien wordt de groeivoet van 3,5 procent consequent behouden. Wat het advies van de Raad van State betreft, wijst hij erop dat de verschillende behandeling van de dertien centrumsteden en de overige gemeenten voldoende is gemotiveerd.

De heer Dochy is verheugd dat het ontwerp van decreet leidt tot meer vereenvoudiging maar stelt wel vast dat 49 procent van het bedrag van het Stedenfonds wordt toebedeeld aan Antwerpen. Hij wijst er verder ook op dat het Stedenfonds een bedrag van 146 miljoen euro omvat, terwijl het Plattelandsfonds slecht 8 miljoen euro omvat.

De heer Doomst zegt dat die 70 miljoen euro middelen voor Antwerpen uiteraard doen watertanden, zeker wanneer men de vergelijking maakt met de 8 miljoen euro voor het Plattelandsfonds. Hij voegt daaraan toe dat het Plattelandsfonds niet kan rekenen op een gegarandeerde jaarlijkse groei van 3,5 procent.

Ikzelf heb gezegd dat ik het ontwerp van decreet eerder als een technische kwestie beschouw en het daarom zou steunen. Dat neemt niet weg dat ik bedenkingen heb bij de groeivoet van het Gemeentefonds, die behouden blijft maar wordt opgesoupeerd door allerlei Vlaamse en federale maatregelen die de lokale financiën bezwaren.

Mevrouw Sminate zegt dat het een feit is dat gemeenten als Zottegem en Londerzeel minder middelen per inwoner krijgen, maar voegt eraan toe dat het intellectueel oneerlijk is om de bedragen per inwoner te vergelijken met die van de centrumsteden. Ze is blij dat de minister in deze moeilijke tijden heeft vastgehouden aan de groeivoet van 3,5 procent.

Minister Homans beaamt dat het ontwerp van decreet eerder een technische aangelegenheid is die aanleiding geeft tot planlastvermindering voor de lokale besturen. Zij voegt eraan toe dat de kritiek van de Raad van State voldoende in de memorie van toelichting werd gemotiveerd.

De heer De Loor herhaalt dat zijn fractie achter de uitgangspunten staat, maar blijft struikelen over de memorie van toelichting, die de kritiek van de Raad van State volgens hem niet weerlegt. Hij zegt dat de minister daar niet op antwoordt en om de hete brij blijft fietsen.

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met negen stemmen voor bij één onthouding.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Collega's, iedereen van ons die lokaal actief is, weet hoezeer de afgelopen jaren de planlast op onze ambtenaren heeft gewogen en hoeveel manuren er worden gespendeerd om enkel en alleen te bewijzen waaraan de middelen die wij van de hogere overheid krijgen, worden gespendeerd. Dat is meteen ook de reden waarom minister Homans, en uiteraard ook andere ministers, vorig jaar al zeven sectorale subsidies in het Gemeentefonds hebben ingekanteld. We doen dat nu logischerwijs ook met de middelen van het Stedenfonds, en dat heel duidelijk met respect voor de verhoudingen die vandaag al bestaan. Bovendien – en het is heel belangrijk dat dat staande is gehouden – zal de groeivoet van 3,5 procent behouden blijven en zullen de middelen ook niet-geoormerkt blijven.

Ik ben ervan overtuigd, collega's, dat dit ontwerp de lokale autonomie zal versterken en de planlast zal verminderen. En dat was uiteindelijk toch de doelstelling van deze regering. Ik ben ervan overtuigd dat dit een positief effect zal hebben op de werking van onze ambtenaren.

Dit is overduidelijk een eerste stap in de realisatie van twee financiële stromen van Vlaanderen naar de lokale besturen. Ik ben een absolute voorstander van wat hier vandaag op tafel ligt. Ik wil iedereen oproepen, in het belang van onze lokale besturen, om hieraan mee te werken. Dank u wel. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Voorzitter, ministers, collega's, deze regering heeft zich van bij haar aantreden sterk gemaakt om de planlasten voor lokale besturen gevoelig te verlagen. Dat resulteerde eerder al in de integratie van zeven sectorale subsidiestromen – waaronder Jeugd, Cultuur, Sport en Integratie – in het Gemeentefonds. Alle verplichtingen en voorwaarden die aan die subsidies verbonden waren, en die zorgden voor heel wat administratieve last voor onze lokale besturen, vielen weg en werden vervangen door een extra basissubsidie. Het is een keuze die we als Open Vld alleen maar kunnen toejuichen. Het zorgt niet alleen voor planlastvermindering, het getuigt ook van een gezond vertrouwen vanwege Vlaanderen in onze steden en gemeenten. Keizerkoster maakt plaats voor meer lokale autonomie. Met dit ontwerp van decreet zetten we een volgende stap in die richting.

Ook het Stedenfonds, een belangrijke subsidiestroom naar de dertien Vlaamse centrumsteden, gaat op in het Gemeentefonds. Daarbij – en dat is toch wel belangrijk – wordt niet geraakt aan de onderlinge verdeling tussen de dertien steden. Die blijft gelijk. Bovendien wordt de groeionorm van 3,5 procent consequent behouden, ook voor deze middelen. De dertien betrokken steden kunnen dus op beide oren slapen: ook in de toekomst zullen ze de broodnodige middelen

krijgen om hun specifieke stedelijke problemen aan te pakken en hun leefbaarheid te verhogen.

Het enige dat wijzigt, is dat we opnieuw een financiering die gebonden is aan voorwaarden, omvormen tot een voorwaardenvrije financiering. Het is dus een volgende stap in het vereenvoudigen en transparanter maken van de financiering van onze lokale besturen.

Voorzitter, onze fractie zal dit ontwerp van decreet dus mee goedkeuren. Velen noemen de 21e eeuw 'de eeuw van de stad'. Met dit ontwerp van decreet katapulteren we alvast de wetgeving van de 18e 'keizer-kostereeuw' naar de 21e eeuw van vrije, volwassen en verantwoordelijke steden. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, dit voorliggende ontwerp van decreet is een vervolgverhaal op het Planlastdecreet van de vorige legislatuur, namelijk 2011, dat mee door sp.a tot stand kwam. Meer vertrouwen geven aan de lokale besturen, meer beleidsvrijheid en minder planlast voor steden en gemeenten: dit alles lag aan de basis van het Planlastdecreet, en dit kon en kan nog steeds rekenen op de maximale steun van sp.a.

Organisatorisch gezien is dit een goed decreet. In de commissie werd er ook gezegd dat dit technisch gezien een goed decreet is. Daarbij moet ik echter een nuance maken, met het amendement dat daarnet werd rondgedeeld op de banken.

Sp.a staat dan ook achter de uitgangspunten van de integratie van het Stedenfonds in het Gemeentefonds: vereenvoudiging, transparantie en het vastleggen van een basisfinanciering en eveneens een onvoorwaardelijke financiering. Ook positief is dat de groeivoet van 3,5 procent op jaarbasis behouden blijft, dit in tegenstelling tot de integratie van de zeven sectorale subsidies – waarnaar er daarnet al is verwezen – waar dit niet gebeurde. Integendeel, sommige van die sectorale subsidies gingen nog eerst nog eens door de ondertussen beruchte besparingsmolen van de Vlaamse Regering.

Collega's, dit ontwerp van decreet behandelt dus hoofdzakelijk een puur technische kwestie. We stellen vast dat een aantal issues namelijk uit de weg worden gegaan, onder andere de vraag of de zogenaamde basisfinanciering nog voldoet aan de reële financieringsnoden van steden en gemeenten. Dat kwam niet aan bod, en dat is een gemiste kans. Minister, het zou van meer moed, daadkracht en beleidsvoering getuigen, mocht u dit hebben meegenomen in die oefening. U deed jammer genoeg echter maar half werk.

Het is, zoals gezegd, een gemiste kans om de steden en gemeenten structureel en voldoende te ondersteunen. Want vorige maand bleek uit een analyse van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) van de DIBISS-cijfers (Dienst voor de Bijzondere Socialezekerheidsstelsels) dat de automatische groei van het Gemeentefonds met 3,5 procent volledig, maar dan ook volledig opgaat aan het betalen van de pensioenfactuur van de lokale besturen.

Wat de Vlaamse gemeenten er in 2015 bij kregen uit het Gemeentefonds, ging volledig naar de hogere pensioenuitgaven voor gemeenten, OCMW's en politiezones. Die vaststelling zorgt ervoor dat er geen middelen meer overblijven om bijkomend lokaal beleid te voeren, iets waarop u de voorbije twee jaren toch herhaaldelijk hebt gehamerd, minister.

Dit staat haaks op uw uitspraken, te weten dat er reeds jaren aan de alarmbel wordt getrokken en dat ook al jaren wordt gesproken over de zogenaamde

pensioenbom voor statutairen. Ik heb het dan nog niet eens over de andere facturen die deze Vlaamse Regering, maar ook de Federale Regering, doodleuk doorschuift naar de lokale besturen. Mevrouw Pira heeft het in het verslag al gehad over de facturen die worden doorgeschoven naar de lokale besturen. Minister, u staat erbij en u kijkt ernaar. Zoiets heeft een naam, het heet schuldig verzuim!

U focust enkel op technisch-juridische zaken en niet op structurele maatregelen die de financiën van steden en gemeenten afstemmen op hun reële behoeften. Dat is, zoals ik al heb gezegd, maar half werk. Van een minister bevoegd voor de lokale besturen verwachten we meer dan technisch-juridische ingrepen. We verwachten beleid, we verwachten een partnership met de lokale besturen.

Dan nog een woordje over het amendement dat daarnet op de banken werd rondgedeeld. In het verleden is er, terecht, al veel kritiek geweest op reparatiedecreten. Wat de Commissie Binnenlands Bestuur betreft, heb ik het dan over het Gemeentedecreet. Daar was kritiek op. Maar dit ontwerpdecreet is nog niet eens goedgekeurd en er wordt ons in de plenaire vergadering al een reparatie voorgesteld. De finaliteit van dit amendement lijkt me op het eerste gezicht oké, maar, collega's-indieners, ik en samen met mij de 308 steden en gemeenten hadden toch graag honderd procent zekerheid gekregen dat dit een sluitende oefening is. Minister, u hebt in de commissie immers ook gezegd dat dit een budgetneutrale oefening zou zijn voor alle steden en gemeenten. Die zekerheid hadden wij met de sp.a-fractie heel graag gekregen. Vandaar dat we dit toch nog gedetailleerd willen bekijken en aftoetsen.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Ik heb ook in de commissie gezegd dat het voor ons eerder een technische kwestie is en dat we daarom het ontwerp van decreet goedkeuren. Dat neemt natuurlijk niet weg dat we ook onze bedenkingen hebben bij het Gemeentefonds en dat we als Groen vinden – en dat is al lang onze stelling – dat het Gemeentefonds in zijn globaliteit het best eens wordt herbekeken.

Wij vinden bijvoorbeeld dat er onbedoeld omgekeerde effecten in het Gemeentefonds zitten. Ik geef één voorbeeldje. Er zit, onbedoeld, de incentive in om inwoners aan te trekken door het grote gewicht dat er aan het inwonersaantal wordt gegeven, en om open ruimte aan te snijden, terwijl het heden ten dage toch de bedoeling is om zoveel mogelijk open ruimte te behouden. Dat is maar één voorbeeld waarom we vinden dat het Gemeentefonds eens moet worden bekeken op de effecten ervan en moet worden gekeken of het nog wel aangepast is aan de hedendaagse noden en de hedendaagse richting waarnaar de gemeenten evolueren.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik begrijp de reactie van de heer De Loor op het amendement niet helemaal, maar ik probeer het even toe te lichten om duidelijkheid te verschaffen.

In het origineel decreet van 2002 is inderdaad een beetje een vreemde manier van werken geslopen, die nu moet worden aangepast om negatieve effecten te vermijden. Men heeft daar een vijftal categorieën toegepast. De eerste categorie betrof alle gemeenten met 200.000 inwoners of meer. Dat zijn de facto Antwerpen en Gent. De tweede categorie betrof gemeenten of steden met 100.000 tot 200.000 inwoners. Dat is Brugge. Bij de derde categorie werd niet meer het aantal inwoners als criterium gebruikt, maar werden nominatim een aantal steden opgenoemd, waaronder Leuven.

En nu is het zo dat Leuven – waarschijnlijk, want er is natuurlijk geen zekerheid over – de komende maanden of jaren de kaap van de honderdduizend inwoners zal

overschrijden, waardoor het ook in de andere categorie terechtkomt, waardoor de gelden die werden toegewezen, gesplitst moeten worden. Om dat te vermijden – want dan zou Brugge natuurlijk een deel van zijn inkomsten verliezen – is er een extra categorie gecreëerd voor Leuven. Op die manier krijgt het ook de 6,6 miljoen euro waar het recht op heeft zonder dat een andere stad of gemeente iets verliest.

De zekerheid waar de heer De Loor naar verwijst, heb ik misschien niet begrepen, maar als u zekerheid wilt dat het amendement effectief in werking treedt, dan moet u de Leuvenaars ervan overtuigen om veel kindjes te maken. Pas als er honderdduizend inwoners zijn, zal dit in werking treden.

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

Renaat Landuyt (sp-a): Dank u voor de uitleg, mijnheer Diependaele, en vooral voor de goede intenties die staan in de verantwoording van het amendement. Ik denk dat men hier een goede oplossing heeft gevonden voor een probleem dat alle gemeenten kan overkomen, gelet op het feit dat die honderdduizend inwoners bijna bereikt zijn in Leuven. Ik weet dat men daar alle inspanningen gedaan heeft om dat te bereiken.

De oplossing lijkt mij zeer goed, maar er zijn twee punten die meer controle of een dubbelcheck zouden kunnen vragen. Dat is het feit dat het Stedenfonds dat extra bedrag van 6 komma zoveel miljoen euro zal krijgen, en dat zal moeten blijken uit de begroting en de rekening. Dat kunnen we in het kader van dit ontwerp van decreet niet doen, maar ik veronderstel dat in de verantwoording de waarheid staat en niet zomaar beloftes. Dit punt zal dus wel zo zijn.

Het tweede punt dat voor iedereen belangrijk is, is de aanpassing van de wegingspercentages. Men heeft die moeten aanpassen gelet op het feit dat de pot groter wordt. Dat betekent bijvoorbeeld voor Brugge dat het niet meer 1,6 is maar 1,5956. Dat betekent dat de percentages overal tot vier cijfers na de komma zijn herleid. Dat zal nog wat berekening vragen om iedereen gerust te stellen. U zult nog een Exceldocument nodig hebben om iedereen super gerust te stellen. Zoals het er nu uitziet, ga ik mij met frustratie onthouden – ik zou het veel liever direct goedkeuren – vanwege die onzekerheid, ook bij alle andere gemeenten, die ontstaan is door deze goede operatie.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Ik deel als Leuenaar zowel de dankbaarheid als de onzekerheid van de burgemeester van Brugge. Ik denk dat dit inderdaad wel een mogelijk goede oplossing is voor een reëel probleem, waarvoor dank, ook namens de burgemeester van Leuven. Zoals u weet, heb ik zijn nummer, ik heb hem daarstraks gebeld toen ik dit amendement ontving. *(Opmerkingen)*

Toen ik hem belde, was hij er wel. Toen u hem belde – als u dat inderdaad gedaan hebt – moet hij er niet geweest zijn, want hij viel uit de lucht. *(Opmerkingen)*

Hij had tranen in zijn ogen van dankbaarheid natuurlijk, maar dat neemt niet weg dat het toch een beetje een eigenaardige methode van werken is, collega's van de meerderheid, alle dankbaarheid ten spijt, en ook heren en dames ministers. Het is eigenaardig dat men een dergelijke oefening, die misschien terecht is, die waarschijnlijk terecht is, die misschien goed is, die waarschijnlijk goed is, doorvoert zonder met de betrokken steden – noch met de burgemeester, noch met de gemeentesecretaris, noch met wie dan ook – enig overleg te plegen. Blijkbaar is dat er niet geweest.

Dat vind ik jammer; dat zal ons niet tegenhouden om blij te zijn wanneer dit wordt goedgekeurd – we gaan ons in eerste instantie onthouden – en wanneer

blijkt dat het correct is en op een goede manier gebeurt. Laat ons dat even afwachten.

Ik wil er nog op wijzen, mijnheer Diependaele, dat de groei van de bevolking in Leuven niet alleen te danken is aan het feit dat de Leuvenaars zo vruchtbaar zijn, maar natuurlijk ook aan het feit dat waar socialisten besturen, mensen graag willen zijn. *(Applaus. Gelach)*

De voorzitter: Mijnheer Parys, u bent ook gelukkig?

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik ben zeer gelukkig. Ik ben ook heel blij te horen dat de collega's van sp.a dit ook een goede oplossing vinden. Ik heb zelfs woorden van dankbaarheid gehoord, dus dat stemt me gelukkig. Collega Tobback, ik kan u verzekeren dat er misschien niet heel veel overleg is geweest met de huidige burgemeester van Leuven, maar met alle andere, toekomstige ... *(Opmerkingen van Bruno Tobback. Rumoer. Applaus)*

Die waren hier wel sterk bij betrokken. Ik denk dat ook alle collega's van de meerderheid hebben overlegd met het Leuvense schepencollege.

Collega's, dit is een goede oplossing. Dat is het niet alleen voor Leuven, wat natuurlijk zeer belangrijk is in dezen: 6,7 miljoen euro is inderdaad heel veel geld, en daarmee kan worden geïnvesteerd in dingen die broodnodig zijn in Leuven, zoals in het woonbeleid. Het is echter ook een goede oplossing voor alle andere steden en gemeenten. Ik heb collega Landuyt daarjuist als burgemeester van Brugge horen zeggen dat hij blij is dat zijn stad er niet op achteruit gaat. Het lijkt me toch belangrijk te onderstrepen dat in budgettaire heel krappe en moeilijke tijden minister Homans erin is geslaagd, samen met haar collega minister Tommelein, om extra geld vrij te maken voor die steden en gemeenten. Collega De Meulemeester heeft daarjuist gezegd dat het de eeuw van de stad is. Wel, voor Vlaanderen is dat niet zomaar een slogan. We passen die ook toe. We zorgen ervoor dat er extra geld is. We reduceren de planlast. Het verbaast me dan ook dat de collega's van sp.a wel dankbaar zijn maar zich gaan onthouden bij een stemming die zo belangrijk is, niet alleen voor Leuven, dat erop vooruitgaat, maar voor alle andere steden en gemeenten, die er niet op achteruit gaan, wat wel zou zijn gebeurd als we niets zouden doen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Mijnheer Parys, ik wil u toch even waarschuwen dat u misschien beter niet al te vaak zegt er nu al zeker van te zijn de volgende burgemeester van Leuven te worden, want misschien komen mensen dan niet en dat gaat de stad veel geld kosten. *(Gelach)*

Dat zou ongelooflijk jammer zijn.

Verder vind ik het ook een beetje eigenaardig, maar een bijkomende reden om toch ongerust te zijn, dat men binnen de regering blijkbaar inderdaad mekaar consulteert en met u daarover praat, maar niet met de bevoegde bestuurders in die betrokken steden. Ik neem aan dat u dat zo niet hebt bedoeld, maar het klonk als een heel eigenaardige manier van werken. *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans)*

Minister, wij willen die heel graag, maar nogmaals, we willen heel zeker en heel duidelijk hebben dat dit past in een goed, gestructureerd beleid waar iedereen beter van wordt en niet de ene ten koste van de andere. Dat is wat de stad Leuven zelf ook altijd heeft gevraagd. Nogmaals, ik ben er redelijk zeker van dat

deze discussie misschien zelfs niet nodig was geweest indien men de kleine moeite zou hebben gedaan om daar vooraf even over te praten. Ik zie immers echt niet in waarom dit een zaak van meerderheid en oppositie had moeten zijn, zeker niet wanneer het gaat over twee steden met een burgemeester die inderdaad tot de oppositie in Vlaanderen behoort. Dan hadden we allemaal samen blij kunnen zijn.

Lorin Parys (N-VA): Collega Tobback, u weet dat wij vorige week hebben bekendgemaakt hoe wij naar de verkiezingen gaan. Inhoudelijk hebben we gezegd dat het tijd is dat er opnieuw wordt geluisterd. Ik denk dat u net hebt onderstreept waarom het belangrijk is dat men van bestuursploeg wisselt, want ik heb helemaal niet gezegd dat ik zeker de volgende burgemeester van Leuven zal zijn, wel dat er met de huidige burgemeester van Leuven misschien niet tot in de puntjes is overlegd over het amendement dat vandaag voorligt en dat ons allemaal wel zeer gelukkig en blij maakt.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Ik wilde bijna bij wijze van persoonlijk feit medelen dat ik en anderen natuurlijk wel degelijk zijn geconsulteerd. We laten alles in het midden. Ik wil als Leuenaar echter gewoon mijn dank uiten tegenover de Vlaamse Regering, punt aan de lijn. Dit is een situatie die mooi en op een correcte manier wordt rechtgezet. U weet dat we als Leuenaars altijd hebben gevonden dat we toch wel wat misdeeld waren omdat de studenten niet werden meegeteld. Dit wordt nu op een andere manier gedaan, maar die aanpassing verdient alleen maar een dikke merci uit Leuven, wars van alle partijgrenzen.

Collega Tobback, als het gaat over de vruchtbaarheid en het bevorderen van een groter bevolkingsaantal, dan denk ik dat we de Leuenaars gaan oproepen om toch hun best te doen, want als we er volgend jaar in slagen, dan komt er geld in het laatje. Ik zou aan nonkel Louis dus willen vragen om een persconferentie te doen en als laatste boodschap aan zijn onderdanen te zeggen dat ze hun best moeten doen omdat er geld zit aan te komen, voor het algemeen belang van Leuven.

We kunnen er eens om lachen, maar de realiteit is dat dit amendement een heel dikke merci verdient aan de Vlaamse Regering in het algemeen en aan de minister van Binnenlands Bestuur in het bijzonder. Dank u wel, mevrouw Homans. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ook ik ben van Leuven, en ik voel me op het ogenblik een beetje in de Leuvense gemeenteraad. Ik denk niet dat we hier de gemeenteraadsverkiezingen voor de stad Leuven moeten voorbereiden. Uiteraard waren wij collega's van de meerderheid op de hoogte van de voorbereiding van dit amendement. Ik heb ook de schepen van Financiën van de stad Leuven daarover op tijd ingelicht. Hij had er nog enkele opmerkingen bij. Het kan altijd meer zijn, maar ik denk dat hier inderdaad een serieuze geste wordt gedaan in budgettaire krappe tijden. Ook in de CD&V-fractie leeft een grote eensgezindheid om dit amendement goed te keuren en een grote dankbaarheid. Als Leuven inderdaad boven de 100.000 inwoners groeit, dan staan we als universiteitsstad voor bijzondere uitdagingen, en elke euro meer die we kunnen krijgen, zal dan zeer welkom zijn. Dank u wel ook vanuit CD&V.

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

Jan Durnez (CD&V): Puur informatief wil ik het volgende meegeven. De studenten tellen zeer behoorlijk mee in de verdeelsleutel van het Gemeentefonds, en de universiteitsstudenten des te meer.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik wil eerst even inpikken op de laatste opmerking. Ik kan me vergissen, maar studenten tellen alleen maar mee als ze ook officieel in de stad gedomicilieerd zijn en in het bevolkingsregister staan ingeschreven. Wat u beweert, mijnheer Durnez, was misschien ooit wel zo, maar is in elk geval momenteel niet meer van toepassing.

Ik ga me niet uitlaten over de vruchtbaarheid van de mensen uit Leuven of Brugge. Dat moet u maar onder elkaar uitmaken. Misschien komen er nog mooie kindjes van.

Mevrouw Pira heeft het in haar verslag ook goed verwoord: dit decreet gaat eigenlijk over een zuivere integratie van het Stedenfonds in het Gemeentefonds. Ook de groeivoet van beide fondsen is behouden. De groeivoet van het Stedenfonds is om en bij de 5 miljoen per jaar, die van het Gemeentefonds 84 miljoen.

Mijnheer De Loor, in de commissie heb ik al geantwoord op de commentaren van de Raad van State, en ik ga dat niet allemaal overdoen. Wel vind ik het vreemd dat u het amendement een reparatie noemt. Dat is het helemaal niet, want het wordt vandaag als één geheel, samen met de rest van het ontwerp, goedgekeurd. Het zou een reparatie zijn, als we vandaag het decreet zouden goedkeuren, zonder het amendement, om dan over twee of drie maanden met een nieuw ontwerp aan te komen om deze aangelegenheid te regelen.

Wat is er gebeurd? De Studiedienst van de Vlaamse Regering had niet gedacht dat de Leuvenaars zo vruchtbaar zouden zijn en had voorspeld dat pas in 2018 de kans zou bestaan dat de kaap van 100.000 inwoners zou worden gerond. Ik weet niet of dat aan Bruno Tobback ligt. Hij is plotseling verdwenen en is misschien plannen aan het smeden in die richting. Dat zou goed zijn voor Leuven. Als de Studiedienst echter zegt dat de piek veel vroeger zal vallen dan in 2018, dan moeten we daarop anticiperen. Daarom hebben we dit amendement ingediend en hebben we niet gewerkt met een apart, nieuw decreet, want dan zouden we misschien te laat komen.

Mijnheer Landuyt, misschien heb ik u verkeerd begrepen. Ik kijk dus eerst even in uw richting. Hebt u gezegd dat u zich zult onthouden? Ik heb gehoord waarom, maar zegt u maar gewoon ja of nee, dan kan ik mijn redenering afmaken.

Renaat Landuyt (sp·a): U bent niet de enige die me verkeerd heeft begrepen, dat gebeurt nog.

Minister Liesbeth Homans: Mijn vraag is simpel. Zult u zich bij de stemming onthouden? Verder wil ik niet aan de vruchtbaarheid van Brugge raken. Zult u zich onthouden?

Renaat Landuyt (sp·a): Ik wil u nog in spanning houden. We hebben alleen een ernstig debat als we de argumenten voor en tegen kunnen vernemen.

Minister Liesbeth Homans: Dan zal ik mijn redenering afmaken.

Zeker voor de collega's van Brugge, wat ook hun stemgedrag zou zijn: weet wat de gevolgen zijn als we dit amendement, dat de heer Diependaele goed heeft toegelicht, niet bij het decreet voegen. Er zijn verschillende categorieën in het Gemeentefonds. Ik beperk mij tot de eerste drie, die van belang zijn in dit debat. Een eerste categorie bestaat uit de steden met meer dan 200.000 inwoners. Die staan niet nominatief vermeld in het decreet van 2002. We weten allemaal wel over welke steden het gaat. In een tweede categorie zitten de steden die tussen de 100.000 en 200.000 inwoners hebben. Die staan ook niet nominatief vermeld

in het decreet. Het nominatief vermeld zijn in categorie 1 en 2 van bepaalde steden is belangrijk. Het gaat in casu over Brugge. De overige tien centrum-steden behoren tot categorie 3. Die staan wel nominatief vermeld.

Collega's van Brugge, als u dit amendement niet goedkeurt, wat natuurlijk uw volste recht is, betekent dat concreet dat als Leuven de kaap van 100.000 inwoners overschrijdt, Brugge de helft van zijn middelen zal moeten afstaan aan Leuven omdat Leuven in twee categorieën zal terechtkomen, namelijk categorie 3 waar het nominatief in vermeld staat en categorie 2 vanwege het feit dat het meer dan 100.000 inwoners heeft.

Ik kan mij niet voorstellen dat mensen uit Brugge, of van waar dan ook, in dit parlement dit een eerlijke situatie zouden vinden. Ik denk dat het zou getuigen van enige verantwoordelijkheidszin en van behoorlijk bestuur om daarvoor te stemmen.

Die 6,7 miljoen euro wordt uitgekeerd op het moment dat de kaap van 100.000 inwoners is bereikt. Dat geld komt uit de algemene middelen, niet uit de pot van het Gemeentefonds of het Stedenfonds. Geen enkele stad of gemeente zal moeten inleveren voor de 6,7 miljoen euro die Leuven extra zal krijgen. Ik ben mijn collega's in de Vlaamse Regering dankbaar voor die bijkomende 6,7 miljoen euro. Dat was niet evident in tijden van budgettaire krapte.

Renaat Landuyt (sp-a): Minister, ik wil u geruststellen. Wij begrijpen heel goed welke operatie hier gebeurt. Daarom heb ik gezegd, maar blijkbaar niet duidelijk genoeg, dat ik het een zeer goed amendement vind, wat de intenties betreft. We hopen dat het allemaal goed in orde is. We vragen enkel dat er nog een paar berekeningen worden gedaan met betrekking tot het wegingspercentage, zodat we daar met zijn allen gerust over kunnen zijn.

Ik zal daar zeker niet tegen stemmen. Als ik zie dat er voldoende stemmen voor zijn, zal ik mij onthouden uit solidariteit met wie zich zorgen maakt over de vraag of de effecten voor iedereen wel degelijk een nuloperatie zullen zijn.

De voorzitter: De heer Somers heeft het woord.

Bart Somers (Open Vld): Ik wil slechts drie korte opmerkingen maken, uit schroom om mij te moeien in een debat dat zo gunstig kan uitvallen voor een stad die stroomopwaarts op de Dijle ligt. Mocht ik het bericht krijgen van een regering dat de regelgeving voor mijn stad ten gunste wordt gewijzigd, waardoor ik geen middelen verlies zoals de regeling was, maar mijn financiën veilig worden gesteld, dan zou ik rechtstaand applaudisserend 'ja' stemmen. Ik zou geen andere houding kunnen aannemen.

Minister, mocht de regering nu de kracht vinden om de volgende stad in omvang, dus de vijfde stad van Vlaanderen een cadeau te geven, dan hoeft u mij daar op voorhand niet van te verwittigen. U moet dat gewoon doen. Ik zal daarover zeer enthousiast zijn en ik zal geen 'ifs and buts' lanceren, maar ik zal dansen van vreugde en met de rest van mijn schepencollege hier binnenkomen om de Vlaamse Regering te bedanken. Ik zal opnieuw rechtstaand applaudisserend 'ja' stemmen.

Ik ben heel blij voor Rik Daems, als toekomstig burgemeester van Mechelen ... *(Opmerkingen. Hilariteit. Applaus)*

Ja, toekomstig burgemeester Daems van Leuven kan met een heel schone lei beginnen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 898/1)

– *Artikel 1 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot invoeging van een artikel 1/1. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 898/3)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

Er is een amendement op artikel 2. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 898/3)

De stemmings over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 3 tot en met 8 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot vervanging van artikel 9. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 898/3)

De stemmings over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Wilfried Vandaele, Willem-Frederik Schiltz, Bruno Tobback en Johan Danen betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid
– 992 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Robrecht Bothuyne bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, ik vraag de behandeling bij hoogdringendheid van een voorstel van resolutie betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid.

De voorzitter: Wij zullen ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de tijdelijke werkervaring, het regelen van stages en diverse bepalingen in het kader van de zesde staatshervorming
– 922 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de tijdelijke werkervaring, het regelen van stages en diverse bepalingen in het kader van de zesde staatshervorming.

Ik wijs de vergadering op de reflectienota die mevrouw Yasmine Kherbache en de heren Rob Beenders en Bart Van Malderen hebben ingediend.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Kherbache, verslaggever, heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, beste collega's, het ontwerp van decreet werd besproken in de commissievergadering van 27 oktober 2016. Minister Muyters heeft de essentie van het ontwerp van decreet toegelicht. Volgens hem is het meest essentiële het feit dat werkervaring als methodiek wordt beschouwd. Werkervaring op een reële werkplek blijkt voor vele werkzoekenden een van de beste manieren om een echte job te vinden. Ook wie weinig of niet heeft gestudeerd, krijgt door werkervaring de kans om talenten en competenties op te bouwen op korte of iets langere termijn. Deze mensen kunnen dan doorstromen naar een job in het normale economische circuit (NEC). Het instrument is dus gericht op doorstroom naar het NEC.

In de bespreking hebben de verschillende fracties hun opmerkingen geformuleerd.

Yasmine Kherbache stelt dat er lang werd uitgekeken naar het ontwerp van decreet. Ook naar aanleiding van de gedachtewisseling over de conceptnota over tijdelijke werkervaring werd dat benadrukt. In het kader van de hervorming van de doelgroepmaatregelen werd tijdelijke werkervaring als een oplossing gezien voor wie in het doelgroepenbeleid uit de boot viel: de langdurig werkzoekenden. Sp.a wees er herhaaldelijk op dat de aanwerving van de langdurig werkzoekenden niet duurder mocht worden. Minister Muyters antwoordde dan steeds dat dit zou worden opgevangen in het kwalitatieve luik van het doelgroepenbeleid en de tijdelijke werkervaring.

Sp.a heeft drie algemene opmerkingen bij het ontwerp van decreet. Ten eerste zorgt de hervorming niet voor de beoogde vereenvoudiging. Ten tweede is er geen afstemming tussen de verschillende maatregelen en met de verschillende beleidsdomeinen, zoals Sociale Economie. Ten derde wordt niet in een alternatief voorzien voor de maatregelen die worden geschrapt.

Yasmine Kherbache zegt dat er, wat de beoogde vereenvoudiging betreft, een vernieuwde werkervaring wordt gecreëerd. Dat is een nieuwe deur in het traject naar werk. Daarachter blijft een hele doolhof bestaan met een hele rist aan instrumenten: stages, individuele beroepsopleiding, artikel 60, enzovoort. Er is derhalve geen sprake van vereenvoudiging. De hervorming wordt mooier voorgesteld dan ze in werkelijkheid is. Sp.a acht een bijsturing van de verschillende instrumenten noodzakelijk om de doelmatigheid ervan te verhogen. Minister Muyters had de doelmatigheid van de maatregelen in het kader van het voorliggende ontwerp van decreet tegen het licht moeten houden. Ook de sociale partners vroegen dat, maar er wordt op geen enkele manier bijgestuurd. De sp.a-fractie is voorstander van werkervaring als instrument, maar minister Muyters heeft de kans gemist om het op een eenvoudige manier te organiseren.

Ten tweede is er geen of onvoldoende afstemming met andere beleidsdomeinen, zoals Sociale Economie.

Ten derde werd de voorliggende hervorming herhaaldelijk aangekondigd als een alternatief voor maatregelen die intussen werden geschrapt.

De minister heeft het budget voor Activa – dat erop gericht is de aanwervingskost voor langdurig werkzoekenden te verlagen, als incentive om hun herintrede te vergemakkelijken – gebruikt voor een competentieversterkend beleid. Op zich is competentieversterking uiteraard een goede maatregel, maar tegelijk wordt de

aanwerving van langdurig werkzoekenden veel duurder. De minister is de eerste minister van Werk die de aanwerving van die doelgroep fors duurder maakt. Met de nieuwe bevoegdheid inzake doelgroepmaatregelen doet de minister volgens Yasmine Kherbache het omgekeerde van wat men zou verwachten. De maatregelen op federaal niveau compenseren hoegenaamd het verschil niet.

Tegenover de afschaffing van de jongerenbonus wil de minister extra begeleiding inzetten. Intensieve begeleiding van jongeren betwist niemand, maar de minister vergeet dat met de Activamaatregel ongeveer 10.000 langdurig werkzoekenden aan de slag konden in een effectieve job waarmee ze pensioenrechten en socialezekerheidsrechten konden opbouwen. Die maatregel wordt geschrapt en vervangen door het aanbod van een maximum tweejarig traject voor die groep. Yasmine Kherbache is het ermee eens dat Activa alleen de langdurige werkloosheid niet kan wegwerken en dat competentieversterking nodig is. De finaliteit is de stap naar het normaal economisch circuit kleiner te maken, maar de minister haalt een belangrijke trede weg. Van de werkgevers wordt meer begeleiding verwacht tijdens het tijdelijkewerkervaringstraject. Zij vragen daarom ook in een stimulans te voorzien en vragen een aanwervingspremie, waarover er vandaag geen duidelijkheid is. Er is ook onduidelijkheid over de rechten en plichten van de werkzoekende. Ten slotte merkt ze op dat het opschorten van de degressiviteit van de werkloosheidsuitkering zodra een werkzoekende een traject aanvat, een cruciaal punt is dat nog uitgeklaard moet worden.

Rob Beenders wil het hebben over de groep werkzoekenden die door de voorliggende hervorming uit de boot dreigt te vallen. Met de verschillende ministers, bevoegd voor arbeidsmarktbeleid en -activering, is het oppassen dat er geen verschillende snelheden ontstaan. De puzzel om mensen zo snel mogelijk op de juiste plaats aan het werk te krijgen, moet de Vlaamse Regering samenleggen, stelt Rob Beenders, en dat gebeurt vandaag niet. De voorliggende hervorming focust op de groep werkzoekenden die, na een korte werkervaring, op eigen kracht en op korte termijn de stap naar betaald werk kunnen zetten. Dat is de groep waarvoor de minister van Werk een beleid wil voeren. Zijn beleid mag echter niet met zich meebrengen dat andere mensen die vandaag wel actief zijn uit de boot dreigen te vallen of voor een deur komen te staan die gesloten blijft. Rob Beenders meent dat dit voor een grote groep mensen wel degelijk het geval zal zijn als het ontwerp van decreet wordt goedgekeurd. Ze zullen niet terechtkunnen in een traject waar ze eerder wel mogelijkheden in hadden.

De deur van de sociale economie stond twee jaar op slot. Er is nu al een wachtlijst van ongeveer 32.000 mensen die wachten op een plaats in de sector, volgens VDAB. Er komt een groeipad van 500 jobs, en dat is een kleine stap vooruit, erkent hij, maar die maatregel blijft beperkt als de groep van wachtenden door de hervorming almaar blijft groeien. Er is ook geen perspectief voor de anderen die niet terechtkunnen bij een maatregel van tijdelijke werkervaring. Ze komen op de wachtlijst terecht en moeten nog langer wachten op activering.

Er is bovendien ook nog geen oplossing voor de groep mensen die richting arbeidszorg worden gestuurd. Rob Beenders zegt dat er nog altijd onduidelijkheid is over een kwalitatief kader voor de tijdelijke werkervaring. Kwalitatieve begeleiding is nochtans essentieel voor de werkzoekende, maar net zo goed voor de werkgever die zijn werkvloer ter beschikking stelt.

Hij merkt op dat de RSZ-korting voor de tewerkstelling in het kader van artikel 60 wordt opgeheven. De minister wil die compenseren met een subsidie voor de begeleiding van trajecten tijdelijke werkervaring. Het schrappen van de RSZ-vermindering kan volgens de minister gecompenseerd worden via de doelgroepmaatregelen, maar de OCMW's zijn ter zake beperkt en kunnen niet van alle maatregelen van het doelgroepenbeleid gebruikmaken.

De langdurig werkzoekenden, vaak de doelgroep van de artikel 60-maatregel, vallen volgens Rob Beenders dan helemaal uit de boot. Hoe zal de minister daaraan tegemoetkomen?

Bart Van Malderen wil de aandacht vestigen op enkele hiaten in het ontwerp van decreet. De uiteindelijke werkervaring is het paradepaardje van de minister. Bart Van Malderen wil weten of deze passe-partout wel werkt. De VVSG en de socialprofitorganisaties lieten al horen dat het niet het antwoord biedt dat ze nodig hebben in specifieke dossiers. Het is een belangrijk ontwerp van decreet, maar Bart Van Malderen mist de armoedetoets. Toch heeft wat voorligt onmiskenbaar een invloed op de positie van mensen in armoede. In de Septemberverklaring van 26 september 2016 stelde de minister-president dat het hebben van een job een cruciale hefboom is in de bestrijding van armoede. Het lijkt dan toch evident dat de minister van Werk de voorliggende hervorming ook in dat kader tegen het licht houdt. Het is volgens Bart Van Malderen een gemiste kans en hij vraagt de minister dat alsnog recht te zetten en daarvoor in dialoog te gaan met de betrokkenen.

Een ander hiaat is dat de minister in een aantal toegangen tot de tijdelijke werkervaring voorziet, behalve die voor arbeidszorg. Daarmee ontbreekt de laatste opstap naar werkervaring voor dat deel van de doelgroep die het aankan. Is dat een vergetelheid of een bewuste keuze? De vraag is of de minister dat wil rechtzetten.

Ten slotte wijst collega Van Malderen op de ongerustheid die er leeft op het terrein. De socialprofitsector en de VVSG hebben alarm geslagen. Ongeveer 800 jongeren hebben vandaag in het kader van de jongerenbonus een job. Het gaat om talrijke plaatsen in de publieke buitenschoolse kinderopvang en de publieke dagverzorgingscentra. De doelgroep voor korting wordt geschrapt en dus ook de loonsubsidie die daartegenover staat. De vraag is hoe de minister dat verlies aan plaatsen wil opvangen.

Collega Ronse licht namens de N-VA-fractie toe wat het standpunt is ten aanzien van het ontwerp van decreet. Hij geeft ook een aantal kritische succesfactoren mee om dit ontwerp van decreet te beoordelen. De N-VA-fractie toetst het voorliggend ontwerp van decreet aan drie grote lijnen. Ten eerste moet het gaan om een verdieping en een vereenvoudiging. De kracht van het ontwerp van decreet ligt daarin dat het niet langer uitgaat van kwantitatieve factoren buiten de wil van de werkzoekenden om, maar wel van wat de persoon in kwestie potentieel kan en van wie hij of zij is. Dat vergt een mindswitch en een upgrade bij VDAB. Die opwaardering moet ervoor zorgen dat de mens achter de structuren meer in beeld komt. Dat beschouwt Axel Ronse als een vereenvoudiging. Achter de spreekwoordelijke deur zit inderdaad nog een hele reeks aan typetrajecten. Dat maakt maatwerk mogelijk. De complexiteit wordt opgevangen door wie aan de deur de mensen begeleidt naar het voor hen geschikte traject. Dat is de belangrijkste verdienste van het ontwerp van decreet.

Ten tweede bekijkt de N-VA of het ontwerp van decreet het spectrum aan maatregelen consequent en coherent maakt. Eerdere sprekers vroegen of er overleg was geweest met de andere bevoegde ministers. De N-VA wil weten of het ontwerp van decreet ervoor kan zorgen dat ze elk een rol kunnen spelen en complementair kunnen werken. In plaats van hokjes die elkaar overlappen en in elkaar overlopen waarbij niet duidelijk is wat al dan niet tot de sociale economie behoort en waar mensen al dan niet thuishoren, worden door het voorliggend ontwerp van decreet de speelvelden afgebakend en op elkaar ingehaakt. De lijn is duidelijk en het verhaal is consistent. Waar haalt men het vandaan, aldus collega Ronse, dat er geen plaats meer zou zijn voor de zwaksten op de arbeidsmarkt? Er is volgens Axel Ronse in een maximaal groeipad voorzien. Dat

zal bij de begroting 2017 en de beleidsbrief nog worden besproken. Er wordt door het ontwerp van decreet ook een duidelijke verbinding gemaakt met de OCMW's. Daar zal voortaan op een meer transparante en meetbare manier worden toegeleid. Of mensen nu een leefloon of een werkloosheidsuitkering hebben, verandert immers niks aan hun competenties. Ze moeten mee in het systeem van de tijdelijke werkervaring en het OCMW schrijft mee aan dat verhaal.

Ten derde bekijkt de N-VA de effectiviteit. Beantwoordt de hervorming aan de doelstelling, met name mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar het normaal economisch circuit begeleiden en voor wie niet naar dat NEC kan, een plaats vinden in de sociale economie? Axel Ronse waardeert de oprechte en eerlijke tussenkomst van Yasmine Kherbache omdat die duidelijkheid schept over de ideologische verschillen.

De N-VA stelde bij aanvang van de regeerperiode helder dat ze geen voorstander is van gesubsidieerde jobs en rotsvast gelooft in private tewerkstelling. De fractie gaat ervan uit dat maximaal inzetten op competentieontwikkeling betere resultaten genereert dan subsidies geven. Sp.a wil een en-enverhaal, de N-VA ook, maar dan veel minder uitgesproken. Het en-enverhaal voor de N-VA stoelt op de aangekondigde premie voor langdurig werklozen, die binnenkort nog zal worden toegelicht in de commissie, en de RSZ-verminderingen die helder zijn in het kader van het doelgroepenbeleid. De andere inspanningen moeten voor de fractie van Axel Ronse gaan naar het versterken van de competenties en dus van de mens daarachter.

Van het Activastelsel is het lid overtuigd dat een grondige evaluatie zou uitwijzen dat het minder effectief is en zelfs problemen genereert. Een evaluatie van het voorliggende systeem na verloop van tijd zal aantonen dat het efficiënter is.

Er zijn voor de N-VA ook drie kritische succesfactoren. Een eerste is uiteraard het aantal werkplekken. Om trajecten tijdelijke werkervaring uit te rollen zijn veel en goede werkplekken noodzakelijk. Ten tweede is ook de kwaliteit van de screening cruciaal. Ten derde is er de continuïteit van dienstverlening. De hokjes uit het verleden zijn gecreëerd vanuit goede intenties en de voorstanders beroepen zich ook op systemen zoals de buitenschoolse opvang en de dagverzorging. De N-VA is even bekommerd om de continuïteit daarvan. De partij is het evenwel beu te moeten lezen dat de minister zomaar even 800 mensen opzijzet, terwijl er is voorzien in twee jaar opzeg voor de bedoelde werknemers.

Er verschijnen ook onheilsberichten over het PWA-stelsel, terwijl de huidige PWA'ers gewoon in het systeem kunnen blijven. Miranda Van Eetvelde komt terug op de doelstelling van de tijdelijke werkervaring. Het gaat om werkzoekenden met een grote afstand tot de reguliere arbeidsmarkt en het opbouwen van competenties om hen naar het normaal economisch circuit te leiden. De VDAB-dienstverlening blijft behouden voor alle werkzoekenden, men mag niet doen alsof die verdwijnt. Het systeem van tijdelijke werkervaring is bedoeld voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en bevat instrumenten om hen toe te laten op de werkplek competenties op te bouwen. Dat PWA-jobs zouden wegvallen in de middagopvang van scholen is een voorbeeld van pertinent onjuiste informatie, aldus collega Van Eetvelde.

Sabine Vermeulen stelt dat het beperken van de tewerkstelling tot twaalf maanden voor de werkvloeren in de sociale economie juist een goede maatregel is. Een werkplek in de sociale economie kan een beginpunt zijn om arbeidsattitudes en werkcompetenties aan te leren, maar de werknemers blijven er zitten in een beschermde omgeving. Het opzet van de tijdelijke werkervaring is juist om hen vooruitgang te laten boeken en aan competentieopbouw te doen, waardoor ook de begeleiding kan worden afgebouwd.

Emmily Talpe geeft aan heel tevreden te zijn over het ontwerp van decreet. Het geeft vorm aan een nieuw tewerkstellingservaringsstelsel en beantwoordt aan de nood aan meer maatwerk en het objectief om competentieverwerving te bieden aan werkzoekenden. Het ontwerp van decreet schetst het grote kader en de uitvoeringsmodaliteiten moeten nog worden geconcretiseerd. Dat laat nog vragen open.

Collega Talpe is het alvast met de SERV eens dat het ontwerp van decreet en de uitvoeringsbesluiten zo synchroon mogelijk op elkaar moeten worden afgestemd. Het lijkt haar aangewezen die aanbeveling ter harte te nemen. Ze stelt ook een aantal concrete vragen die in de uitvoeringsbesluiten een antwoord moeten krijgen. Die vragen hebben betrekking op het verloop van de stages, de degressiviteit van de werkloosheidsuitkering, de duurtijd van het traject tijdelijke werkervaring. Nu wordt die vastgelegd op maximum 24 maanden, terwijl de SERV pleit voor een maximum van 18 maanden. Waar ziet de minister het verschil?

Een andere opmerking van de SERV is dat de lange trajecten dreigen te verzanden in een opeenvolging van stages. Hoe wil de minister dat gevaar neutraliseren?

Wat met de concrete modaliteiten van nazorg? Hoe zal de minister de capaciteit van de tewerkstellingshervorming garanderen om de begeleiding in goede banen te leiden?

Emmily Talpe wil ook bijzondere aandacht voor de financiering van de OCMW's voor de begeleiding van artikel 60'ers.

Sonja Claes refereert aan het regeerakkoord waarin wordt vermeld dat de diverse instrumenten zoals gesco, WEP-plus, PWA en artikel 60 in één kader zouden worden opgenomen. De gesco-hervorming is doorgevoerd, WEP-plus is hervormd in 2015, de hervorming van het PWA-stelsel is uit het ontwerp van decreet gelaten maar de artikel 60-maatregel zit er wel in.

Door de gefaseerde uitvoering is het moeilijk het overzicht te bewaren, en dat leidt tot de kritiek dat eenduidigheid ontbreekt voor de parlementsleden maar ook voor de buitenwereld. Het gaat om een kaderdecreet, en de uitvoeringsbesluiten zijn dan van minstens even groot belang, zoals ook door collega Talpe aangegeven. De SERV vraagt uitdrukkelijk dat ook de uitvoeringsbesluiten voor advies worden voorgelegd. Ook collega Claes dringt daarop aan.

CD&V staat achter het ontwerp van kaderdecreet, maar de verschillen met de huidige regeling zullen pas echt duidelijk worden in de uitvoeringsbesluiten. Voldoende werkplekken vinden wordt volgens collega Claes een knelpunt. Het gaat daarbij niet alleen over voorliggend ontwerp van decreet maar ook over andere maatregelen. De werkplekken moeten voor CD&V zo lokaal mogelijk worden georganiseerd. Bovendien is de kwaliteit van de screening van belang. Om een goed beeld te vormen van alle langdurig werklozen en hun maatwerk aan te bieden, is een degelijke inschatting van de capaciteiten essentieel. Hoe wil de minister dat precies aanpakken?

Er zijn ook voldoende overgangsmaatregelen nodig. Die moeten duidelijk worden in de uitvoeringsbesluiten. De aanwervingspremie voor langdurig werklozen is aangekondigd en Sonja Claes rekent erop dat deze maatregel er komt. Ze refereert nogmaals aan de opmerking dat de gefaseerde aanpak eigenlijk zorgt voor onduidelijkheid over het geheel.

Ze sluit zich ook aan bij de opmerking over het belang van de stopzetting van de degressiviteit van de werkloosheidsvergoeding die nu wordt besproken met de federale overheid en geeft ook aan dat er een instrument is uitgewerkt voor laaggeschoolde werklozen die een grote afstand hebben tot het normaal economisch

circuit. Voor degenen die een nog grotere afstand tot de arbeidsmarkt moeten overbruggen – de groep die niet toeleidbaar is of naar de sociale economie gaat – herhaalt Sonja Claes haar eerdere pleidooi voor een even degelijke ondersteuning vanuit VDAB. Ze moeten goed worden begeleid opdat ze de juiste plek vinden.

CD&V is het niet eens met de opmerking van sp.a dat de werkervaringsovereenkomst de zaken bemoeilijkt. De VDAB-consulent heeft een overzicht van de bestaande mogelijkheden en kan de werkzoekende een overeenkomst aanbieden gebaseerd op zijn competenties. Sonja Claes meent dat dit perfect kan werken.

Wat de inkanteling van de artikel 60-maatregel betreft, is collega Claes enthousiast. Ze is van bij het begin een voorvechter geweest van een contract voor artikel 60-werknemers en is blij dat dit nu gebeurt. Er wordt ook een overeenkomst gesloten tussen VDAB en de OCMW's. Voor het eerst krijgen de OCMW's een plaats voor de rol die ze opnemen voor zwakkere medemensen. Ze krijgen die plaats niet naast maar samen met VDAB, en dat is essentieel voor Sonja Claes.

– Wilfried Vandaele, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

Zoals andere leden heeft ook collega Claes signalen ontvangen van op het terrein over de financiering van de OCMW's. Zij gaat ervan uit dat de inkanteling van de artikel 60-maatregel in het stelsel tijdelijke werkervaring voor de OCMW's een budgetneutrale operatie wordt, zoals de minister altijd heeft voorgehouden.

Tot slot geeft ze aan dat CD&V het ontwerp van decreet zal goedkeuren.

Collega Bothuyne sluit zich aan bij de uiteenzetting van collega Claes. Ook hij steunt de voorliggende hervorming. Hij is tevreden met de structurele verankering van de samenwerking en afstemming tussen VDAB en de OCMW's waarover hij de minister in het verleden herhaaldelijk heeft ondervraagd.

Collega Bothuyne wenst ook nog te benadrukken dat er, wat het nieuwe wijkwerken betreft, in het werkveld vragen zijn betreffende de vooropgestelde termijn van 6 maanden, verlengbaar met nog eens 6 maanden. In dit ontwerp van decreet wordt 24 maanden ingeschreven als maximumduur voor een traject tijdelijke werkervaring. Collega Bothuyne pleit ervoor om die 24 maanden ook te hanteren als maximumtermijn voor het wijkwerken. Dat biedt flexibiliteit om te werken op maat van de werkzoekenden en de werkervaringsplaatsen.

Collega Annouri stelt dat het belangrijke ontwerp van decreet voldoende aandacht moet krijgen. Bij de bespreking van de conceptnota in januari 2016 stelde de minister dat vooral de grote lijnen werden aangegeven in de conceptnota en dat nadien de inhoudelijke invulling geconcretiseerd zou worden. Volgens collega Annouri blijft er toch nog heel wat onduidelijkheid bestaan in dit kaderdecreet. Die onduidelijkheden zijn niet alleen punctueel, maar ook algemeen. De doelgroep wordt bijvoorbeeld wel in algemene termen benoemd – werkzoekenden met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt – maar niet echt concreet afgebakend. Het doel is mensen te begeleiden naar een duurzame inschakeling in het normale economische circuit. Niemand kan echter het begrip 'duurzaam' definiëren, volgens collega Annouri.

Voor meer duidelijkheid over specifieke punten is het uiteraard wachten op de uitvoeringsbesluiten. Uit gesprekken op het terrein blijkt dat de terreinwerkers op die uitvoeringsbesluiten wachten, omdat er nu heel wat ongerustheid bestaat en men niet zeker is klaar te zijn voor de start van het nieuwe systeem.

Collega Annouri wijst ook op het risico van een draaideursysteem. Daarbij komt een werkzoekende in een traject terecht voor maximum twee jaar en na het doorlopen daarvan is het niet ondenkbaar dat hij of zij te horen krijgt dat het

daar ophoudt. De werkgever kan dan doorgaan met een nieuwe werkzoekende, die ook weer twee jaar verder kan. Collega Annouri ziet geen garanties op duurzame tewerkstelling, hoe die ook wordt gedefinieerd. Het risico van een draaideureffect is reëel en het design van het ontwerp van decreet zit volgens collega Annouri fout wat dit betreft. Het bevat geen maatregelen om het draaideureffect tegen te gaan.

Collega Annouri geeft ook aan dat er heel veel van VDAB wordt verwacht. Het is niet duidelijk of VDAB klaar is voor de extra inspanningen die van VDAB worden verwacht. Hij stelt een aantal punctuele vragen die te maken hebben met de screening en de toeleiding die VDAB zal moeten doen. In welke mate zijn de medewerkers van VDAB daartoe opgeleid? Zijn er voldoende werkplekken? Komt daar een speciale databank voor? Is er in voldoende monitoring voorzien? Wat met de nazorg voor de werkzoekende?

De termijn van 24 maanden als maximumduur strookt volgens collega Annouri niet met het verzoek van de sociale partners. Hij geeft ook aan dat er een oplossing moet komen voor het opschorten van de degressiviteit van de werkloosheidsuitkering voor degenen die in zo'n traject stappen.

Minister Muylers heeft omstandig geantwoord op de verschillende vragen. Hij is ook tevreden met de grote belangstelling voor het ontwerp van decreet. Het wijst op het belang van het voorliggende ontwerp. Hij geeft ook aan dat de Activa-maatregel en het doelgroepenbeleid, zoals dat in het verleden werd georganiseerd, niet het gewenste resultaat opleverden. Meer middelen heeft de minister niet, en dus werd een deel van het beschikbare budget gebruikt om het anders te doen. Sp.a spreekt van een en-en-verhaal, maar er is onvoldoende geld om het oude beleid voort te zetten en nieuwe maatregelen te nemen en bovendien leverde het oude beleid onvoldoende resultaten op, zeker voor langdurig werklozen. Een deel van de middelen verschuift dus inderdaad naar werkervaring. De werkervaringstrajecten moeten langdurig werklozen uiteindelijk aan een job helpen. Werkgevers gaan volgens de minister doorgaans uit van de competenties die een kandidaat-werknemer heeft en hechten belang aan zijn of haar werkattitude.

De loonkost en de maatregelen om die te doen dalen zijn belangrijk, maar de minister kent niet veel werkgevers die enkel en alleen mensen aanwerven omdat ze goedkope arbeidskrachten zijn. De loonkost werd niet verhoogd, aldus de minister, en het concept van de doelgroepkortingen blijft bestaan.

De minister neemt het beeld van de toegangsdeur graag mee, maar hij stelt dat er geen doolhof achter zit. Het gaat niet om een ongeordende boel instrumenten achter een unieke toegangsdeur. De langdurig werkloze bekijkt samen met de VDAB-consulent hoe ze binnen de twee jaar via de beschikbare instrumenten werkgelegenheid kunnen realiseren. Welke instrumenten kunnen worden ingezet, is van ondergeschikt belang. En soms zal het traject ook minder dan twee jaar duren.

Uiteraard zal niet iedere werkzoekende hetzelfde traject doorlopen, want het gaat om maatwerk. Daarom wordt ervoor geopteerd om een traject van maximum twee jaar op te zetten en in functie van het individu te werken.

Voor de screening en het bepalen van welke werkzoekende mag starten en welke niet, vertrouwt de minister op de consultants van de VDAB. Uiteraard worden de maatregelen gemonitord.

De toeleiding en de screening kan ook gebeuren door het OCMW of door partners van de VDAB, met de nodige kwaliteitsgaranties. De aanwervingspremie voor langdurig werklozen werd toegelicht. Er is in een opstap voorzien van 10 miljoen euro die bij de behandeling van de begroting 2017 kan worden besproken.

Minister Muyters begrijpt heel goed de opmerking van Sonja Claes over de gefaseerde aanpak en de onduidelijkheid die daaruit voortvloeit. De gefaseerde aanpak was echter nodig om tot een goed eindresultaat te komen. Alle hervormingen in één beweging doorvoeren, zou niet gelukt zijn, aldus de minister. Stap voor stap vooruitgang boeken, is de werkwijze die de minister wenst te hanteren.

Wat betreft de praktische modaliteiten bevestigt de minister dat de uitvoeringsbesluiten worden uitgewerkt en dat hij ze voor advies zal voorleggen aan de SERV.

Wat het stopzetten van de degressieve tijd van de werkloosheidsuitkering betreft voor degenen die in een traject stappen, is het overleg lopende met het federale niveau. De begeleiding van langdurig werkzoekenden is een traject naar werk over een periode van maximum twee jaar. De minister wil de opstart van die maatregel niet on hold zetten en wachten op een beslissing van de federale overheid. De minister vindt het wel opportuun om die degressiviteit op te heffen. De eerste gesprekken daarover lopen nog steeds, maar dat is geen reden voor uitstel. Het zou, aldus de minister, niet wijs zijn met deze nieuwe regelgeving te wachten op de federale overheid.

In verband met de afstemming met sociale economie en het welzijnsdomein geeft de minister aan dat het ontwerp van decreet zich richt op de werkzoekenden die via tijdelijke werkervaring in een termijn van twee jaar of minder naar het normale economische circuit kunnen doorstromen. Indien blijkt dat het na doorstroming niet lukt, dan kan die persoon eventueel terug naar het systeem van tijdelijke werkervaring. Blijkt de afstand te groot, dan kan men terecht bij de sociale economie of bij welzijn. Met de ministers bevoegd voor Sociale Economie en Welzijn is wel degelijk overleg gepleegd. De discussie is niet eenvoudig, maar op korte termijn moeten afspraken kunnen worden gemaakt. Op basis daarvan kan een visie worden ontwikkeld.

Op de vraag over tenders en het kwaliteitskader antwoordt de minister dat tenders nu al worden uitgeschreven en dat het kwalitatief kader geval per geval voor de doelgroep in kwestie wordt bepaald, alsook de voorwaarden die eraan vasthangen.

Minister Muyters gaat verder in op de vraag over de samenwerking met de OCMW's. Er wordt daarop geen besparing doorgevoerd. Het bedrag dat wordt uitgetrokken voor subsidiëring is gelijk aan het bedrag dat werd uitgetrokken voor de RSZ-korting.

In verband met de opmerking van de heer Beenders over het opheffen van de RSZ-korting, stelt de minister dat er voor 55-plussers een premie geldt voor aanwerving of voor het aan het werk houden van mensen uit die groep. Dat is niet het concept van de artikel 60-maatregel. Daarbij is geen sprake van aanwerving of aan het werk houden. De doelgroepmaatregel voor jongeren onder 25 jaar is echter niet uitgesloten.

De beperking tot 12 maanden voor de verhoogde toelage past binnen het concept waarbij de werkzoekende binnen de 2 jaar de stap naar het normaal economisch circuit zet. Sociale economie kan een eerste stap zijn, maar de doelstelling is doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt.

Daarom wordt de verhoogde toelage voor maximum een jaar toegekend, daarna krijgt het OCMW de gewone basistoelage.

De armoedetoets is niet gebeurd en de minister zal die toets ook niet doen omdat er geen plaatsen geschrapt worden, niet in het kader van de jongerenbonus, niet bij de PWA's. Er worden evenmin uitkeringen geschrapt.

Dat het een uitdaging is om in voldoende werkplekken te voorzien, erkent de minister. Het is essentieel dat er voldoende werkervaringsplaatsen zijn. Met

betrekking tot wijk-werken treedt de minister daartoe in dialoog, ook al wordt er door sommige actoren bewust verkeerde informatie verspreid.

– *Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

De database voor werkplekken bestaat al, maar is nog niet volledig. Er moeten nog gesprekken volgen en er zal nog campagne rond worden gevoerd.

De minister sluit zich aan bij het inhoudelijke pleidooi van Axel Ronse voor de voorgestelde hervorming. De belangrijkste kritische succesfactor is voor de minister hoeveel trajecten in een job in het reguliere circuit uitmonden. In dit verband verwijst de minister ook naar de monitoring.

Wat de definitie van 'duurzame tewerkstelling' betreft: de term 'duurzaam' staat volgens de minister niet in de decreetstekst zelf, maar het doel is inderdaad dat iemand langdurig aan het werk kan. Duurzaam staat niet louter gelijk met contracten van onbepaalde duur, want in de IBO-maatregel is er de mogelijkheid om initieel aan te werven met contracten van bepaalde duur.

Er is geen garantie dat de trajecten na twee jaar leiden tot een reguliere tewerkstelling. Maar met een resultaat van bijvoorbeeld 20 procent zou de minister niet tevreden zijn.

Voor artikel 60 is het duidelijk dat het OCMW zelf bepaalt wie daarvoor in aanmerking komt. Budgettair gezien is het een openendfinanciering. Voorts gaat de minister ervan uit dat men binnen VDAB zo veel mogelijk de middelen vrijmaakt voor wie de trajecten nodig heeft.

Het budget voor de verhoogde toelage voor tewerkstelling in de sociale economie – 34,7 miljoen euro in 2016 – blijft behouden. De financiering van het OCMW is inderdaad open end, maar het budget voor de verhoogde toelage is gesloten. Er is geen contingentering voor artikel 60-werknemers zonder verhoogde toelage, en die komt er ook niet.

VDAB is wel degelijk voorbereid op de hervorming, aldus de minister. Zij voeren vandaag al gesprekken met werkzoekenden. De taak van de bemiddelaars verandert niet fundamenteel, wel de manier van werken. De bemiddelaar doorloopt het traject met de betrokken werkzoekende en doet een aangepast voorstel. Het is een benadering waarin de klant centraal staat, hij wordt op maat geholpen en niet aan zijn lot overgelaten.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache, mag ik u vragen om de replieken een beetje in te korten?

Yasmine Kherbache (sp.a): Ik zal die inkorten, ja. We hebben met onze collega's afgesproken dat we nadien geen uitgebreid debat gaan voeren. We zullen het kort houden.

Herman De Croo (Open Vld): Moet dat woordelijk worden voorgelezen, voorzitter?

Yasmine Kherbache (sp.a): Ik heb het meest geknipt in mijn eigen betogen.

De voorzitter: We hebben het reglement aangepast met de bedoeling om geen verslag meer uit te brengen in de plenaire vergadering. We brengen wel verslag als het over de begroting en de rekeningen gaat, en als er een mondeling verslag moet worden gebracht omdat er geen schriftelijk verslag is en de verslaggever erom verzoekt.

Zo'n uitgebreid verslag dat de leden net zo goed kunnen lezen, is overbodig. Een gedrukt verslag biedt de volksvertegenwoordigers juist de mogelijkheid om op voorhand te bekijken wie wat gezegd heeft. Het hier naar voren brengen, voegt

geen enkele meerwaarde toe aan het debat. Zo kunnen we hier nog heel lang zitten. Ik heb er geen moeite mee om hier tot 10 of 11 uur te blijven, maar een verslag moet iets beknopter zijn en een meerwaarde hebben.

Yasmine Kherbache (sp.a): We zullen de discussie die in de commissie heeft plaatsgevonden, niet opnieuw voeren, voorzitter. Daarom dachten we: laten we volledig zijn in het verslag zodat we dat kunnen vermijden. Uw kritiek is terecht, heel die discussie is al in de commissie gevoerd. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Bon, we zijn tijd aan het verliezen, denk ik.

Ik geef nog de slotbemerkingen. Yasmine Kherbache merkt op dat VDAB eigenlijk al maatwerk hoort te leveren. Door het gebrek aan evaluatie van de bestaande maatregel is deze hervorming een gemiste kans.

De heer Beenders geeft aan dat het belangrijk is en dat we er goed voor moeten opletten dat men de groep die vandaag een zeer grote afstand heeft tot de arbeidsmarkt, een groep die dreigt toe te nemen, niet voor een gesloten deur zouden plaatsen. Men moet er ook op letten niet in denigrerende termen over deze groep te spreken.

De heer Van Malderen geeft aan dat de manier waarop over gesubsidieerde tewerkstelling wordt gepraat afbreuk doet aan de waarden van dat werk. Wat de jongerenbonus betreft, ging het over achthonderd banen die tegemoetkomen aan maatschappelijke noden. Dit afdoen als oubollig is weinig respectvol.

De heer Ronse geeft aan dat het niet de bedoeling is om ten aanzien van die personen en die jobs niet respectvol te zijn. Er wordt nog eens de nadruk gelegd op het belang van de doorstroming naar het regulier economisch circuit.

Collega's, ik probeer samen te vatten. U zult het daarna moeten aanvullen. Axel Ronse deelt ook de bezorgdheid over de sociale economie, maar alles wordt volgens hem ook transparanter met de hervorming: hoeveel hoog-en midden-geschoolden er bij PWA's zitten, hoeveel mensen effectief in de sociale economie thuishoren, dat zou allemaal transparanter worden.

De heer Annouri zegt dat volgens de minister alles glashelder is, maar dat in het kaderdecreet heel veel vragen nog onbeantwoord blijven en er geen afdoend systeem is voor het draaideureffect.

De heer Van Malderen concludeert dat hij vreest dat dit decreet zal zorgen voor een verschraving in plaats van voor vernieuwing. Hij kan zich deels verzoenen met de rechtzetting van de minister wat de gesubsidieerde jobs betreft – dat het niet denigrerend is bedoeld – maar de vraag blijft of het aangereikte systeem wel geschikt is om de bedoelde taken in te vullen en de juiste profielen aan te trekken. De socialprofitsector – werknemers en werkgevers – lijken te denken van niet. De heer Van Malderen roept op om die sector een signaal te geven dat er geen capaciteitsverlies zal zijn in de zorgtaken. Vooraleer het ontwerp van decreet in werking treedt, zou een regularisatie voor de sector kunnen worden doorgevoerd, waardoor de gealloceerde middelen blijvend kunnen worden gebruikt voor de maatschappelijke noden en de werknemers die er nu zijn tewerkgesteld.

Tot slot werd het ontwerp van decreet aangenomen met 12 stemmen voor en 3 stemmen tegen.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Ik wil nog iets zeggen, alleen maar voor duidelijkheid van de werkzaamheden. Ik heb menen te begrijpen dat het uitvoerig

verbaal verslag van mevrouw Kherbache aan een wens van de commissieleden beantwoordde om in de plenaire vergadering het commissiedebat, dat zij zo kundig heeft uitgelegd, niet te moeten herhalen. Is dat juist? Is er dus geen verder debat over wat zij heeft gezegd? Dat heb ik horen zeggen.

De voorzitter: Ik heb dat ook horen zeggen, maar ik zal dat vragen.

De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Sp.a heeft inderdaad een reflectienota opgesteld. Waarom? Omdat we het belangrijk vinden dat we rond deze thematiek zo constructief mogelijk kunnen meewerken en vooral onze visie rond dit ontwerp van decreet duidelijk kunnen maken. Het is niet de bedoeling om ze in detail uit te leggen – de reflectienota is bezorgd aan iedereen – maar het is wel belangrijk, vooral om het debat zo correct mogelijk te voeren, om de essentie van onze visie rond deze thematiek mee te geven.

De zesde staatshervorming was duidelijk en heeft aan de minister heel wat instrumenten gegeven om er vooral voor te zorgen dat er op het vlak van afstemming en vereenvoudiging voor een efficiënter activeringsbeleid kon worden gezorgd vanuit de bevoegdheid die minister Muylers is toebedeeld.

Er waren ook drie ambities die telkenmale op tafel kwamen wanneer aankondigingen werden gedaan of debatten werden gevoerd: afstemming, vereenvoudiging, een efficiënter activeringsbeleid. Daar kan ook sp.a niet tegen zijn.

Helaas stellen we toch vast dat er door dit ontwerp van decreet verschillende snelheden gaan ontstaan. Minister, we stellen vast dat de puzzel die voor een groot stuk door u moet worden gelegd, ook moet worden gelegd vanuit de bevoegdheid Welzijn en de bevoegdheid Sociale Economie. Het is uitermate belangrijk, wanneer een hervorming als deze plaatsvindt, dat er niemand uit de boot valt, zeker niet mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Helaas zien we bij zowel Welzijn als Sociale Economie andere snelheden. We vinden het daarom ook jammer dat de ministers niet hebben samengewerkt om de hervorming die vandaag op tafel ligt, aan de verschillende zijden te kunnen realiseren. We zijn er ook van overtuigd dat, wanneer deze hervorming doorgaat, er een structuur moet komen waarbij de mensen zo snel mogelijk op de juiste plaats kunnen komen, met uiteindelijk één doel: tewerkstelling creëren. Voor de ene is dat met begeleiding, voor de andere zonder. Het doel moet steeds hetzelfde zijn, namelijk werken.

We zijn er ook van overtuigd dat een aantal elementen hadden kunnen worden vermeden, zodat men de zonet door collega Kherbache geschetste discussies in de commissie niet had moeten voeren. Onze reflectienota is duidelijk. We geven in totaal vijf punten die we graag vertaald hadden gezien in het ontwerp van decreet.

Minister, zo zijn we ervan overtuigd dat een coherent arbeidsmarktbeleid cruciaal is als we de doelstellingen willen realiseren die u steeds hebt vooropgesteld en verdedigd.

Ten eerste is er het punt van een basisdienstverlening via VDAB. Werkzoekenden die zelf de stap naar betaald werk kunnen zetten, vinden op eigen initiatief een job en hebben eigenlijk geen verdere begeleiding en ondersteuning nodig. Werkzoekenden die niet op eigen kracht de stap naar betaald werk kunnen zetten, moeten terechtkunnen bij de basisdienstverlening van VDAB. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn en dat daar ook aan wordt tegemoetgekomen in dit ontwerp van decreet.

Als, ten tweede, de basisdienstverlening van de VDAB echter onvoldoende is, dan is er nood aan competentieversterking. Werkzoekenden die naast begeleiding en

bemiddeling nood hebben aan competentieversterking, kunnen terecht in een beroepsopleiding, vorming of training. Een betere afstemming tussen onderwijs en de arbeidsmarkt, alsook een warme overdracht vanuit Onderwijs naar Werk zijn noodzakelijk om van bij de start een competentieachterstand te vermijden.

Ten derde zijn er gerichte doelgroepmaatregelen nodig om tewerkstellingskansen van kansengroepen te verhogen. We zijn er absoluut van overtuigd dat het noodzakelijk is om vooral een doelgroepenbeleid te organiseren gericht op specifieke doelgroepen die oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheidscijfers. We denken hierbij aan laaggeschoolde jongeren, personen met een handicap, ouderen en langdurig werkzoekenden. Dat is nog altijd een groep die door de Vlaamse Regering vandaag niet voorzien is. Binnen deze maatregelen is er volgens ons geen nood aan begeleiding of ondersteuning van de werkzoekende op de werkvloer. De doelgroepmaatregel moet echter voorzien in een tegemoetkoming voor de werkgever ter vermindering van de loonkosten, om zo de aanwervingskansen van die werkzoekenden te bevorderen. Collega's, laten we dan ook eerlijk zijn: de aangekondigde aanwervingsincentive voor langdurig werkzoekenden, waarover het op dit moment ook wederom onduidelijkheid troef is, hoort volgens ons vooral thuis in dat doelgroepenbeleid. De incentive is een tegemoetkoming voor de werkgever, niets meer en niets minder.

Als ten vierde basisdienstverlening en competentieversterking onvoldoende zijn, dan is er volgens sp.a nood aan werkervaring, een tijdelijke werkervaring voor werkzoekenden die niet via begeleiding en competentieversterking, maar wel op korte termijn, van maximaal een jaar, via werkervaring kunnen worden geactiveerd. Op aangepaste werkvloeren met begeleiding krijgen werkzoekenden de kans om ervaring op te doen in reële werksituaties en de competenties en arbeidsattitudes te versterken. Tijdelijke werkervaring bestaat na vereenvoudiging en afstemming uit drie pijlers: voortrajecten in de vorm van een stage voor werkzoekenden die nood hebben aan werkervaring op reële werkvloeren; een werkervaringsovereenkomst voor werkzoekenden die nood hebben aan begeleiding en werkervaring gekoppeld aan competentieversterking op de werkvloer; werkervaring in het kader van artikel 60 voor leefloongerechtigden die nood hebben aan begeleiding en werkervaring, gekoppeld aan competentieversterking op de werkvloer.

Onder de regie van de VDAB wordt een sterk partnerschap met OCMW's en lokale besturen uitgebouwd. De analyses van de VDAB tonen aan dat een grote groep werkzoekenden niet gebaat is met werkervaring, maar absoluut baat heeft bij een aangepaste werkvloer.

Als competentieversterking en werkervaring onvoldoende zijn, dan is er nood aan een sterk sociaal tewerkstellingsbeleid. Werkzoekenden die niet via competentieversterking of werkervaring kunnen worden geactiveerd en die nood hebben aan werkvloerbegeleiding op aangepaste werkvloeren, moeten in de sociale economie terechtkunnen. Die creëert tewerkstelling op middellange en lange termijn. Op dat vlak zijn al heel wat hervormingsstappen gezet, maar ze resulteren niet in een snelheid die naast dit decreet kan worden gelegd. Vandaag zijn er tal van hervormingen aan de gang in wijkwerk en staan we aan de vooravond van de hervorming van de lokale diensteneconomie, die tegen 1 januari 2018 een transformatie zal ondergaan. Daar moeten nog heel wat pijnpunten worden weggerukt zodat het ontwerp van decreet met garantie op succes kan worden afgerond.

Als tot slot sociale tewerkstelling onvoldoende kansen biedt op betaald werk, dan is er nood aan een werk-welzijn-zorgtraject. Werk-welzijn-zorgtrajecten vormen volgens ons het absolute sluitstuk op het activeringsbeleid voor werkzoekenden die door zorg- en/of welzijnsgerelateerde problemen niet of nog niet in staat zijn tot betaald werk.

Voor ons is het cruciaal dat al deze elementen zijn ingevuld of opgestart. Vandaag zien we dat het sluitstuk, de werk-welzijn-zorgtrajecten, maar ook de sociale economie niet volgen. En dan begint u ook nog eens met een screening, minister. Die is natuurlijk noodzakelijk om het verhaal op te starten. Als we ervan kunnen uitgaan dat die screening correct verloopt, dan moeten we eerlijk zijn en vaststellen dat mensen die vandaag in een traject zitten, dat traject na een screening misschien niet meer kunnen volgen, het etiket 'sociale economie' of 'arbeidszorg' krijgen en voor een gesloten deur zullen staan. Precies dat probleem proberen we al maandenlang aan te kaarten. Daarom zijn we er ook niet van overtuigd dat langdurig werklozen hiermee geholpen zullen worden en daarin staan we niet alleen. Vandaag lezen we in De Tijd een artikel dat de kritiek die wij al heel lang geven, ondersteunt. Daarom vinden we het jammer dat het sluitstuk in de hervorming niet werd geoptimaliseerd.

Wij zullen dit ontwerp dan ook niet goedkeuren, minister. Wij betreuren dat en hopen ten zeerste dat u de pijnpunten die we hebben aangegeven in de komende weken met uw collega-ministers zult oppakken, zodat we de puzzel in zijn totaliteit kunnen leggen en mensen die door VDAB worden gescreend en een bepaald etiket krijgen, ook de garantie hebben dat ze op een aangepaste plaats kunnen starten. We willen u en uw collega-ministers daarbij blijven steunen, maar zien helaas dat ook in uw beleidsbrieven heel weinig ambitie wordt getoond.

Tot zover onze reflectienota die aantoonde dat wij als fractie dit verhaal heel ernstig nemen en ons parlementair werk grondig willen doen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Sonja Claes (CD&V): Ik zal het heel kort houden. CD&V zal dit decreet goedkeuren. Het is een kaderdecreet waarin alle elementen vervat zijn. Ik wil hier nog eens herhalen dat wij enthousiast zijn over de inkanteling van artikel 60 in dit decreet Tijdelijke Werkervaring. Wij zullen het met veel enthousiasme goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Een aantal elementen in dezen verdienen bijzondere aandacht: inzetten op meer maatwerk, een doeltreffende activering, dat is de juiste focus. Onze fractie zal dit ontwerp van decreet graag goedkeuren. We hebben een nieuw stelsel van tijdelijke werkervaring (TWE) ter vervanging van diverse bestaande maatregelen. Idealiter konden we de verschillende systemen condenseren in één stelsel, maar theorie en praktijk zijn niet altijd even compatibel. TWE is een huis met meerdere kamers geworden maar met één duidelijke ingang. Werkzoekenden worden aan de voordeur onthaald en deskundig begeleid naar de juiste kamers. Wat voor ons heel belangrijk is, is dat ze ook terug naar de uitgang worden begeleid, wanneer ze klaar zijn voor hun intrede op de reguliere arbeidsmarkt.

Het decreet legt de principes en de marsrichting vast. Het is nu zaak om dat grote kader te concretiseren in de uitvoeringsbesluiten. Aandachtspunten daarbij zijn een degelijke screening, een voldoende aantal werkplekken, een volwaardig totaalpakket wanneer meerdere stages nodig zijn. We moeten ook vermijden dat de degressiviteit van de uitkeringen te lang stil ligt. Een warme overdracht en goede nazorg zijn uiteraard ook belangrijk.

We zijn ons bewust van vragen en bezorgdheden in het veld en rekenen op de minister om hier prioritair op in te zetten en tijdig en duidelijk te communiceren met de betrokken diensten en personen. Vooral de overgang van PWA naar het nieuwe systeem van wijkwerken veroorzaakt onrust. Voor ons moeten TWE en wijkwerken een tandem vormen. De transfer van de PWA-beambten richting

VDAB staat voor de deur en dat doet veel vragen rijzen over de werking van de PWA's tot 1 juli 2017. Er is ook bezorgdheid over de toekomst van de kinderopvang en de busbegeleiding in de scholen.

Minister, u staat onder druk van diverse instanties, met de VVSG voorop, en we hebben alle vertrouwen in u, maar een beperkt uitstel hoeft in voorkomend geval geen taboe te zijn. Een voldragen zwangerschap zou in dezen nog altijd de beste garantie zijn voor een goede start.

Deze hervorming is de juiste weg naar activering. Met dit ontwerp, dat we straks officieel tot decreet zullen stemmen, hebben we het grote kader dat we nadien verder moeten invullen. Het volstaat niet om putten in het wegdek op te vullen, er moet een nieuwe asfaltlaag worden gelegd. Minister ik vraag u om tijdens die werken te voorzien in duidelijke signalisatie, goede communicatie, en waar nodig eventueel in een tijdelijke omleiding.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp·a): Mevrouw Talpe maakt hier een belangrijk opening. Ik zou niet willen dat dit als een detail wordt weggezet. Tijdens de bespreking hebben wij, zoals mevrouw Kherbache daarnet al zei, onze bezorgdheid geuit over de gebruikers, zowel van PWA als van de verschillende systemen die zullen opgaan in het nieuwe systeem van werkervaring. We hebben ervoor gewaarschuwd dat er niet zomaar mag worden van uitgegaan dat het nieuwe systeem past voor wie er vandaag gebruik van maakt en dat je daar wellicht een aantal effecten kunt verwachten die niet altijd positief te noemen zijn: prijsverhogingen, dienstverlening die dreigt weg te vallen en dergelijke meer.

Minister, u windt zich op als ik dit zeg, maar ik stel vast dat mevrouw Talpe hier exact dezelfde bekommernis naar voren brengt. Ze zegt bovendien dat uitstel geen drama hoeft te zijn. Ik vind dit een belangrijk gegeven dat voor de eerste keer vanuit de meerderheid ook zo helder die bekommernis naar voren wordt gebracht. Als u dat uitstel in acht zou nemen, moeten we daarvan misschien gebruikmaken om ook het tweede pijnpunt op te lossen, namelijk de armoedetoets.

Als je een job vervangt door een werkervaring, als je een loon vervangt door een vergoeding bovenop de werkloosheidsvergoeding, kun je toch niet ontkennen dat dit een invloed heeft op het statuut, op het inkomensprofiel van de betrokken werkzoekende of, naargelang hoe je ernaar kijkt, de werknemer? Het lijkt mij evident dat je daar een armoedetoets op zou toepassen. Minister, waarom de opening die mevrouw Talpe heeft geboden niet benutten om zowel het ene als het andere op te lossen?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, zoals afgesproken zal ik namens mijn fractie zeer kort tussenkomen. Ik verwijs naar het uitgebreide en zeer gedetailleerde verslag dat mevrouw Kherbache heeft voorgesteld.

Minister en collega's, mijn fractie zal tegenstemmen. Wij hebben al in de commissie duidelijk gemaakt dat we dit doen omdat er voor de mensen die dit traject doorlopen geen garantie op vast werk achteraf is. Dat is ergens logisch. Maar in dit decreet ontbreekt het ook aan een 'smart design', aan incentives om ervoor te zorgen dat daar wel toe gestimuleerd wordt. Het draaideureffect is nog te groot. De mensen lopen te lang in dit traject en lopen het risico om van het ene traject naar het andere te worden doorgeschoven zonder door te stromen naar het NEC.

Minister, er leeft ook, zoals de collega's al hebben aangehaald, zeer veel onduidelijkheid bij de mensen op het werkveld. Of het nu gaat over de monitoring, de

juiste begeleiding, de nazorg of de begeleiding, er blijven nog heel wat vragen over. Daardoor kunnen wij dit niet mee goedkeuren.

Toch één positief iets: ik sluit mij aan bij de commentaren van mevrouw Claes over de inkanteling van artikel 60. Dat juichen wij zeker toe. Maar dat zal voor ons niet voldoende zijn om dit mee goed te keuren.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik zal een amendement voorstellen dat wij vanuit de meerderheid hebben ingediend op dit decreet, meer bepaald aangaande artikel 9. Daarmee maken wij het mogelijk voor de Vlaamse Regering om in een compensatie te voorzien voor de OCMW's, want de OCMW's zullen ook mensen toeleiden naar werkplekken. Wij voorzien, naast de betoelaging door de RSZ, die in de vorm van een subsidie aan de OCMW's wordt toegekend, voor alle begeleidingstrajecten in een compensatie vanuit de Vlaamse Regering. Dat is meermaals in het verslag aan bod gekomen.

Zeker na het betoog van de heer Van Malderen en de reflectienota die door de heer Beenders werd voorgesteld, kriebelt het bij mij enorm om in te gaan op alle zaken die daarin staan. Maar al die zaken zijn uitvoerig toegelicht in het verslag. Collega's, ik bespaar jullie de herhaling.

Ik wil wel tot slot minister Muyters feliciteren. Dit is een ontwerp van decreet dat de persoon met een afstand tot de arbeidsmarkt voor de eerste keer zeer centraal stelt. Niet de instrumenten, niet de organisaties die deze instrumenten gebruiken staan centraal, wel de persoon met een afstand tot de arbeidsmarkt. Collega's, al wie bekommerd is om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt moet dit ontwerp van decreet en het amendement met grote overtuiging goedkeuren. (*Applaus bij de N-VA*)

Rob Beenders (sp·a): Mijnheer Ronse, mocht u niet zo euforisch geweest zijn, zou ik niet het woord hebben gevraagd. Maar het uitgangspunt zal in de realiteit niet werken. Wat als een werkzoekende na een screening bij de VDAB het etiket krijgt om naar sociale economie te gaan? Hij komt daar terecht op een wachtlijst. Moeten we dan applaudisseren?

Dat is wat u net gezegd hebt. De werkzoekende met een afstand tot de arbeidsmarkt staat centraal. Mocht het groeipad, het afnemen van de wachtlijsten bij sociale economie, de opstart van W² gerealiseerd zijn, dan applaudisseerden wij mee. U gaat er voor zorgen dat mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt voor een gesloten deur komen te staan. Wat doet u dan? Applaudisseren.

Axel Ronse (N-VA): Ik pik die voorstelling van onze appreciatie van dit ontwerp van decreet absoluut niet. We hebben ervoor gezorgd dat sociale economie een bijzonder belangrijke rol krijgt. We hebben dat bovendien aangeklikt op alles wat met tijdelijke werkervaring en werk te maken heeft. We hebben met minister Homans in een groeipad voorzien waar u bijzonder positief over bent geweest tijdens de bespreking van de beleidsbrief Sociale Economie. Het gaat om 2,5 miljoen euro extra. Er is nog nooit zoveel geïnvesteerd in sociale economie als vandaag. Leg mij uit waarop u zich baseert dat we werkzoekenden die naar sociale economie zouden moeten gaan om daar ervaring op te doen, geen plek geven. Hoe kunt u dat hardmaken?

Rob Beenders (sp·a): Ten eerste waren we niet euforisch in de commissie Sociale Economie, maar hebben we de vraag gesteld of er wel effectief een groeipad is. We moeten de antwoorden nog krijgen. Ik hoop dat het zo is, maar in de toelichting bij de begroting staan die vijfhonderd personen niet benoemd als een extra groeipad. Daar staat nog een benaming in die tussen haakjes aangeeft

of het wel of niet een groeipad is. Het is ook niet duidelijk voor wie die juist dient. Dient die voor de lokale diensteneconomie, voor de sociale werkplaatsen alleen of de beschutte werkplaatsen? Dat is nog niet duidelijk.

Ten tweede, het mocht er nog aan mankeren dat er dit jaar geen groeipad komt. U hebt er de afgelopen drie jaar geen gehad. Het wordt hoog tijd dat het er komt. We zouden elke extra job binnen sociale economie toejuichen. Met dit ontwerp van decreet echter zult u ook mensen richting W² sturen, en dat is nog niet opgestart. Wat gaat u doen met die mensen? Die zullen voor een gesloten deur komen te staan. U kunt nu toch niet zeggen dat de snelheid bij Welzijn zal volgen op het voorliggende ontwerp van decreet? Dat is ons grote punt van kritiek. Er zullen mensen na een correcte screening bij VDAB voor een gesloten deur komen te staan.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb de heer Beenders nog altijd niet hard horen maken waarom die mensen voor een gesloten deur zullen komen te staan. Stel dat we hier een status quo zouden hebben en niet zouden overgaan tot een decreet Tijdelijke Werkervaring, dan zouden zeer veel mensen blijven zitten in systemen zoals PWA, terwijl ze eigenlijk, mits tijdelijke werkervaring, mits een goede begeleiding en mits investeren in die mensen, in het reguliere circuit kunnen terechtkomen. Hetzelfde geldt voor sociale economie. Daar zijn bovendien twee tenders vastgelegd en aangekondigd om na te gaan op welke manier we mensen daar kunnen laten doorstromen. De tijden dat men eeuwig in een bepaald statuut of traject zat, zijn voorbij. We investeren in mensen. We investeren in langdurig werkzoekenden en ze zullen naar de arbeidsmarkt worden toegeleid. Dat doet dit ontwerp van decreet.

Sonja Claes (CD&V): Voor alle duidelijkheid: in het voorliggende ontwerp van decreet zit niet de hervorming van PWA. Ik heb mevrouw Talpe horen pleiten om geen overhaaste beslissingen te nemen. Ik steun dat ten volle. In het ontwerp van decreet dat vandaag voorligt, zitten de elementen die we daarnet hebben opgesomd, waaronder ook artikel 60. Over PWA zullen we het de volgende keer hebben

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord

Minister Philippe Muyters: Ik ben eigenlijk heel tevreden met de reflectienota. De pijlers van sp.a komen voor meer dan 80 procent overeen met het beleid zoals we het vandaag voeren, maar er liggen andere accenten. (*Opmerkingen bij Bart van Malderen*)

Als u eerlijk bent, zult u toegeven dat dit effectief zo is.

Er zijn een aantal punten die verschillend zijn. Op die punten verschillen we van mening; het doelgroepenbeleid is daar een voorbeeld van. Die discussie hebben we al tot in den treure gevoerd. We moeten ze niet herhalen.

Er komt inderdaad nog een aanwervingspremie, en dat heb ik ook al herhaaldelijk aangehaald.

Wat we met dit decreet willen bereiken, is wat daarstraks bij de actuele vragen naar voren is gekomen, namelijk dat iemand die jong is, toch al ervaring kan krijgen. Dat kun je met die tijdelijke werkervaring bereiken. Mevrouw Kherbache, we zullen bereiken dat iemand niet in een precair statuut blijft zitten zoals die jongeren dat ook niet wensen. Zij willen dat die tijdelijke werkervaring die ze opdoen, een traject is naar het normaal economisch circuit. U zei daarstraks dat de jongeren dat vragen; wel, ze krijgen het. U zou het dus mee moeten goedkeuren, maar ik begrijp dat dat moeilijk ligt.

We gaan activeren. We gaan de maatregelen terugbrengen tot de essentie waar ze in het verleden voor werden gebruikt, namelijk mensen begeleiden naar het normaal economisch circuit via het opdoen van een werkervaring.

Collega Talpe, u hebt het vooral over de PWA gehad. Collega Claes merkte op dat het hier niet aan bod komt en dat is correct, maar toch wil ik één ding opnieuw herhalen omdat er toch altijd zoveel onrust over is. Ik heb al heel vaak herhaald dat wie vandaag in een PWA-stelsel zit, erin kan blijven. Als hij of zij wil, kan hij of zij een stap verder zetten. We gaan niemand uit het circuit halen die er vandaag in zit. Dat is de reden waarom ik niet inzie waarom ik zou moeten vertragen. Ik ga mijn werk doen. Ik ga met iedereen spreken met wie moet worden gesproken. We zullen er hard aan werken, maar ik ga pas vertragen als dat echt noodzakelijk is en niet omdat er wat onrust is. Er is verkeerde informatie. Ik herhaal: wie in het PWA-stelsel zit, kan erin blijven, ook al wordt hij gescreend en krijgt hij te horen dat hij een stap verder kan zetten als hij dat wenst. Als die persoon dat niet wenst, kan hij in het PWA-stelsel blijven.

Het verslag maar ook de discussie, zowel bij de conceptnota als in de commissie en vandaag, maakt duidelijk dat het over een belangrijke hervorming gaat. Het is een stap om meer mensen dan vandaag via tijdelijke werkervaring naar het normaal economisch circuit te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, ik wil reageren op uw laatste opmerking over preciaire statuten en doorstroming naar duurzaam werk. Het is inderdaad geen verrassing dat we elkaar vinden in alles wat te maken heeft met competentieversterking en intensieve begeleiding. We benadrukken allebei dat dit belangrijk is. Wat wij een ontbrekende schakel vinden, is de stap naar een duurzame job. Die stimulans mag je niet uit het oog verliezen. Vandaar onze kritiek toen u de Activa afschafte voor de langdurig werkzoekenden. Dat zijn geen preciaire statuten, maar dat zijn normale jobs in het normaal economisch circuit waar mensen socialezekerheidsrechten opbouwen en ook werkervaring in echt werk opdoen. Dat is belangrijk voor op je cv. Het is heel anders dan een traject. U mag Activa niet gelijkstellen met een precair statuut, want het zijn echte jobs. U schaft dit af. Om u een idee van de impact te geven: de lastenverlaging als aanwervingsstimulans voor langdurig werkzoekenden vandaag bedraagt ongeveer 121 miljoen euro en de aanwervingspremie die u nu plant, is een opstap van 10 miljoen euro en op kruissnelheid misschien 25 miljoen euro.

Dus ja, dat is een gigantisch groot verschil qua impuls voor die laatste cruciale stap naar een job. Daarom benadrukken we dat er om een efficiënt en effectief beleid te voeren dat uitgaat van werkervaring, de laatste stap naar een job ook nog een stimulans nodig heeft, zeker voor de langdurig werkzoekenden, die toch bijna de helft van de werkzoekenden in Vlaanderen uitmaken.

Minister Philippe Muyters: Om het halfrond niet te vervelen ga ik niet meer zeggen dan dat u in het verslag exact hebt weergegeven waarom ik de activa niet kon behouden.

Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, u zegt dat u daar onvoldoende middelen voor had. Daarom hebt u die verschoven. Maar u had een extra budget via de competitiviteitsenveloppe. U hebt de keuze gemaakt om middelen die nu dienen om mensen naar duurzaam werk te leiden, te verschuiven naar een andere beleidsdoelstelling. Dat vinden wij een verkeerde keuze. U had met de competitiviteitsenveloppe bovendien extra budget gekregen, maar daar hebt u op bespaard.

Minister Philippe Muyters: Neen, mevrouw Kherbache, als u twee weken geleden aanwezig was geweest in de commissie bij de toelichting van de beleidsbrief, dan had u gehoord waarvoor de competitiviteitspremie... Ik heb daar niet op bespaard. Die wordt ingezet in het doelgroepenbeleid en dat heb ik toegelicht in de commissie.

Yasmine Kherbache (sp-a): Inderdaad. Die wordt van nu af aan toegepast, zoals initieel aangekondigd, maar de eerste jaren van de legislatuur hebt u die niet toegepast. Dat waren beschikbare middelen voor begrotingsdoeleinden, maar dat is niet bevorderlijk voor de arbeidsmarkt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 922/1)*

– De artikelen 1 tot en met 8 worden zonder opmerkingen aangenomen.

Er is een amendement op artikel 9. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 922/4)*

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– De artikelen 10 tot en met 36 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Sonja Claes, Lies Jans, Freya Saeys, Griet Coppé, Peter Persyn en Danielle Godderis-T'Jonck houdende wijziging van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, wat de opname door woonzorgcentra van bepaalde personen buiten de erkende capaciteit betreft – 837 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Sonja Claes, Lies Jans, Freya Saeys, Griet Coppé, Peter Persyn en Danielle Godderis-T'Jonck houdende wijziging van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, wat de opname door woonzorgcentra van bepaalde personen buiten de erkende capaciteit betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Franssen, verslaggever, heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Voorzitter, ik probeer het beknopt te houden voor de kwaliteit van het debat.

Op dinsdag 8 november besprak de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin het voorstel van decreet houdende wijziging van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, wat de opname door woonzorgcentra van bepaalde personen buiten de erkende capaciteit betreft.

Hoofdindieners Sonja Claes verwijst naar haar conceptnota voor nieuwe regelgeving over koppels in woonzorgcentra en de hoorzitting hierover. Dit voorstel van decreet creëert een bijkomende decretale mogelijkheid om een zelfredzaam persoon samen met zijn of haar zorgbehoevende partner op te nemen in een woonzorgcentrum, bovenop de capaciteit.

Het voorstel van decreet voert geen verplichting in, niet voor de betrokken persoon en niet voor het woonzorgcentrum. De algemene zaken worden hierbij

geregeld door het voorstel van decreet. Uitvoeringsbesluiten moeten uiteraard voor de concrete uitwerking zorgen. In uitzonderlijke gevallen moet het mogelijk zijn dat de zelfredzame partner gebruikmaakt van de zorg. Als de zelfredzame persoon zelf zorgbehoevend wordt, krijgt die persoon voorrang in het woonzorgcentrum. Na het overlijden van de zorgbehoevende partner kan de zelfredzame persoon nog zes maanden in het woonzorgcentrum verblijven.

Tijdens de algemene bespreking stelde Lies Jans dat dit een reëel probleem is, waarvoor op korte termijn een oplossing moet worden gevonden. Hoewel het de bedoeling is om partners zo lang mogelijk thuis te ondersteunen, kan het voor de niet-zorgbehoevende partner een goede ondersteuning zijn mee te worden opgenomen in het woonzorgcentrum om het in een deel van de mantelzorgtaken te ontlasten.

Collega Saeys is tevreden met het voorstel van decreet en benadrukte de keuzevrijheid, zowel voor het koppel als voor het woonzorgcentrum. Ze pleit er tevens voor om de administratieve lasten te beperken.

Elke Van den Brandt vindt het principe belangrijk dat koppels kunnen samenwonen binnen de ouderenzorg. Toch stelt ze zich vragen bij het initiatief, onder meer over de omschrijving van de doelgroep, de betaalbaarheid en de financiering. Ze merkt op dat zes maanden vrij kort is om een geschikte woning te vinden na het overlijden van de zorgbehoevende partner en komt hierop terug bij de artikelsgewijze bespreking.

Ook Ortwin Depoortere onderschrijft het principe, maar heeft een aantal kanttekeningen over de kostprijs van de hotelkosten en sluit zich aan bij de opmerking dat de administratieve lasten voor de woonzorgcentra zo beperkt mogelijk moeten blijven.

Bart Van Malderen erkent dat een ernstige vraag aan de oorsprong ligt van dit voorstel van decreet, maar heeft een aantal randopmerkingen. Hij maakte zich zorgen over de hoogte van de hotelkosten, de administratieve lasten, de periode van 6 maanden die kan leiden tot veel verplaatsingen op korte termijn. Hij zoekt incentives om het bezoek van de partner te faciliteren binnen het huidige kader en vraagt zich af wat er gebeurt met hulpbehoevende koppels die in verschillende woonzorgcentra verblijven.

Sonja Claes gaat uitgebreid in op de bezorgdheden van de collega's. Ze wijst op de functie van dit voorstel van decreet dat geen afbreuk doet aan de thuiszorg. De sector heeft er zelf op aangedrongen om het idee verder uit te werken.

De administratieve lasten moeten zo beperkt mogelijk worden gehouden. Er moet echter een duidelijke regeling worden uitgewerkt voor de brandveiligheid. Lies Jans sluit zich daarbij aan en stelt dat dit voorstel van decreet een antwoord biedt aan de reële oplossing van de problemen van een beperkte groep.

Bij de artikelsgewijze bespreking was er discussie in de commissie over de verblijfsperiode van 6 maanden in het woonzorgcentra van de zelfredzame persoon na het overlijden van de zorgbehoevende partner.

Sonja Claes sluit de discussie af door te verwijzen naar de tekst van het voorstel van decreet. De niet-zorgbehoevende oudere kan op zijn of haar verzoek gedurende minimaal 6 maanden buiten de erkende capaciteit in het woonzorgcentrum blijven. De termijn kan worden verlengd of ingekort afhankelijk van het verzoek van de oudere. De regeling kan niet worden gebruikt als wachtcapaciteit van het woonzorgcentrum.

Het voorstel van decreet wordt in de commissie aangenomen met twaalf stemmen bij drie onthoudingen. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Sonja Claes (CD&V): Het verslag geeft perfect weer hoe de bespreking in de commissie is verlopen.

Vanmorgen ben ik bij Frans langs geweest. Frans is niet zorgbehoevend en woont al verschillende jaren samen met zijn zorgbehoevende vrouw op één kamer in een rusthuis. Frans neemt al die jaren een plaats in van een zorgbehoevende in het rusthuis, terwijl hij niet zorgbehoevend is en betaalt voor zorgen die hij niet krijgt en ook niet nodig heeft. Frans heeft me geïnspireerd om het voorstel te doen om buiten de erkenning te worden opgenomen. Ik ben dan ook heel erg blij dat er een oplossing is gevonden voor de voorziening aangezien Frans buiten de erkenning kan worden opgenomen terwijl hij in de toekomst ook enkel zal betalen voor het verblijf dat hij heeft in dat rusthuis. Hij heeft geen zorg nodig, dus hij zal daar in de toekomst ook niet voor moeten betalen. Dit voorstel van decreet voor niet-zorgbehoevende partners die samen met hun zorgbehoevende partner in een rusthuis willen verblijven, betekent een vooruitgang en ik ben dan ook heel fier en blij dat ik voor Frans en zijn vrouw, maar ook voor de andere Fransen in Vlaanderen mee een oplossing heb kunnen bedenken. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Ik dank de verslaggeefster voor haar verslag dat een goede weergave is van de discussie in de commissie. Ik ben ook tevreden dat we mensen zoals Frans kunnen helpen met problemen waar zij momenteel mee worden geconfronteerd.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Dit is een initiatief van menselijkheid, en ik dank mevrouw Claes daar ook voor. Daarbij willen we mensen die al decennialang lief en leed delen, de kans geven om in een woonzorgcentrum te verblijven en niet te worden gescheiden op hun oude dag. De uitdaging is om niet te veel regels op te leggen.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): De evolutie die we afgelegd hebben van een conceptnota, via de hoorzittingen, naar het voorstel van decreet, is een goede evolutie geweest, waardoor er verbeteringen zijn aangebracht aan de conceptnota. Wij kunnen dus instemmen met het kader en de intenties die de initiatiefnemers hebben uitgedrukt. Het is oké om de mogelijkheid te creëren om Frans – om bij dat voorbeeld te blijven – die mogelijkheid te bieden en zo een oplossing te bieden voor sommige reële problemen.

Maar wij zullen ook behoedzaam en aandachtig zijn. We zullen opletten, want dit is een kaderdecreet, dat heel veel macht aan de Vlaamse Regering geeft. Wij zullen er, om maar één voorbeeld aan te halen, heel sterk op letten dat dit geen kapstok wordt om de niet-zorgbehoevende partner impliciet tot de verplichte mantelzorger te maken binnen de instelling. Daar gaan wij heel sterk over waken. De initiatiefnemers hebben gezegd dat het niet de bedoeling is, maar men laat het wel over aan de Vlaamse Regering om dat in te vullen.

Ten tweede wil ik opmerken dat we, los van dit goede kader, waar we mee kunnen instemmen, de echte discussie omtrent de capaciteit, die we daarstraks nog gehad hebben, niet uit de weg mogen gaan. We lossen hier een probleempje op voor een kleine groep, maar er zijn veel meer andere zorgbehoevende ouderen die momenteel geen oplossing hebben.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 837/1)

– De artikelen 1 tot en met 5 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Martine Taelman, Tine van der Vloet, Vera Jans, Caroline Croo, Katrien Schryvers en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende het opnemen van de assistentiehond in de refertelijst die als bijlage gaat bij het IMB-besluit van 13 juli 2001 – 672 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Martine Taelman, Tine van der Vloet, Vera Jans, Caroline Croo, Katrien Schryvers en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende het opnemen van de assistentiehond in de refertelijst die als bijlage gaat bij het IMB-besluit van 13 juli 2001.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Voorzitter, collega's, het idee voor dit voorstel van resolutie is bij mij gerijpt dankzij zeer boeiende en verrijkende gesprekken met enerzijds de eindgebruikers en anderzijds de africhters van assistentiehonden. Ik leerde van mijn gesprekspartners dat een hulphond voor personen met een beperking vaak het verschil maakt tussen een autonoom, zelfredzaam en boeiend leven, en afhankelijkheid.

Collega's, iedereen kent de blindengeleidehond. Dat is tot op heden ook de enige die is opgenomen in de officiële refertelijst voor materiële bijstand aan gehandicapten. Dat betekent dat het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) kan bijdragen in de opleidings- en andere kosten van zo'n hond tot een totaal van 13.169 euro. Alle andere assistentiehonden zijn niet opgenomen in de refertelijst. En daar knelt vandaag het schoentje.

Voor hulp-, hoor-, autisme- en epilepsiehonden kan wel een tegemoetkoming worden aangevraagd via de bijzondere bijstandsc commissie van het VAPH. De terugbetaling van de kosten van de opleiding van de hond wordt dan gebaseerd op een rapport van een multidisciplinair team. Tot grote teleurstelling van de vele aanvragers geeft dat multidisciplinaire team echter meestal een negatief advies.

Dit voorstel van resolutie haalt talrijke inhoudelijke voorbeelden en fundamentele argumenten aan waarmee we kunnen aantonen dat de meerwaarde van een hond voor een persoon met een beperking door die bijzondere bijstandsc commissie systematisch en sterk onderschat wordt.

Een aantal aanvragers heeft de weigering van de tenlasteneming door de bijzondere bijstandsc commissie betwist voor de arbeidsrechtbank. De arbeidsrechtbanken hebben zich systematisch bijna altijd verzet tegen de argumenten van de bijstandsc commissie en hebben die beslissingen vernietigd.

Opvallend is dat heel veel arbeidsrechtbanken wijzen op het veiligheids- en het sociale aspect van die hond. Denken we bijvoorbeeld aan het feit dat een hond in gevaarsituaties of in geval van crisis de telefoon kan aanreiken of zelfs alarm kan slaan. Denken we bijvoorbeeld aan de eigenwaarde van een persoon die zijn hele leven afhankelijk is geweest en nu eindelijk iets heeft, een dier, om zelf voor te zorgen. Denken we aan het feit dat, wanneer die persoon gaat wandelen, het eerste gespreksonderwerp niet de beperking, de handicap, moet zijn, maar bijvoorbeeld 'Wat een mooie hond. Dit is leuk. Welke wandeling doet u? Doet u dit elke dag?'

Collega's, hoewel dat niet de hoofdoverweging kan zijn, is er bovendien een meerwaarde, niet alleen voor het baasje en zijn of haar familie, maar ook voor de samenleving. Nederlandse studies zouden aantonen dat elke geïnvesteerde euro de samenleving 2,5 euro bespaart.

Collega's, wat ik als liberaal vooral bijzonder belangrijk vind in dit hele debat, is de vrije keuze van de persoon met een beperking om zelf te bepalen hoe hij zijn leven wil vormgeven. Daarom wil ik het argument van de arbeidsrechtbank van Antwerpen in een vonnis van 2015 aanhalen: "De Bijzondere Bijstandsc commissie negeert hiermee totaal haar missie zoals uiteengezet in artikel 4 van het decreet die het zelfbeschikkingsrecht, de keuzevrijheid, de mogelijkheid en de ervaringsdeskundigheid van de persoon met een handicap en zijn leefomgeving juist als uitgangspunt neemt bij het uitvoeren van haar taak."

Collega's, wie zijn wij als politici of als leden van een of andere commissie, om mensen met een beperking de keuzevrijheid te ontnemen en van bovenaf betweterig op te leggen wat nu wel of geen goed hulpmiddel is voor deze persoon?

Daarom hebben wij in dit voorstel van resolutie, samen met alle collega's in de commissie, de Vlaamse Regering gevraagd om de speciale procedure via deze Bijzondere Bijstandsc commissie af te schaffen en alle assistentiehonden in de gewone refertelijst op te nemen. Dan is het mogelijk dat de opleidingskosten voor deze honden deels kunnen worden terugbetaald, met een duidelijk terugverdieneffect voor de maatschappij.

Collega's, ik wil besluiten met een bijzonder dankwoord aan al diegenen die in de commissie mee dit debat hebben gevoerd. Er was een unanieme stemming. Ik hoop dat die unanieme stemming er ook nu zal zijn en dat dat dan een heel duidelijk signaal aan de regering is om snel werk te maken van het opnemen van dit hulpmiddel, deze hond, in de refertelijst. Zo wordt de keuzevrijheid van die persoon met een handicap ook op dit vlak versterkt en kan een persoon met een handicap net zoals wij voluit deelnemen aan het dagelijks leven en genieten van een wandeling, van zijn job, van sociale contacten. Dat brengt de keuze voor zo'n hulphond namelijk heel dikwijls met zich mee voor die personen. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Voorzitter, wij willen mevrouw Taelman bedanken voor dit initiatief. Het is ook voor onze fractie zeer belangrijk dat hieraan wat meer aandacht wordt gegeven.

Er bestaan verschillende soorten hulphonden en de blindengeleidehond is daarvan inderdaad de bekendste. Het is goed dat men nu onderzoek zal doen naar allerlei assistentiehonden. Zo is de meerwaarde van de autismehond enorm. De agressie van die kinderen neemt hierdoor af en ze raken minder overprikkeld. Het is dus een enorme meerwaarde. De kostprijs van zulke honden kan echter enorm hoog oplopen. Daarom is het goed dat er nu ook kan worden bekeken of ook de andere hulphonden kunnen worden toegevoegd aan de refertelijst. Het is daarbij belangrijk om te kijken naar de meerwaarde, maar zeker ook naar de doelgroep. We hopen dat dit in de toekomst meer mogelijkheden zal bieden voor de zorgvragers die hieraan nood hebben.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Bart Van Malderen betreffende de stijgende waterfactuur – 987 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Joris Vandenbroucke bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van de heren Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Bart Van Malderen betreffende de stijgende waterfactuur.

De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp·a): De reden waarom we dit vragen, is heel simpel. Op dit moment keurt de regulator ingediende tariefplannen goed. Die procedure is nu volop bezig en kan elk moment afgerond zijn. De minister mikt erop om eind december te communiceren, maar dan is het natuurlijk te laat, want als deze tariefplannen zijn behandeld en goedgekeurd en als dat betekent dat de tarieven gaan stijgen, dan gaan vanaf januari heel wat meer mensen in waterarmoede terechtkomen.

Ik heb vanmiddag van de minister begrepen dat het haar ambitie is om water als een basisproduct te zien en te behouden. Om die ambitie waar te maken, is het belangrijk om een aantal flankerende maatregelen te nemen die in ons voorstel van resolutie vervat zitten. Daarom is het vandaag vijf na twaalf om ons voorstel van resolutie ter stemming voor te leggen en om de ambitie van de minister, namelijk water als een basisproduct te voorzien, te kunnen garanderen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Wij zien niet onmiddellijk waarom dit vanavond moet worden behandeld. Wij denken dat het volgende week nog heel leuk in de commissie kan worden behandeld omdat er, zoals de minister zegt, voor het kerstreces over zal worden beslist en gecommuniceerd. We zijn nu 20 november, dus er is nog tijd volgende week in de commissie.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp·a): Wij trekken de hoogdringendheid nu in als het voorstel op de agenda van de volgende commissievergadering staat.

De voorzitter: Als het parlement niet akkoord gaat met de spoedbehandeling, wordt het voorstel sowieso naar de commissie verwezen.

Rob Beenders (sp·a): Ja, maar ik heb begrepen dat de hoogdringendheid vandaag niet wordt aanvaard. We willen ermee akkoord gaan om het op de volgende commissievergadering te agenderen. De volgende commissievergadering is dinsdag, dus ik stel voor om het dan op de agenda te zetten, zoals de heer Van den Heuvel net gezegd heeft.

De voorzitter: Voor de duidelijkheid stemmen wij nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van de heren Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Bart Van Malderen betreffende de stijgende waterfactuur naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn verwezen.

Het incident is gesloten.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Wilfried Vandaele, Willem-Frederik Schiltz, Bruno Tobback en Johan Danen betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid
– 992 (2016-2017) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Robrecht Bothuyne bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Robrecht Bothuyne, Wilfried Vandaele, Willem-Frederik Schiltz, Bruno Tobback en Johan Danen betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Met dit voorstel van resolutie willen we een duidelijke insteek doen naar de Vlaamse Regering, die volgende week haar klimaatplan organiseert.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Robrecht Bothuyne, Wilfried Vandaele, Willem-Frederik Schiltz, Bruno Tobback en Johan Danen betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Robrecht Bothuyne, Wilfried Vandaele, Willem-Frederik Schiltz, Bruno Tobback en Johan Danen betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid.

De bespreking is geopend.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, ik ben ervan overtuigd dat alle collega's zeer geïnteresseerd zullen zijn in dit voorstel van resolutie, want het raakt ons allemaal, niet alleen Vlamingen en Belgen, maar eigenlijk de hele wereld, want dit is een uitvoering van wat in Parijs vorig jaar is afgesproken tussen 197 landen. Met het klimaatakkoord streven we ernaar om de opwarming van de aarde tegen te gaan en te beperken tot maximaal anderhalve graad.

De problematiek is natuurlijk niet nieuw. Meer dan tien jaar geleden probeerde Al Gore ons al een geweten te schoppen met zijn klimaatfilm. Vandaag is een ander belangrijk Amerikaans politicus, de heer Trump, blijkbaar ook overtuigd geraakt van de noodzaak om hieromtrent tot actie over te gaan.

Wij hadden daar zoveel tijd niet voor nodig. Vlaanderen heeft al lang een uitgewerkt klimaatbeleid. Na de klimaattop van Parijs waren we het er hier in het Vlaams Parlement ook over eens dat we een belangrijke bijdrage te leveren hebben aan het stoppen van de opwarming van de aarde.

Als goede huisvaders, als echte rentmeesters, mijnheer Tobback, moeten we zorg dragen voor het Vlaanderen van onze kinderen en kleinkinderen. Daarom werd unaniem beslist om de bijzondere Commissie voor de opvolging van het klimaatbeleid in Vlaanderen op te richten onder de deskundige leiding van ons aller voorzitter, de heer Jan Peumans.

Na verschillende hoorzittingen met heel wat boeiende sprekers en een pak interessante adviezen kunnen we besluiten dat Vlaanderen de beloofde reductie in de uitstoot van broeikasgassen van 15,7 procent tegen 2020 zal halen, maar als we de nieuwe ambities van Europa willen halen, zullen we meer dan een tandje moeten bijsteken.

We willen effectief bijdragen aan de Europese ambitie van een uitstootreductie van 40 procent tegen 2030 en van 80 à 95 procent tegen 2050. Het huidige reductietraject is daarvoor onvoldoende en moet dus worden versterkt. We gaan daarbij uit van de Europese doelstelling die ons land is toebedeeld, namelijk 35 procent tegen 2030.

De hoorzittingen en de adviezen leren ook dat we geen schrik mogen hebben van dat klimaatbeleid. Een doorgedreven, verstandig en ambitieus klimaatbeleid biedt net heel wat opportuniteiten voor de Vlaamse economie en de tewerkstelling in Vlaanderen. Daarbij moet het klimaatbeleid de competitiviteit van Vlaanderen versterken in plaats van verzwakken.

Klimaatbeleid moet sociaal beleid zijn. Denk maar aan de noodzakelijke omscholing van mensen die nu nog tewerkgesteld zijn in de sector van de fossiele brandstoffen. Maar er moet ook worden gedacht aan sociale correcties voor de meest kwetsbaren. Voor ons is het belangrijk dat iedereen mee is met deze transitie.

Er bestaat dus geen twijfel over dat er in Vlaanderen heel wat bijkomende inspanningen geleverd zullen moeten worden om deze ambitieuze doelstelling tegen 2030 waar te maken. Hiervoor mag volgens ons niet naar één specifieke groep of één sector gekeken worden. Inspanningen moeten worden geleverd door iedereen en door alle sectoren: door burgers, de overheid, de transportsector, mobiliteit, de bedrijven, de energiesector, de gebouwen en de land- en tuinbouwsector. Daarbij mag de impact van de ruimtelijke ordening op het klimaat niet worden onderschat. Het voorstel van resolutie omvat concrete voorstellen in elk van deze sectoren. We gaan daarbij breed, maar ook in de diepte.

De sector mobiliteit heeft met 36 procent het grootste aandeel in de Vlaamse uitstoot van broeikasgassen. In de voorbije jaren is, ondanks de globale daling in de uitstoot van Vlaanderen, een voortdurende stijging merkbaar geweest in deze sector. Een verandering in het gedrag van de mensen en bedrijven dringt zich dus op. Die moet worden bewerkstelligd door een beleid te voeren dat de fiets, het openbaar vervoer, autodelen en andere vormen van collectief transport tot snelle, efficiënte en aantrekkelijke alternatieven maakt voor de privéwagen. Daarom mag niet langer de auto maar wel de fiets als de koning van de weg worden gezien.

Dit vraagt onder meer verkeersveilige inrichtingen voor de zwakke weggebruiker en de verdere uitbouw van een Bovenlokaal Functioneel Fietsnetwerk. Ook belangrijk daarvoor is een ruimtelijkeorderingsbeleid dat afgestemd is op mobiliteitsassen en knooppunten waarbij de klemtoon wordt gelegd op een

uitgebouwd openbaar vervoer dat volgens het principe van de basisbereikbaarheid alle belangrijke plaatsen in het leven bereikbaar maakt.

Omdat er altijd auto's op onze Vlaamse wegen zullen blijven rondrijden, moeten we de verkoop van auto's met een klassieke verbrandingsmotor afbouwen en op termijn zelfs volledig aan banden leggen. We willen Europa ervan overtuigen om ervoor te zorgen dat uiterlijk in 2035 de laatste auto met een verbrandingsmotor wordt verkocht. In tussentijd vragen we de Vlaamse Regering om de invoering van een budgetneutrale slimme kilometerheffing te onderzoeken voor alle voertuigen, dus ook de personenwagen. Deze kilometerheffing moet sturend werken in functie van tijdstip en plaats, type voertuig en de beschikbaarheid van eventuele alternatieven. Hierbij moet het de bedoeling zijn om het gebruik van de voertuigen te belasten eerder dan het bezit ervan. Andere mobiliteitsbelastingen zoals de BIV en de verkeersbelasting kunnen dan worden afgeschaft.

Met het oude woningpatrimonium in Vlaanderen kunnen in de sector van woningen en gebouwen ook nog belangrijke en grote stappen worden gezet. Om daartoe te komen, moet er in de eerste plaats zo snel mogelijk werk worden gemaakt van de uitvoering van de ambities die vertaald zijn in het Renovatiepact. Dat zal niet alleen aanleiding geven tot een grondige vermindering van het energiegebruik in Vlaanderen, maar biedt eveneens de kans bij uitstek om bijkomende jobs in Vlaanderen te realiseren. In de uitvoering van dat Renovatiepact zal ontzorging een heel belangrijk aspect zijn, want een renovatieadvies en de nodige renovatiebegeleiding, bij voorkeur gericht op de realisatie van totaalrenovatie, kan mensen echt over de drempel heen helpen om over te gaan tot investeringen. Bijkomend maakt het de mensen weer eigenaar van hun eigen renovatie, van hun eigen woning.

Naar analogie met de auto met een verbrandingsmotor moet er ook een afbouwscenario komen voor de verwarmingsketels op fossiele brandstoffen. Daarbij gaat het uiteraard in de eerste plaats over steenkool en stookolie, want hoogrendementsketels op aardgas zullen ook in de komende transitieperiode zeker nog belangrijk zijn, maar zij moeten op termijn wel worden vervangen door nog meer duurzame verwarmingstechnieken, zoals warmtepompen, restwarmte en diepe geothermie.

De land- en tuinbouwsector heeft sinds 1990 al een aanzienlijke uitstootreductie gerealiseerd, met 26 procent. Toch stelt die mooie inspanning de land- en tuinbouwsector in de toekomst niet vrij van bijkomende stappen die moeten worden gezet. Op wereldschaal behoort de Vlaamse land- en tuinbouwsector tot de meest efficiënte. Toch moet het beleid erop gericht zijn dat de klimatologische voetafdruk per eenheid product van onze land- en tuinbouwsector verder afneemt. Via een internationale benchmark willen we erover waken dat we op die manier onze internationale koppositie behouden. De land- en tuinbouwsector heeft zeker ook een potentieel voor koolstofopslag. Dat moet nog beter worden onderzocht en in de praktijk worden gebracht. Bijkomend willen we de kennis en knowhow die we hier in onze sector hebben opgebouwd, actief verspreiden, ook buiten de landsgrenzen. Naast het verminderen van zijn uitstoot en de toepassing van zijn bufferend vermogen moet de land- en tuinbouwsector ook de nodige inspanningen leveren om de productie van hernieuwbare energie en zijn energie-efficiëntie verder te verhogen. Meer hernieuwbare energie kan bijvoorbeeld door het voorzien in bijkomende pocketvergisters bij veebedrijven of het plaatsen van zonnepanelen op de vele daken van onze land- en tuinbouwbedrijven. Er is wereldwijd een stijgende nood aan voedsel. Wij kunnen op een efficiënte en klimaatvriendelijke manier die nood mee helpen lenigen. Onze land- en tuinbouwsector staat in dezen aan de wereldtop. We moeten ervoor zorgen dat hij daar ook daadwerkelijk blijft.

Hetzelfde geldt voor onze industrie in Vlaanderen. Ook die behoort tot de wereldtop als het gaat over energie-efficiëntie, maar ook daar moeten in de toekomst

bijkomende inspanningen worden geleverd om dat ook zo te houden. Zo lijkt het ons wenselijk dat de energiebeleidsovereenkomsten als instrument en de gerealiseerde doelstellingen worden geëvalueerd, zodat bijstellingen kunnen gebeuren voor de periode na 2020. Ook de niet-energie-intensieve bedrijven moeten verder worden aangezet tot het verbeteren van hun energie-efficiëntie. Instrumenten op maat van kmo's, uitgewerkt in goed overleg met de betrokken sectororganisaties, zijn in dezen bijzonder belangrijk. De klemtoon moet ook liggen op bijkomende innovatie. Deze regering trekt bijkomende middelen uit voor onderzoek en ontwikkeling, en die moeten bij uitstek worden gebruikt om op dat vlak een tandje bij te steken. Onderzoeks- en innovatietrajecten naar een koolstofarme en meer biogebaseerde economie moeten verder en beter worden ondersteund. Daarbij moet er zeker ook oog zijn voor een tijdige herscholing van het personeel dat nu is tewerkgesteld in die klassieke koolstofgebaseerde sectoren en bedrijven.

Een belangrijke sector als het gaat over klimaat en klimaatbeleid, is uiteraard die van de energie. Naast de reductiedoelstelling voor broeikasgassen heeft de Europese Unie zich ook voorgenomen om tegen 2030 het aandeel hernieuwbare energie in de totale energieproductie te verhogen tot 27 procent en de energie-efficiëntie verder te verbeteren tot 27 procent, beide ten opzichte van 1990. Die twee doelstellingen zijn niet vertaald naar doelstellingen per lidstaat, zoals dat vandaag het geval is, maar toch willen wij daar mee onze schouders onder zetten. Daarom hebben we in het voorstel van resolutie heel duidelijk geschreven dat Vlaanderen een ambitieuze, doch kostenefficiënte bijdrage moet leveren aan die Europese doelstellingen.

We hopen dat de federale overheid daarbij een handje helpt en werk wil maken van een complementair energiebeleid met onder andere versterkte interconnecties en voldoende flexibele gascentrales die voor de nodige energie kunnen zorgen op ogenblikken dat zon en wind het even laten afweten. De opmaak van een interfederale energievisie en het afsluiten van een energiepact met alle stakeholders waar we al zo lang, kamerbreed, naar vragen, is dus ook noodzakelijk om onze breed gedragen Vlaamse klimaatambities te kunnen waarmaken. De huidige, federaal besliste kernuitstap en de doelstellingen van de Europese energie-unie, het groeiend aandeel van hernieuwbare energie in de energieproductie, het verbeteren van de energie-efficiëntie en een optimale interconnectie met de buurlanden moeten bij de opmaak van de energievisie het uitgangspunt vormen. We hopen alvast dat de klimaat- en energietop van 1 december een blauwdruk oplevert voor het Vlaams energiebeleid en een duidelijk appel formuleert aan de andere deelstaten en de federale overheid voor een passend en complementair beleid. We hebben nood aan een copernicaanse omwenteling in het energiebeleid.

Tot slot mag ook de impact van ruimtelijke ordening op klimaat niet worden onderschat. We zeiden al dat het beleid inzake ruimtelijke ordening moet worden afgestemd op mobiliteitsassen en knooppunten. Maar het moet daarbij ook gaan over de ruimte-inname. We moeten durven erkennen dat een dagelijks bijkomend ruimtebeslag van 6 hectare onmogelijk aan te houden is. Dat ruimtebeslag moet zo snel mogelijk afnemen en tot nul worden herleid. Hiervoor moet in het kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen een ambitieus pad met tussentijdse doelstellingen worden uitgetekend, bijvoorbeeld een vermindering tot een impact van 3 hectare per dag in 2025. Daarbij denken we onder andere aan het herbestemmen van bestaande gebouwen en terreinen, een zuinig ruimtegebruik, verdichting, kernversterking en inbreiding. Moeten we toch nieuwe woongebieden aansnijden, dan moeten we uiteraard in de eerste plaats kijken naar plaatsen bij knooppunten die goed ontsloten zijn.

Ik besluit. Met deze resolutie willen we werk maken van een langetermijnstrategie, met doelstellingen per sector en een traject om deze te bereiken. Deze resolutie moet de hefboom zijn om werk te maken van een versterkt en breed gedragen

klimaatbeleid. Dat deze resolutie niet zomaar een vodge papier is, blijkt ook uit de duidelijke vraag aan de Vlaamse Regering om jaarlijks over de voortgang te rapporteren. Op deze manier introduceren we een nieuwe vorm van klimaatbeleid in Vlaanderen die kan helpen om onze gemeenschappelijke grote ambities effectief waar te maken. We bouwen dus voort op het klimaatbeleid, maar we verleggen daarbij duidelijk ambities en grenzen. We hebben met dit voorstel van resolutie niet alleen vragen voor de huidige Vlaamse Regering, maar allemaal samen hebben we eigenlijk de pen vastgehouden voor een belangrijk deel van het regeerakkoord van de volgende legislatuur. Wij en de Vlaamse Regering moeten er nu samen werk van maken.

Tot slot wil ik alle collega's van alle partijen die hieraan hebben bijgedragen, danken. We leveren een mooi werkstuk af dat voor het klimaat in Vlaanderen effectief het verschil kan en zal maken. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Collega's, dank voor uw aanwezigheid hier nog altijd. Dank ook voor uw stem zo meteen. Dank aan de collega's van meerderheid en oppositie voor de samenwerking rond deze tekst. Onder de deskundige, krachtadige, voluntaristische leiding van onze bekwame, krachtadige, voluntaristische voorzitter hebben we maandenlang zeer veel hoorzittingen en vergaderingen meegemaakt. Waarvoor dank, voorzitter. Ze zijn allemaal in grote rust verlopen.

Ik heb niet vaak de neiging overenthousiast te worden. Ik relatieveer nogal gemakkelijk en blijf voorzichtig. Ik weet dat er niet meteen geschiedenis wordt geschreven als er iets verandert, en dat er niet per se iets verandert, als het parlement iets goedkeurt. Ik beloof u om dat niet verder te vertellen.

Als ik denk aan alles wat we in de hoorzittingen van de klimaatcommissie hebben gehoord, aan alle uren die we daar doorgebracht hebben en aan de tijd die we geïnvesteerd hebben om met collega's uit meerderheid en oppositie tot deze tekst te komen, was het wel duidelijk dat er iets veranderd is in de manier waarop we dit klimaatvraagstuk vandaag benaderen.

We weten al allemaal zeer lang wat het probleem is. Het heeft lang geduurd voor iedereen het onder ogen zag en het heeft willen erkennen, maar voor zover dat nog nodig was hebben de adviezen die we van Europese experts, Belgische experts, van academici en van anderen hebben gekregen in het kader van deze commissie ten overvloede onderstreept dat het klimaat opwarmt aan een tempo dat zo hoog ligt dat het er op dit ogenblik naar uit ziet dat het ons voor immense problemen zal stellen. De oorzaak daarvan ligt bij ons: bij de manier waarop we leven, produceren, ons verplaatsen. U moet mijn woord niet aannemen, of dat van de academici, zelfs Donald Trump heeft het gisteren erkend. Het is dus zeker en vast geen fabeltje van de linkse elite of van de pers, ook Trump zegt het, al hebben wij het natuurlijk wel eerst gezien.

Ik ga me niet wagen aan een opsomming van wat ons allemaal boven het hoofd hangt als we het niet kunnen oplossen, want dat is intussen bekend. Dat het immens is, is ook bekend. Wat we tot nu toe niet wisten was hoe we het moesten oplossen. We wisten wel dat we alternatieven moesten vinden voor fossiele brandstoffen, alleen zitten die fossiele brandstoffen zo diep in ons systeem verweven dat we eigenlijk geen reële optie hadden om ze er ook uit te halen op een manier die de hele samenleving kon mobiliseren. Een relatief bekende Vlaamse politicus heeft dat eens treffend uitgedrukt, maar ik zal hem vandaag niet citeren, want de tijd waarin zijn uitspraak geldig was, is gelukkig voorbij. Want als de hele reeks van hoorzittingen in de commissie en de lange lijst van adviezen die we gekregen hebben, mij één ding geleerd heeft, is het dat we vandaag wel weten hoe het kan en zelfs waarschijnlijk hoe we daarmee herverkozen geraken.

Voor het eerst in heel veel jaren is wat we gezien hebben geen lange stoet van onheilsprofeten die komen zeggen dat de wereld naar de knoppen is en dat het allemaal niet gelukt is en dat het nu sowieso al verdoemd is. Het had gekund, want met heel wat van de apocalyptische voorspellingen die er zijn, zouden ze jammer genoeg ook nog gelijk gehad hebben indien die experts zich daartoe zouden hebben beperkt.

Maar wat ik vooral gezien heb, was een heel brede groep van maatschappelijke actoren, activisten, academici en ondernemers die oplossingen op tafel kwamen leggen, die kwamen zeggen en aantonen dat hernieuwbare energie vandaag in veel gevallen goedkoper is dan fossiele brandstoffen of nucleaire productie, die zijn komen aantonen dat technologie om onze woningen klimaatneutraal te maken bestaat, betaalbaar en toegankelijk is, die zijn komen zeggen dat voertuigen zonder uitstoot op dit moment, zowel voor industrie als voor individueel en collectief vervoer, bestaan en op het punt staan om voor iedereen veel toegankelijker te worden dan vandaag het geval is, die zijn komen aantonen dat met een beetje hulp ongelooflijk veel burgers zelf al keuzes maken die een positieve bijdrage leveren aan het klimaat, zelfs al is in een aantal gevallen bezorgdheid over dat klimaat niet noodzakelijk hun eerste motief. Wie vandaag de middelen heeft – en er zijn er soms veel voor nodig – koopt zich veel eerder een comfortabel, goed geïsoleerd en goedgelegen appartement met alle voorzieningen in de buurt dan een villa in Brasschaat met de bijbehorende oliebron. Dat is misschien jammer voor de familie Pfaff – mijn medeleven –, maar het is wel een realiteit vandaag. En het is een realiteit die toont dat ook de houding bij de bevolking veranderd is.

Ik ben ongelooflijk blij dat we de resolutie kamerbreed kunnen maken. De belangrijkste passages in het gemeenschappelijke voorstel zijn niet degene waarin we nog eens onderstrepen wat we al allemaal weten, waarin we zeggen dat Vlaanderen vandaag inderdaad nog altijd niet genoeg doet om echt de impact van de klimaatverandering tegen te gaan – ook al is dat zo. Het zijn ook niet de passages waarin we onderstrepen – gelukkig maar en dank daarvoor, meerderheid en oppositie – dat we de Europese doelstellingen móeten halen, ook al zullen we daarvoor nog een serieuze inspanning moeten doen. En dat die doelstellingen bovendien nog verder zullen moeten worden aangescherpt, indien we echt een verschil willen maken. Ook dat staat – en dank daarvoor – klaar en duidelijk in het voorstel van resolutie. Het belangrijkste van het voorstel zijn die passages die duidelijk maken dat we vandaag wél weten hoe we het kunnen oplossen. Het zijn de passages waarin we verwijzen naar de mogelijkheid om in Vlaanderen 80.000 nieuwe jobs en 2 procent meer economische groei te garanderen door de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Het zijn de passages in het verslag waarin onder andere de vertegenwoordigers van de Europese Commissie erop wijzen dat de Europese economie nu al meerdere jaren tegelijkertijd groeit en minder broeikasgassen uitstoot. Het zijn die passages waaruit blijkt dat de tijd van naar klimaatbeleid te kijken als naar een bedreiging en een probleem en een rem op onze ontwikkeling, voorbij is en is vervangen door de tijd waarin klimaatbeleid een motor is voor groei, tewerkstelling, levenskwaliteit en welvaart voor iedereen. Dat is wat in dit voorstel van resolutie belangrijk is, in elk geval voor mijn fractie, en daarom zullen we het voorstel van resolutie met heel veel overtuiging goedkeuren.

Het is dat we er iets mee kunnen doen in plaats van er met angst naar te kijken. Waar we in Vlaanderen jarenlang naar klimaat- en milieubeleid hebben gekeken als iets dat ons bedreigt in onze mogelijkheden omdat het ons dingen gaat doen veranderen en we niet goed weten wat het gaat opleveren, weten we vandaag dat de verandering die het mogelijk maakt, ons ten goede zal komen en dat het veel dommer is om te blijven zitten dan om op te staan en vooruit te gaan. En neen, Donald Trump is niet mijn nieuwe ijkpunt. Want wat we hier zeggen en wat we in de commissie ook hebben aangetoond, is klaar en duidelijk: er is niets zo dom als aan de mensen te beloven dat ze kunnen blijven steenkool opgraven als

vandaag al in het eigen land meer mensen aan het werk zijn in sectoren van hernieuwbare energie en er nog veel meer in die sectoren zullen werken. Daar kunnen én meer jobs, én meer welvaart én meer toekomst gecreëerd worden zónder dat we onze planeet naar de knoppen helpen. Dat is de conclusie van dit voorstel van resolutie – en ik ben, opnieuw, bijzonder blij dat we daarover een zeer brede consensus hebben kunnen vinden in dit parlement.

Er zijn gerust nog een paar punten waar de lat nog wat hoger zou liggen als de sp.a-fractie, en zeker als ikzelf, het voorstel van resolutie had mogen schrijven. We hebben ervoor gekozen om dat niet te laten doorwegen. Eigenlijk was die keuze niet zo moeilijk omdat de boodschap met dit voorstel van resolutie meer dan duidelijk genoeg is.

Ik zal u zeggen wat de boodschap aan de regering is, en we zullen die ook blijven herhalen. Als voormalig minister van Klimaat heb ik ooit een VN-klimaatconferentie bijgewoond in het tijdperk vóór Parijs. Een vertegenwoordiger van een van de eilanden die onder water zal lopen – ondertussen waarschijnlijk onvermijdelijk onder water zal lopen –, richtte zich toen tot de regering van de VS die toen nog altijd blokkeerde, met de bijna wanhopige boodschap: "Lead, follow or get out of the way". De boodschap van dit voorstel van resolutie voor mijn fractie aan deze Vlaamse Regering en aan alle volgende Vlaamse Regeringen is heel klaar en duidelijk: alstublieft, lead!

Er is een weg waar we naartoe kunnen en die ons allemaal ten goede zal komen. Afwachten of aan de kant gaan staan, zou alleen al om puur morele redenen geen optie mogen zijn. Het zou ook nog eens betekenen dat we kansen laten liggen. Die kansen zullen veel actoren moeten grijpen, maar we moeten ze wel grijpen.

De rol van de regering is daarbij niet om de enige motor te zijn. Heel veel belanghebbenden en betrokkenen zullen iets moeten doen. Dat komt in dit voorstel van resolutie heel duidelijk naar voren. De rol van de regering is cruciaal in alle verschillende beleidsdomeinen. Als we zeggen dat er in woningen ruimte is om een grote vermindering van het energieverbruik te realiseren en tegelijkertijd het wooncomfort te verhogen, dan zal dat ook veronderstellen dat de Vlaamse Regering maatregelen neemt om eigenaars te motiveren, te stimuleren, te begeleiden, in het nodige advies te voorzien en in de nodige financiën. Vandaag is het niet de beschikbare technologie die een rem is, maar de mogelijkheid om het in de praktijk te brengen die veel mensen tegenhoudt. Het is niet omdat er een slimme meter en een slim netwerk is, dat je er 200 procent gebruik van kunt maken als je tegelijkertijd je volledige park aan apparatuur moet vervangen.

Er zal anders moeten worden nagedacht. Als we resultaten willen boeken, zal erover moeten worden nagedacht hoe we vermijden dat iedereen eerst een elektrische wagen, een slimme koelkast of een slimme wasmachine moet kopen. We zullen moeten zoeken naar nieuwe modellen om die in ieders huis binnen te brengen als we maximaal rendement willen halen uit de slimme netwerken die we hier aanbevelen. Ja, daarin heeft de regering een rol te spelen, alsook economische actoren. Ook de overgang naar huur- en leasemodellen in plaats van aankoopmodellen heeft daarin een rol. De regering moet dat sturen.

De regering heeft ook een sturende rol, niet in het bouwen van windmolens, maar in het creëren van een economisch landschap waarin die windmolens kunnen worden gebouwd. Ik ben zeer blij dat hier luid en duidelijk in staat dat de kernuitstap er moet komen zoals die afgesproken is. Alleen dan is het mogelijk om voldoende economische mogelijkheden te garanderen voor investeerders in hernieuwbare energie die vandaag zitten te wachten. Ze hebben ondersteuning nodig en kunnen ons naar een toekomst leiden die én economisch én ecologisch voordeel biedt.

Als we op vlak van mobiliteit iets willen doen aan de uitstoot en de files, dan zullen we onze ruimtelijke ordening moeten aanpakken. Ik ben over dat hoofdstuk in het voorstel van resolutie ongelooflijk blij omdat het de eerste keer is dat we in het Vlaams Parlement die link zo duidelijk leggen. We zeggen voor het eerst duidelijk dat de overheid hier haar verantwoordelijkheid moet nemen. We zien nu al dat steden groeien, dat mensen er opnieuw naartoe trekken, dat de vraag groot is, dat mensen effectief meer betalen – en dat zegt iets, dat is geen socialisme maar de markt – als een woning in de buurt ligt van een goedwerkend openbaar vervoersnetwerk omdat dat tienmaal comfortabeler is dan in de file te moeten staan. De overheid zal daarop moeten reageren.

Het betekent dat we aan die vraag moeten tegemoetkomen. Het betekent dat we voluit voor inbreiding zullen moeten gaan. Het betekent dat we inderdaad moeten stoppen met in het wild gelegen woonwijken in te planten alleen maar omdat iemand er zin in heeft en omdat een gemeentebestuur er wil aan meewerken. Het betekent dat we de huidige ruimte-inname van 6 hectare per dag nog altijd drastisch moeten terugschroeven. We moeten dat doen via een beleid dat ook in omkadering voorziet. Dat staat klaar en duidelijk in het voorstel van resolutie. We zullen inderdaad een aantal bestemmingsgebieden die vandaag voor harde bestemming bedoeld zijn, moeten wijzigen. Niet alles wat vandaag ingekleurd is, zal zo ingekleurd blijven. Het moet gebeuren op een manier die weloverwogen is, die respect opbrengt voor de eigendomsrechten die er zijn, maar die tegelijk ook respect opbrengt voor het recht van iedere inwoner van dit land om te leven in een land en te leven in een omgeving die leefbaar is, die bereikbaar is en die voor de toekomst beantwoordt aan de noden van mensen die ze vandaag hebben en niet aan die van de jaren 50 of 60, die voorbijgestreefd zijn.

Ik ben blij dat het in het voorstel van resolutie staat. Het legt een ongelooflijke verantwoordelijkheid bij de Vlaamse Regering. Ik ben een beetje teleurgesteld dat er geen duidelijker cijfers in staan. 'We gaan naar nul' en het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen zal inderdaad moeten beantwoorden hoe snel we naar nul gaan. Het antwoord zou moeten zijn: zo snel mogelijk. Het antwoord zou moeten zijn dat we niet eerst nog 25 jaar aan het huidige ritme Vlaanderen kunnen blijven verhard en bebouwen als we niet in heel Vlaanderen in de file willen blijven staan en in heel Vlaanderen op een ondermaatse manier willen blijven wonen.

Ik reken daarvoor op de regering en op de regeringspartijen. U begrijpt dat dat vanuit de oppositie een geweldige 'leap of faith' is. Op dit ogenblik ligt het open of we daarin teleurgesteld zullen worden of niet. U moet wel goed weten dat als u dit niet doet, u de rest van het voorstel van resolutie ook opzij kunt schuiven. Ruimtelijk beleid is een sleutelfunctie in heel dit verhaal. Als u slimme netwerken wilt aanleggen, als u wilt investeren in gedecentraliseerde stroomproductie, als u wilt investeren in warmtenetten, als u wilt investeren in goed openbaar vervoer, als u wilt investeren in goed ontsloten knooppunten – en dat staat allemaal in dit voorstel van resolutie –, dan zult u ook B moeten zeggen en dan zult u daar iets aan moeten doen. Het zal misschien geld kosten. Het zal misschien inspanningen kosten. Het zal waarschijnlijk minder kosten om een aantal bestemmingen te schrappen en mensen daarvoor te vergoeden, dan om te blijven doen wat we nu al veertig jaar aan het doen zijn en de kosten daarvoor door te schuiven naar gemeentebesturen die wegen, riolering en veiligheid mogen aanleggen om al die problemen op te lossen. Het is goedkoper om een verstandige ruimtelijk beleid te voeren dan om een slecht ruimtelijk beleid te voeren. Ook dat zal intussen klaar en duidelijk moeten zijn voor iedereen.

Collega's, we weten nu hoe het moet, we weten nu wat de voordelen zijn, we weten nu wat de mogelijkheden zijn. We hebben in de commissie wekenlang tientallen mensen met initiatieven en ideeën aangehoord. Het is er vandaag: elektrische wagens, stroomopslag, openbaar vervoer. Het is beschikbaar. We staan voor het eerst op een

punt – en ik had het tien jaar geleden niet gedacht –, aan het begin van ontwikkelingen die ons in een richting kunnen helpen die maakt dat wij én het moreel juiste kunnen doen wanneer het gaat over klimaat- en milieubeleid, én er voordeel bij hebben.

De keuze die wij en de huidige, de volgende en alle volgende Vlaamse regeringen moeten maken, is welke weg we inslaan. Die van het ter plaatse blijven trappelen en beschermen wat we hebben? Dat kunnen we nog een hele tijd doen. We kunnen de last daarvan doorschuiven naar de rest van de wereld, wij gaan die last niet overdreven zwaar dragen, maar op het einde zullen we wel met een overschot blijven zitten. De andere mogelijkheid is dat we vandaag radicaal kiezen om dat niet te doen, om de erfenis uit het verleden op een loyale, correcte manier op te lossen, om oog te hebben voor de sociale en maatschappelijke gevolgen daarvan, om die problemen wel op te lossen en te kiezen voor de weg die ons veel verder zal brengen en veel meer zal opleveren, zowel in termen van levenskwaliteit als van economische groei, en die ons ook zal toelaten de problemen van vandaag op te lossen.

Dat is een redelijk klare en duidelijke keuze. Als ik kijk naar wat we in dit voorstel van resolutie hebben kunnen schrijven, denk ik dat we ook in Vlaanderen klaar zijn om die keuze in de juiste richting te maken. Dat zal jammer genoeg – minstens voor de eerstkomende twee jaar – niet in de eerste plaats van de sp.a-fractie in het Vlaams Parlement afhangen. Het hangt van u af.

Als we dit mee goedkeuren, dan is dat omdat we geloven dat het kan, dat de Vlaamse Regering stappen kan zetten om die beweging in gang te zetten, dat de mogelijkheden er vandaag liggen, dat het een uniek moment is om nog voorloper te zijn. Misschien is dit wel een mogelijkheid voor de vierde industriële revolutie in Vlaanderen. De derde heeft ons wat mogelijkheden opgeleverd waar we vandaag nog altijd van leven. Vlaanderen is ooit een voortrekker geweest op technologisch gebied en kan het vandaag opnieuw worden. Het is technologie waarvan duidelijk is dat we er vooruitgang in kunnen boeken en er beter van worden.

Er is nog een concrete aanbeveling, die niet met zoveel woorden in het voorstel van resolutie staat. Ik wil daarvoor aansluiten bij wat de minister-president al een paar keer heeft gezegd in zijn boodschappen aan Europa. Wanneer we spreken over investeringen – dit gaat investeringen kosten –, dan laat Europa vandaag toe investeringen in veiligheid buiten de begrotingsnormen te houden. Daar is veel voor te zeggen. Hoe dan ook zijn dat lopende uitgaven, die zich niet terugverdienen, in elk geval niet financieel. Hoe vreemd is het niet dat Europa vandaag niet toelaat investeringen in slimme netwerken, in hernieuwbare energie, in betere mobiliteit, in klimaatneutrale woningen en steden – zaken die zich allemaal terugverdienen op korte termijn – te doen zonder ze in de begroting op te nemen.

Collega's van de meerderheid, als u de minister-president naar Europa stuurt om te vragen of we alstublieft Oosterweel mogen aanleggen en buiten de begroting houden, wel, ik heb een betere tip voor u: het voorstel van resolutie staat vol met dingen die veel meer zullen opbrengen dan Oosterweel ooit waard zal zijn, die we vandaag zouden kunnen doen, waar de overheid een rol in kan spelen, waar andere economische actoren staan te wachten op het moment dat de overheid die rol speelt. Ga alstublieft die boodschap brengen, want daar is een terugverdieneffect – excuus dat ik na 'kameraden' nu een liberale term gebruik – dat op ons ligt te wachten en dat ons kan toelaten veel sneller vooruit te gaan dan we vandaag doen, waarmee we bovendien een verantwoordelijkheid opnemen tegenover volgende generaties, die we meer dan ooit moeten opnemen voor het te laat is.

Het is mogelijk om te ageren, het is tijd om te ageren, en dus zeg ik aan de Vlaamse Regering: als we dit voorstel van resolutie goedkeuren, die tijd om te ageren is nu. Dank u. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega's, vorig jaar zette ik sommigen van jullie op het verkeerde been door hier te vertellen dat een paar graadjes meer het leven alleen aangenamer kon maken. Dat soort grapjes zal ik vandaag niet maken. Het is vijf over twaalf. Voor het kwart over twaalf wordt, is het alle hens aan dek, ook hier in Vlaanderen.

Vandaag keuren wij hier, hopelijk kamerbreed, een voorstel van resolutie goed waarin we de regering oproepen om naast de maatregelen die ze al neemt, extra inspanningen te doen om de opwarming van onze aarde af te remmen.

Die opwarming wordt in belangrijke mate veroorzaakt door menselijke activiteiten. De voorbije 250 jaar, pakweg sinds het begin van de Industriële Revolutie, steeg de temperatuur sneller dan de 800.000 jaar voordien. Sinds 1950 is de helft van het ijs op de Noordpool al weggesmolten en is de zeespiegel aan onze Vlaamse kust met 11,5 centimeter gestegen.

We willen ons aanpassen aan de gevolgen van de opwarming van de aarde, bijvoorbeeld aan de stijging van de zeespiegel en aan de periodes van meer neerslag. Deze regering, gesteund door dit parlement, verhoogt onze dijken en spuit extra zand op onze stranden –het Masterplan Kustveiligheid – legt bufferbekkens aan om het water vast te houden, probeert ons grachtenstelsel te herwaarderen, verscherpt de energienormen voor gebouwen, heeft de belasting op de inverkeerstelling en de verkeersbelasting vergroend, heeft de kilometerheffing voor vrachtwagens ingevoerd, en investeert volop in de renovatie en isolatie van sociale woningen. Vorig jaar was dat meer dan 1 miljard euro.

Als overheid geven we ook zelf het goede voorbeeld: we vergroenen ons eigen wagenpark, we bouwen kantoorgebouwen vlakbij treinstations zoals Gent, Antwerpen en Brugge en we isoleren onze gebouwen. Ik maak me sterk dat we ook binnen dit Vlaams Parlement, binnen ons eigen huis, de klimaatinspanningen kunnen aanscherpen.

Volgende week op 1 december zal de Vlaamse Regering op haar klimaatop in Gent, de bakens uitzetten voor een verscherpt klimaatbeleid. Als parlement willen wij hier met ons voorstel van resolutie extra inspiratie voor aanreiken en de regering verzekeren dat wij haar inspanningen ondersteunen, ook als ze straks een paar tandjes bijsteekt.

Onder de bezielende leiding van onze parlamentsvoorzitter, Jan Peumans – we hebben lang gezocht, maar een betere voorzitter hadden we niet kunnen vinden – verzamelde de commissie heel wat materiaal, en op basis daarvan reiken wij hier vandaag actiepunten aan waarover meerderheid en oppositie het eens zijn.

Enerzijds willen wij dat Vlaanderen aan de kop van het peloton fietst, anderzijds willen wij ook niet lek rijden. Wat wij voorstellen, mag en moet ambitieus zijn en is dat ook, maar moet haalbaar en betaalbaar blijven, wetende dat wij en onze bedrijven in een internationale context leven.

Onze aanbevelingen willen van Vlaanderen op termijn een koolstofarme samenleving maken, de uitstoot van broeikasgassen sterk verminderen, de energie-efficiëntie verhogen en meer hernieuwbare energie produceren. Investeren in een klimaatvriendelijke samenleving en in een duurzame economie vraagt een mentaliteitswijziging. Ik heb het gevoel dat die mentaliteitswijziging er vandaag ook is. Vandaar het brede draagvlak in dit parlement. Die mentaliteitswijziging biedt ook kansen.

Niet alleen is economische groei, kameraad Tobback, mogelijk met een dalende uit-stoot, duurzame, groene economie blijkt ook succesvoller dan zeg maar de

traditionele economie. Jan Willem van de Groep verklaarde in de commissie dat 1 euro investeren in nieuwe economie 3 euro opbrengt – innovatie, werkgelegenheid enzovoort – en dat 1 euro investeren in de traditionele economie de samenleving 2 euro kost.

Wat mobiliteit betreft, gaven collega's van Groen, CD&V en Open Vld, ongeduldig als ze zijn, in de loop van de voorbije week hun visie op het uitdoven van de fossiele brandstoffen als krachtbron voor auto's. Ons voorstel van resolutie gaat ervan uit dat het mogelijk moet zijn de verkoop van personenwagens met een verbrandingsmotor tegen 2030 minstens te halveren en tegen 2050 te laten uitdoven.

De elektrische auto heeft zeker een toekomst maar wellicht zullen ook andere, nieuwe energiebronnen zoals waterstof zich aandienen.

Voor ons moeten verschillende vervoersvormen elk een plaats krijgen. Naargelang onze behoeften kunnen we gebruik maken van openbaar of collectief vervoer, van de auto, ook via autodelen, of van de fiets. Die fiets krijgt in onze plannen meer kansen. De Lijn koopt vanaf 2019 enkel nog voertuigen aan met een alternatieve aandrijving: hybride, waterstof of batterij. Vanaf 2025 willen we de uitstoot van het openbaar vervoer in de stadscentra tot nul terugbrengen.

Ook voor personenauto's willen we een slimme kilometerheffing, die rekening houdt met plaats, tijdstip en milieuprestaties van de auto, het liefst correct gemeten in de toekomst. Op die manier willen we het gebruik van de auto belasten, niet het bezit ervan. Het is niet de bedoeling dat dit extra geld in de overheidskas brengt. Het is geen belastingverhoging, maar het moet de mensen aanmoedigen hun gedrag aan te passen.

Wat wonen en gebouwen betreft, moet een snelle uitvoering van het Renovatiepact het energiegebruik van onze woningen beperken. Tegelijk schept dat werkgelegenheid. De sociale huisvestingsmaatschappijen, maar ook particulieren, kunnen hun huurwoningen sneller energiezuiniger maken.

Van de land- en tuinbouwsector verwachten we dat de klimatologische voetafdruk gestaag afneemt. Dat is veel en veel belangrijker, collega's, ook voor het overleven van de sector zelf, dan een verdere groei van de veestapel in Vlaanderen. Wat efficiënt ruimtegebruik betreft, vinden wij het als N-VA ook vanzelfsprekend dat nieuwe landbouwbedrijven zich niet langer in ongerepte open ruimte gaan vestigen, maar op bestaande landbouwsites, waarvan er meer dan voldoende beschikbaar komen – jammer genoeg – door stopzetting. Landbouwbedrijven kunnen een rol spelen in het aanbieden van ecosysteemdiensten, koolstofopslag in bijvoorbeeld grasland, en het produceren van hernieuwbare energie. We verwachten van de landbouw dat hij de bodembewerkingstechnieken aanpast om maximaal CO₂ in de bodem vast te houden en om erosie te vermijden. De landbouw kan ook meer inzetten op de aanplant van bomen in combinatie met de traditionele landbouwgewassen, de agroforestry.

Wat industrie, economie en innovatie betreft, willen we het systeem van de indirecte 'carbon leakage' evalueren en actualiseren, uiteraard in de Europese context. Het gaat hier om de compensatie voor onze bedrijven om te vermijden dat ze ons land verlaten omdat wij, om de uitstoot te verminderen, lasten opleggen die andere landen niet opleggen.

Wat energie-efficiëntie betreft, is er nog winst te halen bij bijvoorbeeld de omschakeling van de openbare verlichting naar LED, het doven van openbare verlichting, maar ook van verlichting in gebouwen op bepaalde momenten, en bij de uitrol van slimme netten en slimme meters.

Wind- en zonne-energie, geothermie en biogas, ook kleinschalig, zullen een belangrijk aandeel hebben in hernieuwbare energie. Ook biomassaprojecten kunnen

een rol blijven spelen, maar op basis van duurzame en lokaal beschikbare materialen, zonder dat die weggeplukt worden uit materiaalstromen die door onze industrie, bijvoorbeeld de houtverwerkende nijverheid, hergebruikt kunnen worden.

Ruimtelijke ordening, omgeving en natuur zijn voor de N-VA een cruciale schakel in een efficiënt klimaatbeleid. Door de opwarming van de aarde komt er meer wateroverlast. We moeten de open ruimte dus maximaal behouden om water vast te houden en te laten insijpelen in de bodem, bijvoorbeeld via laaggelegen weilanden, grachten enzovoort. Vandaag is 33 procent van ons grondgebied aangesneden voor bebouwing, wegen enzovoort. Elke dag komt er 6 hectare bij. Als N-VA willen wij dat ritme halveren tegen 2025 en het extra ruimtebeslag laten uitdoven tegen 2050. Ook het nog meer verharderen van onze bodem moet worden gestopt – de fameuze 'betonstop'.

Oplossingen zijn dat we in de eerste plaats aan inbreiding doen. Dat wil zeggen: extra woningen toelaten in bestaande kernen en leegstaande panden herbestemmen. De N-VA is hier bijzonder ambitieus, collega's. In de toekomst zetten we wat ons betreft in principe geen openruimtebestemming meer om naar een harde bestemming, tenzij mits compensatie in de andere richting. Het is absoluut niet zinvol dat we nog bouwen op overstromingsgevoelige percelen. De meest kwetsbare waardevolle bossen willen we ook definitief beschermen. En we gaan actief op zoek naar nieuwe bebouwingsgronden. Ook hier is de N-VA bijzonder ambitieus. Bomen blijven een prima instrument om CO₂ op te slaan.

Omdat Vlaanderen niet alle bevoegdheden zelf in handen heeft, vragen we ook dingen aan andere overheden: aan de gemeenten, aan de federale overheid of aan Europa. Het gaat dan bijvoorbeeld – ze staan opgesomd in het voorstel van resolutie – om de verlaging van de btw op klimaatvriendelijke investeringen, het bannen van de dieseltreinen van de NMBS, het verstrengen door Europa van uitstootnormen voor auto's – ook hier: correct gemeten –, het leggen van een grotere klemtoon op klimaat bij het toekennen van middelen uit structuurfondsen en Europese innovatiefondsen enzovoort.

Collega's, ik besluit. Dit voorstel van resolutie over een sterk Vlaams klimaatbeleid is zeer ambitieus. Het gebeurt niet vaak dat een parlement zulke concrete doelstellingen meegeeft aan een regering. We zijn blij dat we dit voorstel van resolutie met meerderheid én oppositie kunnen goedkeuren. Het lijkt mij ook logisch. Het klimaatdossier is zó belangrijk dat we daar samen, over de partijgrenzen heen, onze schouders onder moeten zetten. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Collega's, goedenavond. Ik sta hier als bijna laatste, maar ooit stonden we hier, als groene partij, als eerste. Toen stonden we hier lange tijd alleen. Nu stel ik vast dat wij hier een kamerbrede meerderheid hebben gevonden rond een van de grootste uitdagingen van deze planeet, namelijk het klimaat.

Beste collega's, het parlement is de laatste maanden erg actief rond het klimaat. Gedurende heel wat maanden was de klimaatcommissie actief. Vorige week was er de ratificatie van het akkoord van Parijs. Vandaag is voor het eerst kamerbrede steun voor een toekomstgericht energie- en klimaatbeleid.

Vandaag keurt dit Vlaams Parlement een gezamenlijk voorstel van resolutie goed om te komen tot een ambitieuzer Vlaams klimaatbeleid. Wij, als groene partij, vinden het positief dat het Vlaams Parlement hiermee een ferm signaal geeft aan de Vlaamse Regering dat ze een krachtiger beleid wil rond energie en klimaat, verdergaand dan wat momenteel in het regeerakkoord staat en verdergaand dan het Vlaamse klimaatbeleidsplan van de bevoegde minister. Groen is blij dat er

een consensus werd bereikt tussen meerderheid en oppositie. Het was niet altijd eenvoudig, maar het was des te meer nodig.

De aanbevelingen van deze commissie zijn erop gericht om Vlaanderen te laten evolueren naar een koolstofarme samenleving, die in veel mindere mate of zelfs helemaal niet afhankelijk is van fossiele brandstoffen. Ze zijn er ook op gericht om de uitstoot van broeikasgassen sterk te reduceren en vooral ook om de energie-efficiëntie van Vlaanderen te verhogen.

Wij zijn er, samen met de andere commissieleden en samen met jullie – tenminste als dit voorstel van resolutie jullie stem krijgt – van overtuigd dat een doorgedreven, verstandig en ambitieus klimaatbeleid net heel wat opportuniteiten biedt voor de Vlaamse economie en voor de tewerkstelling in Vlaanderen. Dat bewijzen heel wat rapporten waarnaar de heer Tobback verwees.

Het is zelfs zo dat de laatste jaren, zo bleek ook uit de voorstelling van de Europese Unie en van België op de klimaattop in Marrakech, waar ik was samen met drie collega's die mee dit voorstel van resolutie indienen, voor het eerst de ontkoppeling tussen economische groei en broeikasgassenuitstoot een feit werd. Het hoeft dus niet zo te zijn, integendeel zelfs, dat een goed klimaatbeleid zorgt voor minder groei. Het tegendeel is waar. Economische groei, gezonde economische groei, meer jobs, eigen jobs: dat is wat we nodig hebben, dat is waarop we moeten inzetten.

Met dit gezamenlijk voorstel van resolutie zijn we er nog niet. Het is een goede eerste aanzet. We gaan voor een fossielvrij Vlaanderen tegen 2050. Dit voorstel van resolutie geeft duidelijk aan hoe we geleidelijk aan naar een economie stappen die vrij is van fossiele brandstoffen. Die uitstap is realistisch en nodig na de klimaatconferentie van Parijs en Marrakech en wordt concreet gemaakt in dit voorstel van resolutie.

Maar, beste collega's, we zijn er natuurlijk nog niet. Er zullen heel wat bijkomende inspanningen nodig zijn om de klimaatdoelstellingen op middellange en lange termijn waar te maken. Daarom ook vragen wij om de aanbevelingen uit de resolutie van de commissie voor de opvolging van het klimaatbeleid in Vlaanderen zo snel en efficiënt mogelijk in beleid om te zetten. Dat vergt een geïntegreerd beleid, een geïntegreerd klimaat- en energieplan, waar ook op dit spreekgestoelte al vaak over gesproken is, dat de noodzakelijke transitie op korte, middellange en lange termijn vorm geeft.

Ik ga natuurlijk niet alle, laat staan de meest concrete, elementen uit deze resolutie halen, maar ik wil toch van de gelegenheid gebruikmaken om er enkele aan te raken die ons als groene partij heel erg van belang lijken en die we interessant vinden om hier even onder de aandacht te brengen.

We gaan deze resolutie zo dadelijk kamerbreed goedkeuren. Dat is althans wat me werd gezegd. Een breed draagvlak is dus aanwezig in dit halfroond, maar het is van belang dat er ook een breed draagvlak is in de bredere maatschappij. In deze resolutie zijn er een aantal maatregelen opgenomen om te zorgen voor een breed draagvlak bij gezinnen, bij bedrijven, bij lokale overheden en in het onderwijs. Belangrijk is dat het gesteund wordt, want een ongedragen en een onvoldragen klimaatbeleid is sowieso geen goede zaak.

Ook van belang is dat in de resolutie aandacht is voor een sociaal verantwoord klimaatbeleid. Het is niet de bedoeling dat we hele sectoren kapot maken met dit beleid. Integendeel, het is de bedoeling dat er nieuwe sectoren ontstaan en bestaande sectoren waar nodig kunnen omscholen en zo meer en betere jobs te creëren, jobs die futureproof zijn. Voor mensen die bijvoorbeeld momenteel tewerkgesteld zijn in de sector van de fossiele brandstoffen, is het nodig dat we naar een soort reconversie gaan, zodat die jobs naar betere en andere jobs

worden omgevormd. Natuurlijk is het van belang dat er sociale correcties komen voor de meest kwetsbaren.

Binnen het domein Mobiliteit is het ook van belang aan te raken dat we weg willen van koning auto als koning van de weg, maar waar mogelijk ook andere vervoersmodi die rol op termijn willen laten overnemen. Wij denken dat de fiets, maar ook het openbaar vervoer, een veel belangrijker rol moeten gaan spelen dan nu het geval is. Een fietstoets kan bijvoorbeeld van belang zijn bij het uitvaardigen van nieuwe verkeersregels of bij het ontwerp en de aanleg van verkeersinfrastructuur. Daarbij willen we ook weg van wagens die op fossiele brandstoffen rijden. In deze resolutie wordt gezegd dat we tegen 2030 naar een halvering willen. We vragen ook aan Europa om de jaren daarna te versnellen om daarna op korte termijn naar een volledig uitdoofscenario te gaan voor nieuwe wagens met verbrandingsmotoren. Het openbaar vervoer moet ook omschakelen – en sneller dan de personenwagens – naar een schone aandrijving. We willen met deze resolutie bereiken dat vanaf 2019 door De Lijn enkel nog voertuigen worden aangekocht die een alternatieve aandrijving hebben.

Ik ben ook blij en fier dat voor het eerst, in dit parlement toch, de band tussen ruimtelijke ordening en klimaat op zo een manifeste manier wordt aangetoond. Ik geef toe dat het de moeilijkste noot om kraken was. Ik denk niet dat ik daarmee de kroon ontbloot. Het was een moeilijke bevalling rond ruimte. Belangrijk is dat voor het eerst ingezien wordt dat een goede ruimtelijke ordening ook zorgt voor minder kosten op termijn en voor heel wat klimaatwinst. Binnen dit domein is het van belang te stellen dat de ketting zo sterk is als de zwakste schakel.

Natuurlijk mogen we het domein Economie als dusdanig niet vergeten. Ik wil even wijzen op het feit dat wij heel sterk drukken op een circulaire economie en circulair materialenbeleid: zoveel mogelijk producten en grondstoffen hergebruiken, de verschillende materialenkringlopen sluiten en de gebruikte materialen hergebruiken. Dat is een economie die de toekomst aankan en voorbereidt.

Heel belangrijke aspecten – en ik heb begrepen van minister Tommelein dat er snel voortgang zal worden gemaakt op dat vlak – zijn de energievisie en het energiepact. Natuurlijk is het beter om tot een goede visie en een goed pact te komen dan een snel. Een snel pact zal het sowieso niet meer worden, maar we zouden dit jaar nog – december wellicht – landen met de visie en het pact. Zonder visie of plan loopt men een beetje achter. We mogen niet achterlopen, we moeten net vooruitlopen.

Het voorstel van resolutie maakt het mogelijk dat er extra parlementaire controle wordt ingevoerd, namelijk op het vlak van klimaatdoelstellingen in alle beleidsdomeinen. De Vlaamse ministers moeten de klimaatdoelstellingen in alle beleidsdomeinen doortrekken en zij moeten daarover elk jaar opnieuw rapporteren. Dat is heel belangrijk, want zo bekomen we in feite de klimaatbegroting waar wij als groene partij al jarenlang om vragen. De jaarlijkse voortgangsrapportage rond klimaat wordt een belangrijke hefboom, misschien wel de belangrijkste, om de Vlaamse ministers in de komende jaren te bevragen en om het klimaatbeleid aan te toetsen.

Na maanden hoorzittingen en onderhandelingen in de klimaatcommissie zijn we tevreden dat deze commissie de lat hoger legt voor de regering-Bourgeois. Ik wil de medecommissieleden, de voorzitter en de medeonderhandelaars bedanken voor de – meestal toch – constructieve houding. We zijn uiteindelijk met de deadline in zicht toch geland. Dat maakt dat het vertrouwen groot was en dat we het hoofd steeds koel hebben gehouden. Dank daarvoor.

Het is positief dat het Vlaams Parlement over de grenzen van oppositie en meerderheid heen een gezamenlijk stevig kader neerzet. Dat is nog belangrijker in tijden van polarisering. Soms is polarisering nodig, maar vaker nog is het beter om te verbinden. Met dit voorstel van resolutie hebben we een verbindend kader gemaakt.

Voor Groen moet Vlaanderen een koploper worden in de strijd tegen de klimaatverandering, niet omdat wij dat zo graag hebben maar wel omdat het moet en omdat het kan. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, ik zal het klimaatdebat van deze avond sluiten door u te melden dat met dit voorstel van klimaatresolutie het Vlaams Parlement zich krachtig heeft getoond. Gebaseerd op talrijke hoorzittingen met experts zijn wij tot inzichten gekomen. We hebben ons laten verrijken, we hebben ons gebaseerd op gefundeerde, wetenschappelijk correcte teksten, en inderdaad, de heer Tobback is er niet meer, ook op mensen en experts die oplossingen hebben aangereikt. Dat is voor ons van essentieel belang.

Klimaatbeleid mag niet gaan over het vingertje, over de doemscenario's, over minder en minder en minder, over de afbraak van comfort, veiligheid en vertrouwelijkheid; nee, het moet gaan over vooruitgang en het creëren van welvaart. Die welvaart moeten we creëren op een manier dat ook onze kinderen ervan kunnen genieten. Het gaat met andere woorden niet om een stok om deze of gene regering te slaan, maar om een richting aan te geven, om een omslag te maken in ons klimaatbeleid dat niet alleen vandaag maar ook de komende jaren en de komende regering tot inspiratie kan dienen.

Het is een evenwichtig voorstel van resolutie, dat waar nodig aanspoort tot zorgzaamheid en tot zuinigheid, een principe dat ook liberalen na aan het hart ligt. Het is echter ook een voorstel van resolutie dat ruimte laat om technologische en andere innovatie te stimuleren. Wij zijn vooruitgangsoptimisten. We zijn ervan overtuigd dat een aantal van de oplossingen voor ons liggen. Sommige zijn dichtbij: elektrische wagens die minder uitstoten. Tal van andere technologieën zullen ons in staat stellen om ons leven te leiden op een verantwoorde manier voor het klimaat en voor de toekomst. Kijk maar naar de ontwikkeling van hernieuwbare energie: wie had tien jaar geleden gedacht dat er vandaag zonnepanelen overal op de daken zouden liggen, en dat die niet meer moeten worden gesubsidieerd en voor een steeds groter aandeel van de energieproductie instaan? Kijk naar de circulaire economie, waarbij mensen er zeer ingenieus voor zorgen dat afval geen afval meer wordt, maar opnieuw een grondstof, zodat we zuiniger kunnen omspringen met onze grondstoffen, een schaars en dierbaar goed.

Het moet me evenwel van het hart dat het enthousiasme dat ik vandaag met u allen deel over dit voorstel van resolutie ons niet blind mag maken. We zien vooruitgang en mogelijkheden. Inderdaad, de economie groeit en de uitstoot neemt af. Dat is een fantastische omwenteling, een doorbraak in klimaatbeleid, maar we moeten ervoor zorgen dat dat voor iedereen geldt, niet alleen voor de mensen die veel geld hebben en nu al een elektrische auto kunnen kopen, niet alleen voor mensen die heel veel geld opzij hebben gezet en plots heel hun huis energieneutraal kunnen maken. Niet iedereen kan dat. Het is belangrijk om een draagvlak te vinden voor iedereen. Het klimaatbeleid zal een zaak zijn van iedereen of van niemand: dat moeten we goed beseffen. Dat is geen excuus om niets te doen. We moeten als beleidsmakers de richting aangeven, maar we mogen daarbij niemand uit het oog verliezen. Het zal u niet verbazen dat een liberaal dat zegt: we moeten de kracht van individuen, van bedrijven, van ondernemers aanwenden. Echter – en ik vind het heel spijtig dat de heer Tobback weg is – ook de overtuiging en de bereidheid van de gewone man, ook de inventiviteit, de bezorgdheid en de zuinigheid die de Vlaamse kleine man eigen is, moeten ervoor zorgen dat ons klimaatbeleid succesvol zal zijn.

Collega's, verbieden is vaak nefast. Soms moet het, maar het is vaak nefast om dat draagvlak te creëren. Door met deze kamerbrede meerderheid dit voorstel van

resolutie goed te keuren, geven we evenwel aan dat er mogelijkheden zijn die niet alleen verbieden, dat er groeimogelijkheden zijn, dat er uitzicht is op meer jobs, dat er uitzicht is op meer welvaart, op een betere toekomst, een verstandigere toekomst. Qua ruimte kan ongebreidelde groei niet meer. Dat snapt iedereen. We zeggen echter niet dat je voor je kinderen op zijn minst geen stukje bouwgrond meer zult kunnen kopen. Dat zal alleen beter gelegen moeten zijn. Collega de Kort, misschien willen uw kinderen niet meer ergens in Brasschaat gaan wonen, om in te gaan op de verwijzing van de heer Tobback. Misschien zijn er andere mogelijkheden. Misschien zal het in de toekomst aangenamer zijn om op andere manieren te wonen. Wij weten het niet. We hebben de waarheid niet in pacht. We houden opties open, maar waken over een zuinig en efficiënt beleid, ook inzake ruimte.

Mobiliteit is vaak nog zo een van die heikele thema's. Neen, we schaffen de auto niet af. Ja, we waarderen het gebruik van de fiets op. Vandaag zorgt mobiliteit voor een nefaste invloed op het verkeer. Misschien is dat morgen niet zo. Ook die openheid moeten we laten. Alleszins moet het zo zijn dat het openbaar vervoer een degelijk alternatief kan bieden vooraleer we de autobezitters met de vinger gaan wijzen.

Collega's, er is ruimte in dit voorstel van resolutie voor innovatie. Er zit voldoende ademruimte in, wat toch essentieel is voor een klimaatresolutie. Het is evenwel niet vrijblijvend. Voor het eerst zullen we ook de regeringen en de regeringsleden ter verantwoording roepen, op een positieve manier. Zij moeten komen rapporteren over wat ze aan het doen zijn, wat de impact is, welke stappen ze vooruit zetten, wat ze beogen. Daarmee is dit voorstel van resolutie niet vrijblijvend. Concrete actie vandaag is nodig en die nemen we ook. Ik herhaal het echter nogmaals, het zal niet alleen met de kracht van de meerderheid of zelfs niet met de unanimiteit van dit parlement zijn, het zal met de kracht van burgers, van ondernemers en bedrijven zijn dat wij de volledige omslag in de maatschappij naar een klimaatvriendelijk beleid kunnen maken. *(Applaus bij Open Vld, de N-VA, CD&V, sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega's, het zal intussen voor iedereen wel duidelijk zijn dat het Vlaams Belang als enige fractie niet werd betrokken bij de totstandkoming van dit voorstel van resolutie en dat we bovendien vandaag in snelheid werden gepakt doordat jullie het nodig vonden in de loop van de dag de spoedbehandeling van het voorstel van resolutie te vragen. De tekst werd uiteindelijk pas vanavond rond zeven uur rondgedeeld. Indien jullie oprecht een kamerbrede steun voor dit initiatief wensten, zoals ik verschillende collega's heb horen verklaren, dan hadden jullie ten minste iets collegialer kunnen handelen, dan hadden jullie ons iets vroeger dan twee uur vóór dit debat van de tekst in kennis kunnen stellen.

In dit korte tijdsbestek heb ik de volledige tekst van 19 pagina's dan ook niet gedetailleerd kunnen bestuderen om er inhoudelijke kritiek op te geven. Toch overloop ik een aantal elementen.

Deze tekst bevat vanzelfsprekend goede elementen. Dat moest er nog aan ontbreken. We hebben echter ook fundamentele bezwaren, waarvan ik er slechts enkele kort opnoem. Een eerste is de kilometerheffing, waartegen wij ons eerder al in het parlement hebben verzet. Een tweede is het dogmatisch vasthouden aan de huidige, federaal besliste kernuitstap. Een derde is de halvering van de verkoop van auto's met een verbrandingsmotor tegen 2030. Dat vinden wij een weinig realistische ambitie. Dat geldt trouwens ook voor heel wat andere aspecten. We plaatsen heel wat vraagtekens bij het realistische karakter van heel dit voorstel van resolutie.

Bovendien vrezen we dat de kleine man opnieuw het gelag zal betalen van een al te voluntaristisch energiebeleid. Denk aan het debacle van de groenestroomsubsidies,

dat we hier veelvuldig hebben besproken en waarvoor de Vlaming nog altijd de rekening betaalt. Ook in dit voorstel van resolutie zitten heel wat ondersteunings- en subsidiemaatregelen vevat waarvan wij ons afvragen of ze niet de voorbode zijn van een groenestroomsubsidieput in het kwadraat. Welke garanties kunt u vandaag geven dat dat niet zo zal zijn?

Met helaas enige treurnis over het feit dat we dit voorstel niet grondig inhoudelijk kunnen bespreken, omdat we de tekst pas hebben gekregen, maar ook over jullie gebrek aan collegialiteit, zullen we geen kamerbrede steun verlenen aan dit initiatief en zullen we het niet goedkeuren.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Wees gerust, collega's, ik heb maar een minuutje of twee nodig. Toen de klimaatcommissie ongeveer een jaar geleden werd opgericht, zou ik voor dit resultaat hebben getekend, want ik zeg heel duidelijk ja. Betekent dat dat het resultaat perfect is, tenminste naar mijn normen? Nee, natuurlijk niet. Er staan bepaalde zaken niet in de tekst die ik er graag in had gezien. En er staan zaken in die ik er liever niet in had gezien. Maar doordat ik de afgelopen jaren de klimaatdiscussie grondig heb gevolgd, ken ik de verschillende gevoeligheden van de fracties en de individuele leden van ons parlement. Daarmee rekening houdend vind ik dit een bijzonder knap resultaat.

Dat heeft met een aantal elementen te maken. Ten eerste gaat het ook over deze legislatuur. Al te gemakkelijk wordt een tekst ingediend die gaat over de verre toekomst, waar de huidige generatie parlementsleden nog weinig mee te maken heeft. Dit gaat echter ook over de huidige legislatuur. Het is meetbaar, het is evalueerbaar. En dat zullen we dan ook doen. In de commissie zullen de vragen komen.

Ten tweede, het gaat niet alleen over deze legislatuur, het gaat ook over een visie op lange termijn. Het venster van vandaag tot 2020 is veel te beperkt. We dreigen anders met lock-ins te worden geconfronteerd, zoals wordt vermeld in de tekst. We dreigen ook wat boekhoudkundige trucjes toe te passen om tegen 2020 toch aan de doelstelling te voldoen. Maar wat na 2020? Het is heel duidelijk dat dit parlement kiest voor een venster ver voorbij 2020. Het gaat over 2030, 2040 en zelfs 2050. Dat is een goede zaak.

En drie, ik had gehoopt dat het voorstel van resolutie kamerbreed zou worden goedgekeurd, maar het is bijna kamerbreed. Dat betekent dat het maatschappelijke en dus ook politieke draagvlak bijzonder groot is om het klimaatbeleid te voeren. Het betekent ook dat na deze legislatuur de engagementen blijven bestaan, tenzij het Vlaams Belang meer dan de helft van de stemmen zou halen. Laat ons hopen dat dat niet het geval is. *(Gelach)*

Mijnheer Janssens, als dat niet het geval is, blijven deze aanbevelingen staande.

Dus, collega's, ik kan jullie alleen maar proficiat wensen voor het geleverde resultaat. Het heeft ongetwijfeld heel wat energie gekost. Maar het resultaat is ernaar. Proficiat! *(Applaus bij de N-VA, CD&V, Open Vld, sp.a en Groen)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

ONTWERP VAN DECREET van de algemene rekening van de Vlaamse Gemeenschap en van de uitvoering van de begroting van de Vlaamse rechtspersonen zonder raad van bestuur voor het begrotingsjaar 2015 – 23 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
71 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
69 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de versterkte partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Kazachstan, anderzijds, ondertekend te Astana op 21 december 2015 – 861 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
71 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
69 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en tot opheffing van het decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds
– 898 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3**

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 1, van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel en Bart Somers, tot invoeging van een artikel 1/1.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 2, van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel en Bart Somers, op artikel 2.

Stemming nr. 4

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over het aldus geamendeerde artikel 2.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Artikel 2 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 3, van Matthias Diependaele, Koen Van den Heuvel en Bart Somers, tot vervanging van artikel 9.

Stemming nr. 6

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel 9 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 7

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord;
1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de tijdelijke werkervaring, het regelen van stages en diverse bepalingen in het kader van de zesde staatshervorming

– 922 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5

Aangehouden stemmingsen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingsen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 1, van Axel Ronse, Sonja Claes, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Robrecht Bothuyne en Andries Gryffroy, op artikel 9.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
14 leden hebben neen geantwoord;
11 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over het aldus geamendeerde artikel 9.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Artikel 9 is aangenomen.

De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Voorzitter, ik ben een beetje ongerust. Ik stel vast dat dit artikel is gewijzigd als gevolg van een amendement. Het is nuttig om het hele ontwerp van decreet na te lezen om na te gaan in hoeverre deze wijziging een impact heeft op de andere bepalingen. Een tweede lezing lijkt me dan ook aan de orde.

De voorzitter: Goed, dan stemmen we daar volgende week over.

VOORSTEL VAN DECREET van Sonja Claes, Lies Jans, Freya Saeys, Griet Coppé, Peter Persyn en Danielle Godderis-T'Jonck houdende wijziging van het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009, wat de opname door woonzorgcentra van bepaalde personen buiten de erkende capaciteit betreft
– 837 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden. (*Applaus*)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Martine Taelman, Tine van der Vloet, Vera Jans, Caroline Croo, Katrien Schryvers en Danielle Godderis-T'Jonck betreffende het opnemen van de assistentiehond in de referentielijst die als bijlage gaat bij het IMB-besluit van 13 juli 2001 – 672 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden. (*Applaus*)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Robrecht Bothuyne, Wilfried Vandaele, Willem-Frederik Schiltz, Bruno Tobback en Johan Danen betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid – 992 (2016-2017) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

95 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 30 november 2016 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– *De vergadering wordt gesloten om 21.33 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeesters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandembroucke, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Gweny De Vroe: ambtsverplichtingen;

Ingeborg De Meulemeester, Vera Jans, Stefaan Sintobin: familieverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Katrien Partyka, Tine Soens, Francesco Vanderjeugd: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van

Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Johan Danen, Kurt De Loor, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Anke Van dermeersch

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries

Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters

ONTHOUDINGEN:

Bruno Tobback

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters

ONTHOUDINGEN:

Bruno Tobback

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor,

Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters

ONTHOUDINGEN:

Bruno Tobback

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters

ONTHOUDINGEN:

Bruno Tobback

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters

ONTHOUDINGEN:

Bruno Tobback

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Johan Danen, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Anke Van dermeersch, Wouter Vanbesien

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Johan Danen, Kurt De Loor, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Anke Van dermeersch

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den

Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe,

Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Anke Van dermeersch